

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko Dobojski kanton
Općina Maglaj

LOKALNI AKCIONI PLAN

**ZA RE/INTEGRACIJU BH DRŽAVLJANA
KOJI SE VRAĆAJU PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI
NA PODRUČJE OPĆINE MAGLAJ
ZA PERIOD 2021-2024. GODINA**

Maglaj, juli 2021. godine

SADRŽAJ:

SADRŽAJ	1
SKRAČENICE	3
PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE LOKALNOG AKCIONOG PLANA	4
1 UVOD	5
Uvoda riječ Načenika općine Maglaj	5
2 READMISIJA I OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ SPORAZUMA O READMISIJI	6
3 ŠTA JE LOKALNI AKCIONI PLAN ZA RE/INTEGRACIJU BH DRŽAVLJANAKOJI SE VRAĆAJU PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI	7
4 RJEŠENJE O IMENOVANJU LOKALNOG READMISIONOG TIMA (LRT)	8
5 OPĆI PODACI O LOKALNOJ ZAJEDNICI	10
5.1. Stanovništvo	10
5.2. Etnička pripadnost	11
5.3. Zapošljavanje	12
5.4. Nezaposlenost	12
5.5. Privreda	13
5.6. Poljoprivreda	13
5.7. Zdravstvena zaštita	14
5.8. Socijalna zaštita	15
5.8.1. Centar za socijalni rad	15
6 PODACI O POVRATNICIMA PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI NA PODRUČJU OPĆINE MAGLAJ	16
6.1. Analiza situacije i sporna pitanja	16
6.1.1. Zaključci analize situacije	17
6.2. Analiza stanja	17
6.2.1. SWOT analiza	18
6.3. Analiza problema	18
6.3.1. Identifikacioni dokumenti	18
6.3.2. Stambeno zbrinjavanje	18
6.3.3. Siromaštvo	19
6.3.4. Zdravstvena zaštita i obrazovanje	19

6.4.	Položaj ROMA	19
6.5.	Ključni akteri u implementaciji sporazuma o readmisiji nakon povratka u BiH	20
6.5.1.	Krajnji korisnici	20
6.5.2.	Ključni partneri na lokalnom nivou	20
7	PRIORITETNA GRUPE KORISNIKA	20
7.1.	Kriterijumi za odabir prioritenih grupa korisnika	20
8	CILJEVI	21
8.1.	Opšti cilj	21
8.2.	Specifični ciljevi	21
9	AKTIVNOSTI	22
9.1.	Aktivnosti i zadaci za realizaciju LAP-a	22
9.1.1.	Specifični cilj 1.	22
9.1.2.	Specifični cilj 2.	27
9.1.3.	Specifični cilj 3.	28
10	BUDŽET	29
10.1.	Resursi	29
10.2.	Budžet	29
11	IMPLEMENTACIJA LAPa	29
12	PRAĆENJE I PROCJENA	30
12.1.	Cilj praćenja, vremenski okvir, predmet praćenja i procjene, ključni indikatori, metode i tehnike praćenja i procjene	30
12.2.	Ocjena uspješnosti.	30
	PRILOZI	31
	Prilog broj 1	31
	Prilog broj 2	32

SKRAČENICE :

LRT	Lokalni readmisioni tim Općine Maglaj
LAP	Lokalni akcioni plan za re/integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji na područje općine Maglaj za period 2021-2024. godine
CzSR	JU Centar za socijalni rad Maglaj
DZ	JU Dom zdravlja Maglaj
OO CK	Osnovna organizacija Crveni krst Maglaj
MDD	Mulimansko dobrotvorno društvo Merhamet, regionalni odbor Maglaj
MLjPI	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine
PS	Policajska stanica Maglaj
Readmisiono lice	BH državljani koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji
Biro rada	Zavod za zapošljavanje ZDK, Biro rada Maglaj
DPŽ	Društveno-politički život
OV Maglaj	Općinsko Vijeće Maglaj

PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE LOKALNOG AKCIONOG PLANA

- Sporazum između evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvola (“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” broj 13/07)
- Protokol o postupanju nadležnih organa u prihvatu, popratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, potpisan od strane:
 - Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine pod brojem: 01-41-2-134-87/17 od 27.12.2018.godine;
 - Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske pod brojem: 18.03/1-07-82/18 od 29.11.2018.godine;
 - Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglice pod brojem: 01-36-1960-1/18 od 24.12.2018.godine;
 - - Odjela za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine pod brojem: 05-000408/18 od 14.12.2018.godine
- Protokol o saradnji u postupku prijehvata, proprata i privremenog zbrinjavanja djece bez pratnje koja se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji, potpisanog od strane:
 - Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine pod brojem: 01-41-2-1146-2/16 od 25.05.2016.godine;
 - Ministarstva za socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo pod brojem: 13-35-13133/16;
 - JU Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo pod brojem 35/X-11-071-1113/16;
 - Kantonalne javne ustanove Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo;
 - Fondacije bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHWI).
- Zapisnik sa 1. Regionalnog okruglog stola u sklopu projekta “*Podrška sistemu prijehvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji*“ održanog u Tesliću u period od 14-16.05.2021.godine.
- Strategija za prihvat i integraciju državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji, izdat od strane Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u Sarajevu 2019.godine
- Akcioni plan za period 2020-2023. godina, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine u Sarajevu 2019.godine
- Statuta Općine Maglaj (“Službene novine Općine Maglaj”, broj 8/07, 3/08 i 6/08)

1. UVOD

Riječ Načelnika:

“Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja osoba koje se u BiH vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji Općine Maglaj za period 2021 - 2024 godina” je izrađen od strane Lokalnog readmisionog tima u okviru projekta „*Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji*“ kojeg provodi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine uz tehničku i administrativnu podršku implementing partnera u projektu *Hilfswerk International* (HWI) kao i podršku Savezne Republike Njemačke.

Kako je Bosna i Hercegovina potpisala Sporazume o readmisiji, samim tim je i preuzela obavezu da svim osobama koje su bh državljani, a deportovane su iz zemalja s kojima ima potpisane sporazume, omogući prihvat i pruži mogućnost integracije u sredinu u koju se vraćaju, tako je Općina Maglaj prihvatila obavezu da u okviru svojih nadležnosti stvori uslove za odgovarajuću implementaciju naprijed navedenih sporazuma, te Rješenjem broj 01-45-1-297-3/20 imenovan je Lokalni readmisioni tim koji je izradio Lokalni akcioni plan za period 2021 – 2024. godina, te će u narednom periodu raditi i na njegovoj implementaciji.

Općina Maglaj je jedna od rijetkih Općina u Bosni i Hercegovini koja se u posljednjih 30 godina susretala sa velikim brojem prirodnih i drugih nesreća, a koje su za posljedicu imale pomjeranje stanovništva sa njihovih ranijih mjesta prebivališta, te svoje dalje prebivalište pronašli kako na teritoriji Općine Maglaj i Bosne i Hercegovine, tako i izvan njenih granica.

Prepoznatljivi i kao općina koja je početkom agresije na BiH među prvima izvršila prihvat izbjeglica iz istočne Bosne, a kasnije u vrijeme agresije na našu domovinu 1992- 1995.godina smo prihvatila znatan broj izbjeglih osoba koje su danas svoje mjesto prebivališta pronašli na teritoriji Općine Maglaj. To uveliko govori da i pored svih nesreća koje nam se dešavaju i dalje imamo i snage i volje da onima kojima je pomoć potrebna pružimo u granicama svoje mogućnosti.

Kako još uvijek traje oporavak Općine Maglaj od posljedica izazvane pojavom COVID-19, uz i tešku socio-ekonomskog situaciju u kojem se nalazi i Maglaj i cijela Bosna i Hercegovina, te promjenama prouzrokovanih nizom političko-ekonomskih faktora, Općina Maglaj je i dalje odlučna da u okviru svojih ovlaštenja i u skladu s raspoloživim mogućnostima stvori što povoljnije životne uslove za svoje građane, poštujući različitost i integritet svakog pojedinca.

Na samom početku osnivanja i djelovanja LRT nismo imali dovoljno znanja o aktivnostima koje će predhoditi, a iste koordinirati i sprovesti LRT, imenovali smo LRT sa 4 člana koja su po planskim aktivnostima imali svoje obaveze shodno prirodi posla koji obavljaju. Nakod prisustva Prvom regionalnog okruglog stola u sklopu projekta “*Podrška sistemu prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju po osnovu programa o readmisiji*” LRT je proširen sa još dva člana, te jednim dijelom izmjenjena i njegova struktura radi lakšeg i bržeg obavljanja svih poslova i zadataka koje predhode pred imenovanim timom.

Priprema i provedba projekata jedna je od najznačajnijih aktivnosti Općine Maglaj i predstavlja važan instrument poticanja lokalnog razvoja. Samim tim i izrada ovog Lokalnog akcionog plana je samo jedna u nizu aktivnosti koje ćemo poduzimati u narednom periodu kako bi svim građanima koji žive ili će živjeti na području naše općine osigurali što bolji i kvalitetni život. Mi smo svjesni svih mogućnosti, prvenstveno finansijskih, koji su jedan od ključnih faktora koji utiču na implementaciju ovoga i svih drugih socijalno-razvojnih projekata, ali ipak izražavamo spremnost shodno svojim mogućnostima doprinesemo efektivnoj implementaciji ovoga plana, i postanemo prepoznatljivi kao jedna od Općina koja je uspješno realizovala svoj LAP.

Načelnik
Mirsad Mahmutagić

2. READMISIJA I OBAVEZE KOJE PROISTIČU IZ SPORAZUMA O READMISIJI

Imajući u vidu međunarodno prihvaćene obaveze Bosne i Hercegovine o prihvatu i re/integraciji osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji¹, te Strategiju za prihvata i re/integraciju BH državljana po istom osnovu koja uključuje tok koordinacije institucija i organizacija u Republici Srpskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine u sistemu prihvata i re/integracije, lokalna uprava je vrlo značajna karika u kompaktnom sistemu podrške ovim osobama.

Međunarodno prihvaćene obaveze proističu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, gdje je jasno rečeno da će Bosna i Hercegovina uspostaviti efikasan sistem koji će upravljati migracijama stanovništva. Druga obaveza je proistekla iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima, gdje je kazano da će Bosna i Hercegovina uspostaviti efikasan sistem prihvata BH državljana čiji boravak u drugim zemljama postane nezakonit po bilo kojem osnovu. Na osnovu prihvaćenih obaveza građani Bosne i Hercegovine su dobili bezvizni režim sa zemljama Šengena, pod uslovom da svakih šest mjeseci postoji monitoring Evropske Komisije koja bi procijenila koliko Bosna i Hercegovina ispunjava svoje obaveze. Da bi se u potpunosti implementirale međunarodne obaveze, uspostavljen je funkcionalan sistem prihvata i re/integracije BH državljana koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji.

Kako se ne bi zadiralo u izvorne nadležnosti entiteta za pitanje prava povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji, uspostavljen je princip koordinacije svih uključenih institucija i organizacija. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je koordinirajući organ između institucija na horizontalnoj i vertikalnoj ravni, pri čemu se koordinacija na horizontalnoj ravni uspostavlja između uključenih institucija na državnom nivou (Ministarstvo sigurnosti BiH, Granična policija BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH itd.), dok se koordinirajuća uloga na vertikalnoj osnovi ostvaruje sa nadležnim odjeljenjem Brčko distrikta BiH, te entitetskim ministarstvima nadležnim za pitanja izbjeglica i raseljenih osoba.

U Republici Srpskoj koordinirajući organ za prihvata i re/integraciju osoba iz procesa readmisije je Sekretarijat za izbjeglice i migracije Republike Srpske.

U Federaciji Bosne i Hercegovine koordinirajući organ za prihvata i re/integraciju osoba iz procesa readmisije na području Federacije je Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica.

Rješenjem Načelnika općine broj : 01-45-1-297-3/20 imenovan je Lokalni readmisioni tim koji će kroz angažovanje svih relevantnih aktera u lokalnoj zajednici, stvarati mogućnosti za aktivno i koordinirano praćenje lica iz readmisije, te rješavati probleme u skladu s pozitivnim propisima kroz realizaciju postavljenih ciljeva. Opšti cilj postavljen kroz ovaj Lokalni akcioni plan jeste pružanje jednakih mogućnosti i prava svim građanima koji žive na teritoriji naše lokalne zajednice.

¹Readmisija je postupak vraćanja i prihvatanja lica koja ne ispunjavaju uslove za ulazak ili boravak na teritoriji druge države.

3. ŠTA JE LOKALNI AKCIONI PLAN ZA RE/INTEGRACIJU BH DRŽAVLJANAKOJI SE VRAĆAJU PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI

Proces lokalnog akcionog planiranja zasnovan je na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih-ekonomskih aktera u lokalnoj zajednici.

Lokalni akcioni plan (u daljem tekstu – LAP) korespondira sa implementacijom Strategije za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji.

Ovaj LAP može se smatrati i mehanizmom za smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti osoba iz procesa readmisije, što je prema svim pokazateljima glavni uzrok nelegalnih migracija.

Primjena i realizacija ovog LAP-a predviđa različite resurse. Podrška u identifikaciji i implementaciji mjera potrebnih za re/integraciju od korucijalne je od važnosti za održivu re/integraciju.

Lokalna uprava učestvuje u finansiranju potreba na godišnjem nivou u skladu sa finansijskim mogućnostima, čime izražavamo opredjeljenost da stvorimo ambijent u kojem će se osobe iz procesa readmisije osjećati prihvaćenim. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljem tekstu – MljPI), kao i druga nadležna ministarstva u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, planiranjem sredstava za ove potrebe učestvuju u finansiranju potreba ovih osoba.

Fokus će biti stavljen i na međunarodnu zajednicu kako bi se obezbjedila dodatna finansijska podrška za održiva rješenja re/integracije.

4. RJEŠENJE O IMENOVANJU LOKALNOG READMISIONOG TIMA (LRT)

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY

Broj: 01-45-1-297/20
Maglaj, 29.10.2020.godine

Na osnovu člana 42 Statuta Općine Maglaj („Službene novine Općine Maglaj“, broj: 8/07,3/08 i 6/08), te člana 62. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 35/05), postupajući po Zaključcima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, od 01.10.2020. godine, Načelnik općine donosi:

R J E Š E N J E o imenovanju Readmisionog tima za lokalnu zajednicu Općina Maglaj

I

Ovim rješenjem imenuje se Readmisioni tim za lokalnu zajednicu Općina Maglaj u sklopu projekta: „Podrška sistemu prihvata i integracije državljanja BiH koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“, u sastavu od:

- Aida Hadžić – predsjednik (JU Centar za socijalni rad Maglaj)
- Eldina Mehinagić – član (Općina Maglaj)
- Halilović Kemal – član (MUP ZDK PS Maglaj)
- Galijašević Firuz -član (JU Služba za zapošljavanje ZDK- BIRO Maglaj)

II

Zadatak imenovanog tima je kontinuirano učešće u radno-konsultativnim sastancima, izrada i realizacija projektnih prijedloga, praćenje i izrada akcionih planova na lokalnom nivou u skladu sa usvojenom strategijom, uspostava sistema koordinacije između svih uključenih osoba i institucija i organizacija kakao na vertikalnom tako i na horizontalnom nivou uključenosti, obavljanje svih poslova i obaveza koji proističu iz preuzetih aktivnosti prihvata lica i druge poslove i zadatke;

III

Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Dostavljeno:
4 x Imenovanim,
1 x Federalno ministarstvo
1 x U spis
1 x a/a

NAČELNIK OPĆINE
Mirsad Mahmutagić

*NOVO RJEŠENJE O IMENOVANJU LOKALNOG READMISIONOG TIMA (LRT)

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA MAGLAJ

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
ZENICA – DOBOJ CANTON
MAGLAJ MUNICIPALITY

Broj: 01-45-1-297-3/20
Maglaj, 14.07.2021.godine

Na osnovu člana 42 Statuta Općine Maglaj („Službene novine Općine Maglaj“, broj: 8/07,3/08 i 6/08), te člana 62. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj:35/05), postupajući po zaključcima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH od 01.10.2020. godine, kao i Zapisnika sa prvog regionalnog okruglog stola u sklopu projekta „Podrška sistemu prihvata i integracije državljanja BiH koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“, Načelnik općine donosi:

R J E Š E N J E **o imenovanju Readmisionog tima za lokalnu zajednicu Općina Maglaj**

I

Ovim rješenjem imenuje se Readmisioni tim za lokalnu zajednicu Općina Maglaj u sklopu projekta: „Podrška sistemu prihvata i integracije državljanja BiH koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“ u sastavu:

- Aida Hadžić – Koordinator (JU Centar za socijalni rad Maglaj)
- Eldina Mehinagić – član (Općina Maglaj)
- Jasmine Hasanić – član (JU Centar za socijalni rad Maglaj)
- Mirza dr. Bajrić – član (JU Dom zdravlja)
-

Za savjetnike Readmisionog tima iz tačke i imenuju se:

- Kemal Halilović – (MUP ZDK PS Maglaj)
- Firuz Galijašević - (JU Služba za zapošljavanje ZDK- BIRO Maglaj)

II

Zadatak imenovanog tima i imenovanih savjetnika je kontinuirano učešće u radno-konsultativnim sastancima, izrada i realizacija projektnih prijedloga, praćenje i izrada akcionih planova na lokalnom nivou u skladu sa usvojenom strategijom, uspostava sistema koordinacije između svih uključenih osoba i institucija i organizacija kako na vertikalnom tako i na horizontalnom nivou uključenosti, obavljanje svih poslova i obaveza koji proističu iz preuzetih aktivnosti prihvata lica i druge poslove i zadatke;

III

Ovim Rješenjem se stavlja van snage Rješenje broj 01-45-1-297-1/20 od 29.10.2020.godine

IV

Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Dostavljeno:
6 x Imenovanim,
1 x Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
1 x U spis
1 x a/a

NAČELNIK OPĆINE
Mirsad Mahmutagić

5. OPĆI PODACI O LOKALNOJ ZAJEDNICI

Maglaj je jedan od najstarijih gradova u BiH. U pisanim dokumentima, Maglaj se spominje već 1399. godine u Povelji Kralja Stjepana Ostoje, zvanično po imenu, u doba bosanske samostalnosti u Povelji Ugarsko Hrvatskog kralja Zigismunda. 18. septembra 1408. ugarski kralj Sigismund Luksemburški zapisa u svojoj čuvenoj povelji, "Sub castro nostro Maglay" - "Pod našom tvrđavom Maglaj".

U Turskim dokumentima Maglaj se spominje 1485. godine. Međutim, područje maglajske općine bilo je naseljeno još u prahistorijsko doba. Nalazi iz ovog perioda locirani su kod Novog Šehera, a pripadaju mlađem kamenom dobu, neolitubutmirskoj kulturi. Nalazi iz srednjeg vijeka ukazuju na znatnu naseljenost ovog područja u to doba.

Općina Maglaj administrativno pripada Zeničko-dobojskom kantonu u Federaciji BiH. Smještena je uz rijeku Bosnu 123 km sjeverno od Sarajeva i dio je ekonomske regije Centralna Bosna. Graniči se sa općinama: Doboj, Petrovo i Teslić iz Republike Srpske, te Lukavac, Tešanj, Zavidovići i Žepče iz Federacije BiH.

Zauzima površinu od 252,4 km² i čini 0,5 % teritorije Bosne i Hercegovine, 1,0 % Federacije BiH i 7,54 % Zeničko-dobojskog kantona. Kroz grad protiče rijeka Bosna, koja općinsko područje dijeli na stari dio - Stari grad i novi, moderni dio grada. Maglaj se nalazi se na nadmorskoj visini od 169 m, ima izvanredan geoprometni položaj. 90 km je udaljen od granice EU i ima dobru povezanost sa svijetom. Kroz grad prolaze željeznička pruga Ploče-Sarajevo-Doboj-Bosanski Šamac i magistralni put M-17 koji je preko Hrvatske veza sa srednjom Evropom. U neposrednoj blizini je i trasa budućeg autoputa u okviru Koridora V-c.

5.1. Stanovništvo

Općinu Maglaj čini 40 naseljenih mjesta organizovanih u 20 mjesnih zajednica. Prema popisu stanovništva iz 2013. godine, Općini Maglaj ima 23.146 stanovnika. Procjene Federalnog zavoda za statistiku govore da umaglaju trenutno u živi 22.730 stanovnika. što ukazuje na depopulaciju stanovništva na području općine

Uticaj geopolitičkih dešavanja u okruženju i na nivou BiH s kraja 20. vijeka posebno se odrazio na područje Općine Maglaj i značajno promijenio demografske karakteristike. Broj stanovnika u Maglaju u odnosu na popis iz 1991. godine značajno se smanjio, kada na je području općine živjelo 43.388 stanovnika. Razlog značajnog smanjenje broja stanovnika leži u činjenici da je više naseljenih mjesta prema Dejtonskom sporazumu pripalo Gradu Doboju/Republika Srpska, što je rezultiralo smanjenjem za 3.991 stanovnika, dok je deset naseljenih mjesta na južnom dijelu općine pripalo Općini Žepče - što je rezultiralo za 5.105 stanovnika manje, a shodno Odluci Visokog predstavnika o integraciji Općine Žepče

Prosječna starost stanovništva općine Maglaj prema popisu 2013.g. je 38,1 godina. Iz analize starosne strukture stanovništva proizilazi da je ona u 2011. godini znatno drugačija od strukture stanovništva iz 1991. godine. Naime, udio "starog" stanovništva se znatno povećao, dok je procentualno udio mladog stanovništva znatno smanjen. Procentualni udio radnog kontingenta je veći za 1 %.

Podaci o etničkoj pripadnosti po popisu stanovništva iz 2013.godine

Gradska (urbana) / seoska (ruralna) naselja	
Urbano stanovništvo ukupno	6.099 (26,4 %)
Ruralno stanovništvo ukupno	17.047 (73,6 %)
Bošnjačko urbano stanovništvo	5.522 (27,9 %)
Bošnjačko ruralno stanovništvo	14.288 (72,1 %)
Hrvatsko urbano stanovništvo	123 (6,0 %)
Hrvatsko ruralno stanovništvo	1.918 (94,0 %)
Srpsko urbano stanovništvo	142 (17,5 %)
Srpsko ruralno stanovništvo	668 (82,5 %)
Ostalo urbano stanovništvo	312 (64,3 %)
Ostalo ruralno stanovništvo	173 (35,7 %)
Prosječna starost	38,1
Prosječna starost urabano stanovništvo	40,4
Prosječna starost ruralno stanovništvo	37,3
Gustoća stanovništva	96,9 /km²
Gustoća urbanog stanovništva	914,4 /km ²
Gustoća ruralnog stanovništva	73,4 /km ²

5.2. Etnička pripadnost

Prema metodologiji UN-a populaciji čiji je udio starijih iznad 7% spade u staru populaciju, dok se granica za reproduktivnu sposobnost nalazi na 25% populacije do 14 godina starosti. Kada se starosna struktura iz 2019. uporedi sa podacima iz "Strategije razvoja općine Maglaj 2012 – 2020" ističe se pad populacije do 14. godina starosti, kao i povećanje populacije 65+ godina starosti. Time stanovništvo općine Maglaj spada u "staru populaciju" i nalazi se ispod granice koja definiše reproduktivnu sposobnost. Od ukupnog broja stanovništva općine čine 11.483 žene odnosno 50,5% i 11.247 muškaraca ili 49,5%.

Podaci o etničkoj pripadnosti po popisu stanovništva iz 2013.godine

Stanovništvo ukupno	23.146
Bošnjaci	19.810 (85,6 %)
Hrvati	2.041 (8,8 %)
Srbi	810 (3,5 %)
Ostali	485 (2,1 %)
Površina ukupno	238,77 km²
Površina naselja po etničkoj većini	
bošnjačka većina	99,45 km ² (41,7 %)
hrvatska većina	16,96 km ² (7,1 %)
srpska većina	89,06 km ² (37,3 %)
ostala većina	0,00 km ² (0,0 %)
nenaseljeno	33,30 km ² (13,9 %)

5.3. Zapošljavanje

Broj zaposlenih u period od 2016. do 2019. godine pokazuje kontinuirani trend rasta. U 2019. godini na području općine Maglaj ima 4521 zaposlenih, što je za 478 osobe više ili 11,8% više nego u 2016. godini.

Pregled stanja i kretanja na tržištu rada od 2016 – 2019. godine

	2016	2017	2018	2019
Broj zaposlenih	4043	4142	4490	4521

U toku 2020. godine u Maglaju je zaposlena 991 osoba, a 61 osoba je pokrenula samostalni obrt/privredno društvo, dakle ukupno su zaposlene 1052 osobe, a izgubilo je posao 1137 osoba, dakle ostvaren je pad u zapošljavanju za 85 osoba.

Kroz niz aktivnosti koji sprovode Biro rada Maglaj najinteresantniji su oni u koje se mogu uključiti i osobe koje su u programu readmisije, a one se odnose na:

- nezaposlene osobe mogu ostvariti pravo nanovčanu naknadu ;
- dokup staža;
- na prijedlog Službi za zapošljavanje koje po odobrenju Federalnog zavoda za zapošljavanje izdaju rješenja o izdavanju radne dozvole za rad stranca;
- na Birou rada Maglaj se provodi radionica – grupno informisanje, na kojoj se nezaposlene osobe edukuju o tehnikama aktivnog traženja posla, pisanja CV-a, popratnog pisma, o načinu razgovora sa poslodavcem, a radi lakšeg pronalaženja posla i uključivanja u tržište rada. Tema radionica je i stanje na tržištu rada, suficitarna/deficitarna zanimanja i mnoge druge teme po pitanju nezaposlenosti, zapošljavanja i stanju na tržištu rada i radne snage.
- podrška Projekta zapošljavanja mladih u BiH;
- održavaju se individualna savjetovanja
- posjete poslodavcima sa ciljem sagledavanje potreba za radnicima, očekivani viškovi radne snage, praćenje realizacije poticaja po aktuelnim Programima kao i jačanje saradnje, razmjena informacija i informisanje poslodavaca o trenutnim i budućim Programima zapošljavanja i samozapošljavanja, obukama, radionicama i sličnim aktivnostima koje organizuje JU Služba za zapošljavanje ZDK ili Federalni zavod za zapošljavanje.
- posreduje u zapošljavanju kroz provođenje mjera javnih poziva koje raspisuje Federalni zavod za zapošljavanje.
- stručnom osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa

5.4. Nezaposlenost

1. Struktura NO prema aktivnosti u traženju zaposlenja, kraj 2020.

Obilježje	Broj	% učešće
Ukupan broj evidentiranih nezaposlenih osoba	3826	100,0 %
Aktivni tražioci zaposlenja	2674	69,9 %
Pasivni tražioci zaposlenja	1152	30,1 %

2. Pregled nezaposlenih po kvalifikaciji, kraj 2020.

Period	Kvalifikacija								
	NK	PK	KV	VKV	SSS	VŠS	VSS	MR	Svega
12/2020	1533	111	1295	14	698	9	147	19	3826
%	40,1 %	2,9 %	33,8 %	0,36 %	18,2 %	0,2 %	3,8 %	0,5 %	100%

5.5. Privreda

Prema indeksu razvijenosti u Federaciji BiH, kategorizacija jedinica lokalne samouprave, Općina Maglaj spada u III kategoriju JLS – srednje razvijenih općina, sa indeksom razvijenosti 0,79 i bilježi u kontinuitetu stalni trend rasta uz povećanje relevantnih indikatora razvijenosti. Ukoliko se promatra kretanje osnovnih indikatora razvoja u periodu 2012 -2019 godina, može se zaključiti da Općina Maglaj bilježi pozitivan trend u većini indikatora uključujući iznos poreznih prihoda po stanovniku, pokrivenost uvoza izvozom, trgovinski bilans, zaposlenost, plaće, broj poslovnih subjekata, kako će biti elaborirano detaljnije u nastavku Općina Maglaj uz veliki napor je uspjela promijeniti svoj monostrukturni karakter privrede, te je uz otvaranje velikih kompanija kao Excel Assemblies, Bontex i HM-Promet i dr. uspjela unaprjediti svoju ekonomiju. Uz Natron-Hayat, ove firme zapošljavaju preko 2000 stanovnika, što je doprinjele sveukupnom razvoju općine. Na području općine registraovano je 289 pravnih lica, 387 podružnica u sastavu pravnih lica i 381 obrtnika - radnje, 5 Javnih preduzeća i ustanova, 3 Zemljoradničke zadruge, 10 Udruženja poljoprivrednika i 1 Asocijacija udruženja poljoprivrednika. Broj preduzeća na 1.000 stanovnika općine Maglaj je 42,3.

Analizirajući podatke o broju registrovanih obrta i radnji na području općine Maglaju periodu 2014-2019.godine može se konstatovati da je tokom svih ovih godina evidentan porast broja obrta i radnji, tako da taj broj krajem 2019.g. iznosi 381.

Od ukupnog broja registrovanih djelatnosti na području općine Maglaj: - trgovinskih djelatnosti je najviše procentualno 41 %, - proizvodne djelatnosti procentualno 11 %, - uslužne i ostale djelatnosti procentualno 26 %, - građevinarstvo procentualno 8 %, - ugostiteljstvo i turizam 6 % i - saobraćajnih djelatnosti 8 %.

Privreda općine Maglaj je izvozno orijentisana, tako da uspješnost poslovanja, između ostalog zavisi i od uslova na vanjskom tržištu, kao i općem poslovnom okruženju na nivou BiH. Prosječna neto plaća u Maglaju u 2019. godini je iznosila 711 KM i viša je za 22 KM u odnosu na 2018. godinu. Procentualno, prosječna neto plaća je iznosila 77% od prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH, dok je prosječna neto plaća u ZE-DO kantonu iznosila 793 KM

5.6. Poljoprivreda

Općina Maglaj sa povoljnom reljefnom strukturom i drugim povoljnim agroekološkim uvjetima ima značajne prirodne potencijale koji joj daje mogućnost da sektoru poljoprivrede postavi veće zahtjeve u odnosu na dosadašnji nivo razvijenosti. Općina raspolaže značajnim resursima poljoprivrednih površina za neke intenzivne kulture (proizvodnju povrtnih i voćarskih kultura). Zastupljenost velikog broja poljoprivrednih grana uslovljena je, prije svega, različitim prirodnim ambijentom. Tako je u nižim zonama zastupljeno povrtlarstvo i voćarstvo, a na nešto višim zonama, ekstenzivno stočarstvo (uzgoj goveda, ovaca). Ukoliko se stavi u odnos veličina poljoprivrednih površina i vrijednosti ostvarene proizvodnje dolazi se do zaključka o nedovoljnoj iskorištenosti poljoprivrednih resursa. U pravcu sistemskog pristupa razvoja poljoprivrede i poljoprivredne proizvodnje, Općina Maglaj je izradila Strategiju razvoja poljoprivrede općine Maglaj za period 2017 – 2021. godine sa definisanim generalnim strateškim opredjeljenjima stvaranja održivog poljoprivrednog gazdinstva i sa proizvodnjom koja će biti konkurentna na domaćem i ino tržištu.

Poljoprivrednu proizvodnju na općini Maglaju najvećoj mjeri karakterizira naturalna proizvodnja na obiteljskim gospodarstvima za podmirenje prehrambene sigurnosti sopstvene porodice, a manjim dijelom robna (komercijalna) proizvodnja koja je rijetko ugovorno vezana sa prerađivačkom industrijom izuzev proizvođača mlijeka, maline i sakupljača ljekovitog bilja i gljiva, te nekih voćnih i povrtnih kultura. Na području općine Maglaj trenutno ima 1359 poljoprivrednih gazdinstava upisanih u RPG i RK. Oko 20% proizvođača je tržišno orjentisana koji postižu visoke prinose i manje troškove proizvodnje zahvaljujući intenzivnom načinu korištenja resursa i primjeni tehnologije uzgoja dok ostala poljoprivredna domaćinstva nisu isključivo vezana za tržište, povremeno se pojavljuju na tržištu sa viškovima svojih proizvoda, primjenjuju manji stepen agrotehnike, bave se mješovitom poljoprivrednom proizvodnjom i ostvaruju dio dohotka za svoja domaćinstva iz poljoprivredne proizvodnje.

Ratarsku proizvodnju u općini Maglaj možemo ocjeniti kao srednje razvijenu, jer veći dio proizvođača proizvodi za svoje potrebe dok manji broj većih proizvođača proizvode hranu za vlastitu stoku, te proizvođači koji ugovore proizvodnju i proizvođači koji se odlučuju za poljoprivredne proizvodnje koje se potiču/premiraju. Glavnina ove proizvodnje odvija se na gazdinstvima s mješovitom proizvodnjom, gdje je povrće dopunski izvor prihoda.

U porastu je broj novoregistriranih radnji - obrta kao srodne djelatnosti u oblasti obavljanja poljoprivredne djelatnosti, i trenutno je registrirano obrta u poljoprivredi. Razlog za ovakav primjetan porast broja registriranih radnji u oblasti poljoprivrede je i taj što je u zadnjih nekoliko godina kontinuiran porast broja RPG i RK na području općine, da se sve više poljoprivrednih proizvođača profiliraju u ozbiljne proizvođače poljoprivrednih proizvoda, i da je normalan slijed rasta i razvoja poljoprivrednog gazdinstva registracija poljoprivredne djelatnosti kao obrta ili privrednog društva.

5.7. Zdravstvena zaštita

Primarna zdravstvena zaštita je organizovana u Javnoj ustanovi Dom zdravlja Maglaj, koja pruža usluge stanovništvu iz primarne i specijalističko-konsultativne zaštite u skladu s Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i važećim propisima i standardima. Javna ustanova "Dom zdravlja" osigurava higijensko-epidemiološku djelatnost, hitnu medicinsku pomoć, laboratorijsku, radiološku te ultrazvučnu dijagnostiku, i ista je respektabilna i zadovoljavajuće opremljena zdravstvena ustanova kako stručnim kadrovima tako i najnovijom medicinskom opremom.

Veliki broj specijalističkih pregleda je približen stanovništvu općine sopstvenim kadrom i kroz angažman nedostajućih specijalista različitih grana medicine. Iako nakomercijalnoj osnovi, pacijenti ne moraju putovati u udaljene medicinske centre kako bi obavili preglede i dobili adekvatnu uslugu.

Rad ustanove se odvija u okviru slijedećih službi:

- Služba opšte medicine (Porodična medicina)
- Služba hitne medicinske pomoći
- Higijensko-epidemiološka služba
- Antituberkulozni dispanzer
- Služba za zdravstvenu zaštitu radnika
- Služba za zdravstvenu zaštitu djece i omladine
- Služba za zdravstvenu zaštitu usta i zuba
- Služba za laboratorijsku dijagnostiku
- Služba za zdravstvenu zaštitu žena
- Centar za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju
- Centar za mentalnu rehabilitaciju
- Specijalističko-konsultativna služba
- Služba opštih i zajedničkih poslova.

Osnovna djelatnost ustanove se obavlja na šest lokacija i to:

- Matična zgrada JU Dom zdravlja Maglaj,
- Područna ambulanta Novi Šeher,
- Područna ambulanta Kosova,
- Područna ambulanta Liješnica.
- Područna ambulanta Bočinja,
- Područna ambulanta Moševac.

Na području općine egzistira i 5 privatnih, modernih stomatoloških ordinacija koje pružaju stomatološku zdravstvenu zaštitu usta i zuba.

Apotekarska djelatnost kao dio zdravstvene djelatnosti se obavlja u okviru JU Narodna apoteka sa ogrankom Dom zdravlja i četiri depoa u Novom Šeheru, Liješnici, Ulišnjaku i Moševcu, te 3 privatne apoteke na području općine Maglaj.

Sekundarnom nivo zdravstvene zaštite organizovana je kroz Opću bolnicu Tešanj i Kantonalnu bolnicu Zenica.

5.8. Socijalna zaštita

Socijalna zaštita na teritoriji Općine Maglaj se obezbjeđuje građanima i njihovim porodicama pod uslovima predviđenim Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (Sl novine FBiH, br.36/99), Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom (Sl.novine ZDK 13/07), Porodičnim zakonom FBiH (Sl.novine FBiH br: 35/05, 41/05 I 13/011), ostalom zakonskom regulativom, kao i drugim normativno-pravnim aktima donesenim od strane Općinskog Vijeća i Načelnika Općine.

Korisnici prava iz socijalne zaštite su:

- djeca bez roditeljskog staranja,
- odgojno zanemarena djeca,
- odgojno zapuštena djeca,
- djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama,
- lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju,
- materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica,
- stara lica, bez porodičnog staranja,
- lica sa društveno negativnim ponašanjem,
- lica ovisna o psihoaktivnim supstancama,
- lica i porodice u stanju socijalne potrebe, kojima je usljed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite ,
- lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici.

Prava iz socijalne zaštite su osnovna i dopunska.

1. Osnovna prava koja obuhvataju : novčana i druga materijalna pomoć; osposobljavanje za život i rad; smještaj u drugu porodicu; smještaj u ustanove socijalne zaštite; usluge socijalnog i drugog stručnog rada; kućna njega i pomoć u kući; pomoć u dnevnom i cjelodnevnom zbrinjavanju; vršenje starateljstva i nadzor smještaj u hraniteljsku porodicu i zdravstvena zaštita, te ostala parava neratnih invalida, civilnih žrtava rata i zaštita porodice sa djecom.

2. Dopunska prava koja podrazumjevaju: novčana pomoć za vantjelesnu oplodnju; poticaj natalitetu; stambeno zbrinjavanje soc. kategorija; elementarne nužne životne potrebe; pomoć za ugradnju doniranog građevinskog materijal; socijalna i zdravstvena zaštita ugroženih kategorija stanovništva; novčana pomoć za prijevoz đaka ugroženih kategorija; pomoć kroz dodjelu prehrambeno-higijenskih paketa; pomoć kroz osiguranje toplih obroka u Narodnoj kuhinji kao i naknada hraniteljskim porodicama

5.8.1. Centar za socijalni rad

Javna ustanova Centar za socijalni rad Maglaj (u daljem tekstu CzSR) obavlja poslove iz oblasti socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, a prema važećim federalnim i kantonalnim zakonima. Navedenim zakonima građani imaju pravo na savjetovanje, pomaganje u prevladavanju posebnih teškoća, pomoć za uzdržavanje, jednokratnu pomoć, doplatak za pomoć i njegu, osobnu invalidninu, osposobljavanje za samostalan život i rad, brigu izvan vlastite obitelji i druge pomoći (pomoć u prehrani, odjeći, obući, pogrebnim troškovima, ogrjevu i i sl.).

CzSR je organizovan tako da neposredno provodi socijalnu zaštitu primjenjujući stručni socijalni rad. Primjena stručnog socijalnog rada podrazumijeva primjenu različitih stručnih metoda i tehnika koje su na naučnim osnovama verificirane i koje doprinose osposobljavanju pojedinca da sam poduzima mjere za prevazilaženje svog nepovoljnog socijalnog stanja.

Djelatnosti CzSR i broj korisnika socijalne zaštite u 2020. godini

Kategorija	Broj korisnika
Stalna novčane pomoć	67
Novčane naknade za pomoć i njegu druge osobe	476
Druge materijalne pomoć	29
Osposobljavanja za život i rad	2
Smještaja u drugu obitelj	6
Korisnika smještaja u ustanove socijalne zaštite	22
Jednokratne novčane pomoći	87
Dječijeg dodatka	356
Naknade umjesto plaće roditelju koji je u radnom odnosu	95
Naknade umjesto plaće roditelju koji nije u radnom odnosu	19
Djeca bez roditeljskog staranja	4
Odgojno zanemarena i zapuštena djeca	9
Djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim problemima	84
Djeca sa mentalnim i fizičkim smetnjama	19
Odrasle osobe ometene u psihičkom i fizičkom razvoju i osobe sa invaliditetom	191
Materijalno neosigurane i za rad nesposobne osobe	201
Stare osobe bez obiteljskog staranja	110
Osobe društveno negativnog ponašanja	53
Osobe i obitelji u stanju socijalne potrebe kojima je usljed posebnih okolnosti potrebna pomoć	377

Najugroženije rizične grupe stanovništva su: stari i nemoćni, osobe sa invaliditetom, djeca bez roditeljskog staranja, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, raseljena lica i izbjeglice, nezaposleni, penzioneri, porodice poginulih boraca, porodice pogođene poplavama i drugim prirodnim katastrofama, odnosno porodice i pojedinci koji se zbog drugih životnih situacija nalaze u stanju socijalne potrebe.

Rukovodeći se podacima sa kojima raspolaže ovaj CzSR, evidentno je da se broj osoba u stanju socijalne potrebe povećava čemu je najveći uzrok ekonomska situacija koja u najvećem broju slučajeva dovodi i do problema u braku, nasilja, većeg broja izrečenih mjera kako prema punoljetnim tako i prema maloljetnim licima.

Takođe, usljed izmjena zakonskih propisa, kao i starosne strukture registrovanih korisnika socijalne pomoći, broj korisnika stalne novčane pomoći, kao i broj korisnika tuđe njege i pomoći i neratnih invalida se smanjuje, odnosno izlaze iz prava.

Posebna pažnja, pored stručnog rada i redovnih obaveza posvećena je projektima i kvalitetnoj saradnji sa drugim organizacijama i institucijama, kako na općinskom nivou, tako i na kantonu pa i šire.

6. PODACI O POVRATNICIMA PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI NA PODRUČJU OPĆINE MAGLAJ

6.1. Analiza situacije i sporna pitanja

Prema evidenciji MLjPI, na područje Općine Maglaj vraćeno je 13 (trinaest) osoba po osnovu sporazuma o readmisiji u periodu od 2014.-2020. godine, od kojih niko nije tražio asistenciju .

S obzirom da su dostavljeni podaci koji uključuju ime i prezime, datum i mjesto rođenja, te datum povratka u Bosnu i Hercegovinu, MLjPI je uputilo zahtjev Policijskoj stanica Maglaj (u daljem tekstu – PS Maglaj) da uvidom u službenu evidenciju provjere da li ova lica imaju prijavljeno boravište ili prebivalište na području našeg grada.

Nakon dostavljenih podataka od strane PS Maglaj konstatovano je da lice ima prijavljenu adresu boravišta ili prebivališta na području Maglaja.

Proces terenske verifikacije je stalni proces koji se odvija u skladu s vraćanjem ovih osoba u BiH.

Analiza situacije obuhvata pregled dokumentacije relevantne za povratnike po osnovu sporazuma o readmisiji, analizu zainteresovanih strana, analizu stanja (SWOT) i analizu samog problema. Pregled dokumentacije obuhvata državnu strategiju za reintegraciju povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji. Državna strategija definiše osnovne pravce djelovanja-uspostavljanje funkcionalnog, efikasnog i harmonizovanog prihvata BH državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, kao i socijalnu i ekonomsku integraciju osoba iz procesa readmisije. Lokalni strateški dokumenti Općine Maglaj, ukazuju na zainteresovanost lokalne uprave za rješavanje pitanja osoba vraćenih po osnovu sporazuma o readmisiji.

Izazovi, kada su u pitanju ove osobe odnose se na njihovu nezaposlenost, siromaštvo, nedostatak identifikacionih dokumenata kod jednog broja lica, potreba za stambenim zbrinjavanjem, neadekvatan obrazovni nivo, što umnogome otežava njihovu integraciju u sredinu u koju dolaze. Lokalna uprava spremna je da odgovori na ove izazove, u skladu s mogućnostima vezanim za ljudske, materijalne i finansijske resurse.

6.1.1. Zaključci analize situacije

- Lokalna vlast je spremna zajedno sa ostalim ključnim akterima da radi na unapređenju položaja osoba iz procesa readmisije;
- Pokrenuti inicijativu za veća izdvajanja iz gradskog, entitetskog i državnog budžeta, kao i raditi na obezbjeđivanju donatorskih sredstava;
- Efikasnija saradnja lokalne samouprave i ključnih aktera značajnih za rješavanje pitanja osoba iz procesa readmisije;
- Povećati zapošljavanje prekvalifikacijom i dokvalifikacijom, kako bi se povećala mogućnost zapošljavanja u na lokalnom nivou uključujući iz osobe iz procesa readmisije;
- U skladu s mogućnostima planirati obezbjeđenje stambenih jedinica za privremeno stambeno zbrinjavanje ovih osoba.

6.2. Analiza stanja

Analiza stanja u lokalnoj zajednici urađena je na osnovu sagledavanja situacije, pozitivnih kapaciteta i slabosti lokalne zajednice, kao i mogućnosti i prepreka sa kojima se suočava lokalna zajednica.

6.2.1. SWOT analiza

	SNAGE	SLABOSTI
Unutrašnje	<ul style="list-style-type: none"> - Materijalno-tehnički resursi: centar za mentalno zdravlje i metadonska terapija, CzSR i DZ, tehnička oprema pomoć od MLjPI, - Ljudski resursi: socijalni radnici, medicinsko osoblje, stručni kadrovi u organima uprave - Finansijski resursi: budžetski grantovi prema CzSR, DZ, grantovi pojedincima socijalne kategorije, sufinansiranje od strane MLjPI, - Dobra povezanost i koordinacija organa uprave sa javnim ustanovama i institucijama u rješavanju problematike zaštite građana 	<ul style="list-style-type: none"> - Neiskustvo u oblasti readmisije - Neadekvatni i nedovoljni smještajni kapaciteti - Nepostojanje adekvatnih normativno-pravnih dokumenata u oblasti readmisije - Nedovoljna opremljenost u rješavanju problematike u oblasti readmisije - Povećan broj osoba koje su u potrebi za socijalnim davanjima
	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
Vanjske	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacija i informisanje u oblasti readmisije - Sanacija i rekonstrukcija mogućih smještajnih kapaciteta - Posvećenost institucija različitih nivoa vlasti uz izradu i usvajanje potrebnih normativno-pravnih dokumenata u oblasti readmisije. - Saradnja institucija i organizacija sa različitih nivoa vlasti u djelovanju na rješavanju problema u oblasti readmisije - Dostupnost finansijskih sredstava od nadležnih institucija i potencijalnih donatora 	<ul style="list-style-type: none"> - Politička nestabilnost - Neusklađenost Zakonske regulative u BiH - Ugrožavanje bezviznog režima - Loša ekonomska situacija građana - Nezainteresovanost osoba iz procesa readmisije za mogućnosti ekonomskog osnaživanja - Pojava prirodnih i tehničkih katastrofa

6.3. Analiza problema

Obzirom da su osobe iz procesa readmisije različitog imovnog stanja i kvalifikacione strukture, samim time su i različite potrebe za društvenom intervencijom, uz činjenicu da se ovi ljudi vraćaju prinudnim putem, predstavlja rizik za kršenje ljudskih prava lica u postupku readmisije.

Imajući sve ovo u vidu posebnu pažnju treba posvetiti zaštiti socijalno ugroženih grupa, ko što su: maloljetna lica, osobe sa invaliditetom, teški bolesnici, žrtve trgovine ljudima, članovi razdvojenih porodica, porodice sa maloljetnom djecom.

Najčešći problem tokom procesa re/integracijas:

6.3.1. Identifikacioni dokumenti

Ako osobe koje budu vraćene u Maglaj po osnovu sporazuma o readmisiji, i ne budu imali odgovarajuće dokumente ili jedinstveni matični broj, što je naročito izraženo kod djece rođene u inostranstvu čiji su roditelji bh državljani, uz saradnju nadležnih institucija ovaj problem neće predstavljati poteškoće za našu lokalnu zajednicu da se obezbjedi potrebna dokumenta.

6.3.2. Stambeno zbrinjavanje

U slučaju da imamo readmisionih lica, neophodno je u što kraćem roku izvršiti provjeru njihovog stambenog statusa kojeg su imali prije napuštanja granica BiH, te ukoliko postoji mogućnost povratka na njihovo ranije mjesto prebivališta pružiti ti im, u skladu sa mogućnostima, adekvatnu pomoć da to i realizuju.

Ukoliko lica nemaju mogućnost vlastitog stambenog zbrinjavanja, lokalna zajednica u skladu sa svojim mogućnostima će obezbjediti privremeno stambeno zbrinjavanje ukoliko lica zatraže intervenciju države.

Prema dosadašnjim pokazateljima stambeno zbrinjavanje ovih osoba na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine ne predstavlja značajan problem.

6.3.3. Siromaštvo

Veliki broj osoba vraćenih po osnovu sporazuma o readmisiji se nalazi u stanju socijalne potrebe. Također, visok stepen nezaposlenosti kod ove populacije dovodi i doprinosi siromaštvu. Zbog neadekvatne obrazovne strukture neprilagođene lokalnoj privredi i niskog stepena obrazovanja ova lica su teško zapošljiva kategorija i veoma teško se integrišu u lokalnu sredinu u koju dolaze ili u koju se vraćaju.

6.3.4. Zdravstvena zaštita i obrazovanje

Obezbjeđenje zdravstvene zaštite i uvođenje u sistem zdravstvene regulative predstavlja problem ovih osoba zbog nedefinisanog statusa ili nepostojanja neophodne dokumentacije.

Mogući vidovi osiguranja, a shodno zakonskim procedurama, odnose se na: osiguranje preko CzSR ne duže od 30 dana; osiguranje preko Ministarstva za boračka pitanja ZDK ako je lice bilo pripadnik armije; i osiguranje maloljetne djece, djece koja pohađaju osnovno i srednje obrazovanje, kao i studenti koje provodi lokalna zajednica u skladu sa zakonskim procedurama.

Vidljivo je da će se pojaviti probleme zdravstvenog osiguranja lica nakon 30 dana (ukoliko bude osiguran preko centra za socijalni rad) jer lica koja su u procesu readmisije su obično lica koja su izgubila pravo na zdravstveno osiguranje zbog redovnog nejavljanja nadležnim institucijama preko koje su imali ili su mogli imati zdravstveno osiguranje. Ovo je problem koji se treba rješavati na višim nivoima vlasti, obzirom da su liječenja neosiguranih lica jako skupa. Zbog toga treba raditi na tome da se eventualnom izmjenom i dopunom zakona o izbjeglim i raseljenim licima i povratnicima reguliše, između ostalog i pitanje zdravstvene zaštite, barem privremeno na period dok su u program readmisij, kako ne bi došli u situaciju da njihovim povratkom u BiH postane još veći problem.

Obrazovni sistem je uređen kao obavezni dio (osnovno obrazovanje) tako da sva djeca povratnika, po sporazumu o readmisiji će biti uključena u obrazovni sistem, dok za sva ostala lica kada je riječ o srednjem obrazovanju, kao i mogućnostima daljeg obrazovanja, LRT će u koordinaciji sa nadležnim institucijama nastojati pružiti adekvatnu pomoć kako da lica nastavi svoje školovanje.

Međutim, problem se može pojaviti zbog nepostojanja dokaza o prethodnom školovanju ili jezičke barijere. Takođe, javlja se razlika između sistema države iz koje su došli i sistema obrazovanja u Bosni i Hercegovini, kao i nostrifikacije njihovih diploma, pa čak i kada je riječ o osnovnoškolskom obrazovanju.

Uzimajući u obzir na teritoriji Općine Maglaj egzistiraju 3 (tri) osnovne škole sa 10 područnih škola, te 2 (dvije) srednje škole : Opća gimnazija i Mješovita srednja škola, u kojima se stiče trogodišnje i četverogodišnjeg obrazovanje više od 20 zanimanja, možemo reći da lica u procesu readmisije ukoliko budu željela steći određenu kvalifikaciju ili prekvalifikaciju to mogu ostvariti na teritoriji naše općine.

6.4. Položaj ROMA

Na području općine Maglaj prema podacima sa kojima raspolažemo nema registrovanih lica romske nacionalnosti.

6.5. Ključni akteri u implementaciji sporazuma o readmisiji nakon povratka u BiH

Ključni akteri u ovom LAP su: MLjPI, Sekretarijat za raseljena lica i migracije Republike Srpske / Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, kantonalni koordinatori u F BiH, lokalna zajednica, , te je jako važana komunikacija i koordinacija svih kako bi planirane aktivnosti realizovale u što većoj mjeri.

6.5.1. Krajnji korisnici

Lokalnim akcionim planom kao krajnji korisnici definisani su osobe koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji.

6.5.2. Ključni partneri na lokalnom nivou

Ključni partneri lokalnoj samoupravi su:

- Centar za socijalni rad - CzSR
- MUP RS / F BiH – policija – Cips
- Zdravstvene ustanove - DZ
- Fond zdravstvenog osiguranja
- Zavod za zapošljavanje – Biro rada
- Obrazovne ustanove
- Crveni krst – OOCK Maglaj
- Nevladine organizacije i udruženja
- Međunarodne organizacije
- MDD Merhamet
- Vjeske zajednice

7. PRIORITETNA GRUPE KORISNIKA

7.1. Kriterijumi za odabir prioritenih grupa korisnika

Prioritetne grupe LAP za re/integraciju osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji definisane su na osnovu sljedećih kriterijuma:

- Osobe sa invaliditetom i teškim zdravstvenim stanjem,
- Domaćinstva čiji su nosioci samohrani roditelji, staratelji ili hranitelji,
- Osobe koje žive bez podrške porodice a stariji su od 65 godina,
- Žene samohrane majke, žrtve nasilja, udovice,
- Maljoltjenci u riziku,
- Maljoltjenci bez roditeljskog staranja,
- Porodice sa posebnom pravnom i fizičkom zaštitom (porodice poginulih boraca i umrlih civilnih žrtava rata, porodice nestalih osoba, bivši zarobljenici, logoraši, žrtve zlostavljanja i nasilja u porodici),

8. CILJEVI

8.1. Opšti cilj

„BH državljani koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji imaju pristup pripadajućim pravima i pomoći u procesu socijalno ekonomske re/integracije na lokalnom nivou“

8.2. Specifični ciljevi

- **Specifični cilj 1:** Podrška osobama koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji kako bi stekli pristup svim pripadajućim pravima
- **Specifični cilj 2:** Obezbjeđene 2 (dvije) stambene jedinice ukoliko se ukaže potreba za privremeni stambeni smještaj osoba koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji u periodu 2021-2024 godine
- **Specifični cilj 3:** Identifikacija osoba iz procesa readmisije, na osnovu socijalno ekonomskih kartona, koje mogu biti potpomognute u procesu samo/zapošljavanja

Ciljeve i broj korisnika bazirati na osnovu broja povratnika za period 2013-2018 godine.

9. AKTIVNOSTI

9.1. Aktivnosti i zadaci za realizaciju LAP-a

Opći cilj: „BH državljani koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji imaju pristup pripadajućim pravima i pomoć u procesu socijalno ekonomske re/integracije“																				
Specifični cilj 1:		Podrška osobama koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji kako bi stekli pristup svim pripadajućim pravima																		
R. br	Aktivnosti	Indikatori	Nositelj aktivnosti Saradnik	Rok za realizaciju																Finansijska sredstva
				2021	2022	2023	2024													
1	LRT općine Maglaj																		Napomena²	
1.1.	Imenovanje LRT-a općine Maglaj	Rješenje o imenovanju LRT-a	Općina Maglaj MLjPI		X															
1.2.	Edukacija i informisanje LRT-a	Broj održanih edukacijaa, okruglih stolova, sastanaka, radionica, posjeta	MLjPI LRT	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.3.	Izrada i usvajanje LAP-a	Usvojeni LAP-a	LRT Općinsko vijeće MLjPI			X	X													
1.4.	Obezbjeđenje potrebnih resursa za rad LRT-a	Broj obezbjeđenih resursa	LRT MLjPI			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.5.	Monitoring nad implementacijom LAP-a	Broj obavljenih monitoringa	OV Maglaj MLjPI LRT				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.6.	Izrada normativno-pravnih akata sa kojima se obezbjeđuje provedba i kontrola provedbe LAP-a	Broj urađenih normativno-pravnih akata	LRT MLjPI			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.7.	Planiranje Budžetskih sredstava za realizaciju LAP - readmisija	Količina sredstava planirana Budžetom	LRT MLjPI				X			X				X					X	
1.8.	Pristup državnoj bazi podataka o readmisionom licima, te redovno ažuriranje baze s lokalnog nivoa o informacijama vezanim za ove osobe, kao i vrstama podrške prema svakoj osobi (<i>osnovne podatke u informacioni sistem unosi MLJPI BiH</i>)	Broj pristupa – logovanja bazi Broj unesenih i traženih podataka	LRT MLjPI				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
1.9.	Izrada i usvajanje LAP za period 2025-2028	Izrađeni Nacrt LAP-a	LRT Općinsko vijeće MLjPI													X	X	X	X	

R. br	Aktivnosti	Indikatori	Nositelj aktivnosti <i>Saradnik</i>	Rok za realizaciju																Finansijska sredstva								
				2021				2022				2023				2024												
2	Rad sa readmisionim osobama																			Napomena²								
2.1.	Prihvata i smještaj readmisionih lica u stambenu jedinicu	Broj smještenih osoba	LRT <i>MLjPI</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.2.	Posjeta maloljetnoj djeci u program readmisije smještenih u prihvatni dom	Broj obavljenih posjeta	LRT <i>MLjPI</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.3.	Izlazak na teren-posjeta readmisionog lica u svrhu informisanja o pravima koja ga sljeduju	Broj izlazaka na teren	LRT <i>CzSR,</i> <i>MLjPI</i> <i>Readmisiono lice</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.4.	Izrada socijalne anamneze za readmisiono lice i provjera vjerodostojnosti datih podataka i analize socijalne anamneze radi utvrđivanja Pravda djelovanja u svrhu pružanja pomoći readmisionoj osobi	Broj izrađenih socijalnih anamneza	LRT <i>CzSR</i> <i>MLjPI</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.5.	Informisanje i davanje preporuka readmisionim licima o njihovim pravima i obavezama	Broj datih preporuka i broj dostavljenih informacija	LRT <i>CzSR</i> <i>Readmisiono lice</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Pribavljanje identifikacionih dokumenata																			Napomena²								
3.1.	Informisanje readmisionog lica o pravima i mogućnostima dobijanja identifikacionih dokumenata	Broj informacionih sastanaka	LRT <i>CzSR,</i> <i>PS Maglaj</i> <i>Readmisiono lice</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.2.	Potraživanje potrebne dokumentacije za izradu identifikacionih dokumenata	Broj traženih i dobijenih dokumenata	LRT <i>Readmisiono lice</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.3.	Podnšenje zahtjeva za izradu identifikacionih dokumenata	Broj podnešenih zahtjeva	<i>Readmisiono lice</i> <i>PS Maglaj</i> <i>LRT</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.4.	Izdavanje i preuzimanje identifikacionih dokumenata	Broj izdatih i preuzetih dokumenata	<i>PS Maglaj</i> <i>Readmisiono lice</i> <i>LRT</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.5.	Praćenje i informisanost o korištenju identifikacionih dokumenata	Broj obavljenih praćenja broj informativnih sastanaka	<i>PS Maglaj</i> <i>LRT</i>					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opći cilj: „BH državljani koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji imaju pristup pripadajućim pravima i pomoć u procesu socijalno ekonomske re/integracije “																	
Specifični cilj 2:			Obezbjeđene 2 (dvije) stambene jedinice ukoliko se ukaže potreba za privremeno stambeno zbrinjavanje osoba koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji u periodu 2021-2024 godine														
R. br	Aktivnost	Indikatori	Nositelj aktivnosti Saradnik	Rok za realizaciju												Finansijska sredstva	
				2021			2022			2023			2024				
																	Napomena ²
1	Analiza postojećih stambenih jedinica u vlasništvu lokalne zajednice	Broj analiza Broj stambenih jedinica	LRT Općina Maglaj MLjPI	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Izlazak na teren i utvrđivanje stanja objekta	Broj izlazaka na teren	LRT Općina Maglaj MLjP	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3	Procjena stanja objekta i izrada predračuna radova	Broj izrađenih procjena Cijena po predračunu radova	LRT Općina Maglaj MLjPI	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4	Informisanje nadležnih institucija i izrada Odluke o korištenju stambenih jedinica za potrebe readmisije	Broj dostavljenih informacija	LRT Općina Maglaj Općinsko Vijeće Maglaj	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5	Obnova stambenih jedinica u program readmisije	Broj obnovljenih stambenih jedinica	MLjPI LRT Potencijalni donatori					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6	Priključenje objekta na struju, vodu, kanalizaciju, internet, kablosvsku	Broj priključaka	LRT MLjPI					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7	Opremanje stambenog objekta nužnim stvarima za boravak readmisionog lica	Brojčani popis stvari	MLjPI LRT Potencijalni donatori					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
8	Iznalaženje potencijalnih donatora za za pomoć u obnovi kuće u vlasništvu Centra za socijalni rad u svrhu readmisije	Broj podnešenih zahtjeva za pomoć	LRT CzSR MLjPI					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9	Monitoring nad korištenjem stambene jedinice namjenjene za readmisiju	Broj obavljenih monitoringa	MLjPI LRT					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10	Izrada Pravilnika o korištenju stambenog objekta – kućni red	Broj izrađenih pravilnika	LRT MLjPI					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11	Informisanost o korištenju stambene jedinice u program readmisije	Broj dostavljenih informacija	LRT MLjPI Readmisiono lice					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12	Odluka o dodjeli stambene jedinice za program readmisije	Broj izrađenih Odluka	LRT OV Maglaj Općina Maglaj					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Opći cilj: „BH državljani koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji imaju pristup pripadajućim pravima i pomoć u procesu socijalno ekonomske re/integracije “																		
Specifični cilj 3:		Identifikacija osoba iz procesa readmisije, na osnovu socijalno ekonomskih kartona, koje mogu biti potpomognute u procesu samo/zapošljavanja																
R. br	Aktivnosti	Indikatori	Nositelj aktivnosti Saradnik	Rok za realizaciju												Finansijska sredstva		
				2021			2022			2023			2024					
1	Informisanost readmisionog lica o mogućnostima samo/zapošljavanja	Broj održanih informacionih sastanaka	LRT <i>Readmisiono lice Biro rada</i>	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Napomena ²
2	Pribavljanje potrebne dokumentacije za prijavu na biro rada readmisionog lica	Broj pribavljene dokumentacije	LRT <i>Readmisiono lice Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
3	Podnošenje zahtjeva za prijavu na biro rada	Broj podnešenih zahtjeva	Readmisiono lice <i>LRT Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
4	Informisanost readmisionog lica o mogućnostima obavljanja vololnterskog rada – pripravničkog staža	Broj održanih informacionih sastanaka	LRT <i>Readmisiono lice Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
5	Informisanost poslodavaca o mogućnostima zaposljavanja readmisionog lica	Broj održanih informacionih sastanaka	LRT <i>Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
6	Informisanost readmisionog lica o mogućnostim i prilika traženja posla	Broj održanih informacionih sastanaka	LRT <i>Readmisiono lice Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
7	Informisanost readmisionog lica o mogućnostima koje nudi biro rada u vezi načina traženja posla - grupno informisanje	Broj održanih informacionih sastanaka	LRT <i>Readmisiono lice Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
8	Analiza aktivnosti readmisionog lica u vezi traženja posla	Broj izrađenih analiza po oblastima	LRT <i>Biro rada</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
9	Razgovor sa potencijalni poslodavcem	Broj obavljenih razgovora	LRT <i>Readmisiono lice Potencijalni poslodavci</i>				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

Napomena² – Finansijska sredstva nije moguće predvidjeti, obzirom da nemamo niti naznaka o mogućim licima koja se vraćaju po sporazumu o readmisiji. Obzirom da nadležne institucije državnog, entitetskog i kantonalnog nivoa kao i sama lokalna zajednica učestvuju u realizaciji aktivnosti po sporazumu o readmisiji, te obezbjeđuju i određena finansijska sredstva, LRT će svoje planske aktivnosti nastojati prilagoditi raspoloživim resursima. Ukoliko bude ukazana potreba za većim sredstvima, ista ćemo nastojati obezbjeđiti kako od nadležnih institucija tako i od potencijanih donora

10. BUDŽET

10.1. Resursi

Procijenjeno je da će za realizaciju LAP re/integracije osoba vraćenih BiH po osnovu sporazuma readmisiji u Maglaju biti potrebni ljudski, materijalni, tehnički i finansijski resursi kako bi se poboljšao položaj ove populacije i ubrzao proces njihove integracije u ovu sredinu. Finansijski resursi će biti dostupni od 2021. godine prvobitno kroz donatorska ulaganja a kasnije i kroz budžet na lokalnom nivou. Napominjemo da Maglaj djelimično raspolaže ljudskim, materijalnim i tehničkim resursima za provođenje programa readmisije, ali ukoliko u period od 2021-2024.godine bude veći broj readmisiranih osoba u odnosu na raspoložive resurse, biti će neophodna pomoć nadležnih institucija za sprovođenje aktivnosti iz akcionog plana.

Budžetom za 2021. godinu nisu planirana sredstva sa sufinansiranje aktivnosti iz LAP-a, tako da u vrijeme usvajanje ovog dokumenta nemamo na raspolaganju namjenska finansijska sredstva za ove potrebe.

Također smo u postupku kandidovanja stambenih jedinica za potrebe zbrinjavanja osoba koje su vraćene po osnovu sporazuma o readmisiji, čija se sanacija odnosno rekonstrukcija očekuje tokom 2022.godine, kada ćemo i Budžetom za 2022.godinu planirati sredstva sa sufinansiranje aktivnosti iz LAP-a, te shodno tome smatramo da ćemo zahvaljujući postojećim institucionalnim resursima (CzSR, DZ, biro rada, obrazovne ustanove i dr.) na lokalnom nivou biti sposobni u potpunosti realizovati aktivnosti u pogledu prihvata i integracije osoba iz procesa readmisije.

Ohrabruje činjenica da u rješavanju hitnih problema možemo u finansijskom smislu očekivati podršku sa državnog nivoa vlasti preko MLJPI, zatim od Federalnog nivoa preko Ministarstva za raseljene osobe i izbjeglice FBiH, kantonalnog nivoa preko Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak ZDK. Uporedo ćemo raditi i na izradi projektnih prijedloga za rješavanje navedene problematike tako da možemo i nastojati iznaći sredstva i od potencijalnih donator koji se po prirodi posla mogu uključiti u realizaciju planiranih aktivnosti.

10.2.. Budžet

Za realizaciju LAP re/integracije osoba po osnovu sporazuma o readmisiji Općine Maglaj, shodno finansijskim mogućnostima, planiraće se sredstva iz općinskog budžeta za interventne mjere u slučaju prihvata ranjivih osoba iz procesa readmisije.

Na ovaj način sufinansirati će se nastali troškovi, a na raspolaganju su i sredstva i budžeti postojećih institucija čije usluge budu korištene, a u skladu s pozitivnim zakonskim propisima koji se odnose na sve bh državljanke.

Detaljan godišnji budžet biće urađen na osnovu razrađenih godišnjih planova za svaku godinu.

Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog akcionog plana obezbjeđivaće se iz različitih izvora:

- Budžeta Općine Maglaj,
- Budžeta viših nivoa vlasti (ZDK, FBiH, MLJPI BiH)
- Donatorskih sredstava koja će se obezbijediti putem projekata
- Drugih dostupnih izvora.

11. IMPLEMENTACIJA LAP-a

Implementacija LAP-a obuhvata lokalne strukture i različite mjere i procedure koje će obezbijediti njegovo uspješno provođenje. Nakon usvajanja LAP-a od strane lokalne uprave, za njegovu primjenu i praćenje bit će zadužen LRT koji je učestvovao u njegovoj izradi. LRT će u potpunosti odgovarati za vođenje cjelokupnog procesa primjene LAP-a.

Operativnu strukturu za primjenu ovog LAP činit će, shodno ukazanim potrebama za sprovođenje aktivnosti iz LAP-a, institucije, organizacije i timovi koje će imati zadatke i odgovornost za realizaciju Lokalnog akcionog plana i unapređenje procesa primjene istog.

Detaljne godišnje izvještaje sačinjavaće LRT, a usvajaće ih Općinsko vijeće. Implementacija LAP obavljat će se kontinuirano, u skladu sa aktivnostima koje su predviđene istim. Mehanizmi praćenja, ocjenjivanja uspješnosti primjene LAP-a i donošenja eventualnih korektivnih mera bit će definisani Planom praćenja i ocjenjivanja uspješnosti (planom monitoringa i evulacije kojeg donosi i sprovodi MLJPI).

12. PRAĆENJE I PROCJENA

12.1. Cilj praćenja, vremenski okvir, predmet praćenja i procjene, ključni indikatori, metode i tehnike praćenja i procjene

Cilj praćenja i ocjena uspješnosti (monitoring i evaluacija) LAP je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primjene i procjenjuje uspjeh LAP. Po potrebi će se preduzimati određene korektivne mjere ukoliko podaci i analize pokažu da treba mijenjati određene aktivnosti.

Vremenski okvir: Monitoring se sprovodi kontinuirano i dugoročno za period 2021-2024.godina.

Predmet praćenja i procjene uključuju cjelovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti – zadataka i specifičnih ciljeva.

Ključni indikatori za praćenje i ocjenjivanje uspješnosti primjene LAP su sljedeći:

- Struktura korisnika usluga i programa
- Broj novih usluga
- Mjere ekonomske integracije
- Broj dodijeljenih novčanih pomoći
- Broj lica koja su privremeno stambeno zbrinuta
- Obim finansijskih sredstava izdvojenih za potrebe osoba iz procesa readmisije
- Struktura finansijskih sredstava izdvojenih za potrebe osoba iz procesa readmisije

Metode i tehnike praćenja i procjene su : za praćenje i ocjenu uspješnosti koriste se standardni set alata: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnik, razgovori), ankete, izvještavanje i dr.

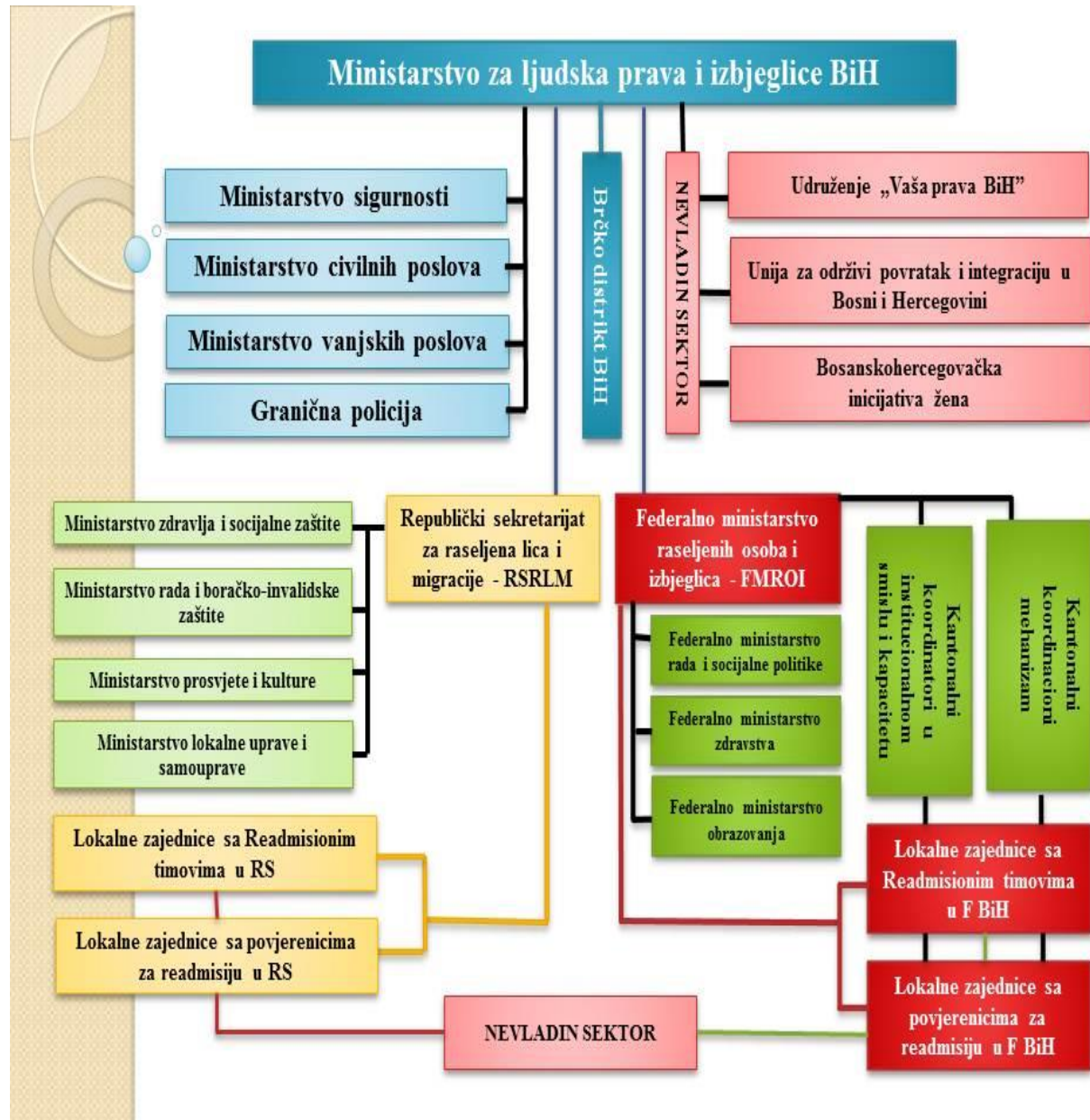
12.2. Ocjena uspješnosti

LRT biće odgovoran za provođenje i praćenje aktivnosti iz LAP, dok će Izvještaj o provedbi LAP usvajati Općinskog vijeća Maglaj, a ocjenu o provedbi LAP dati Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

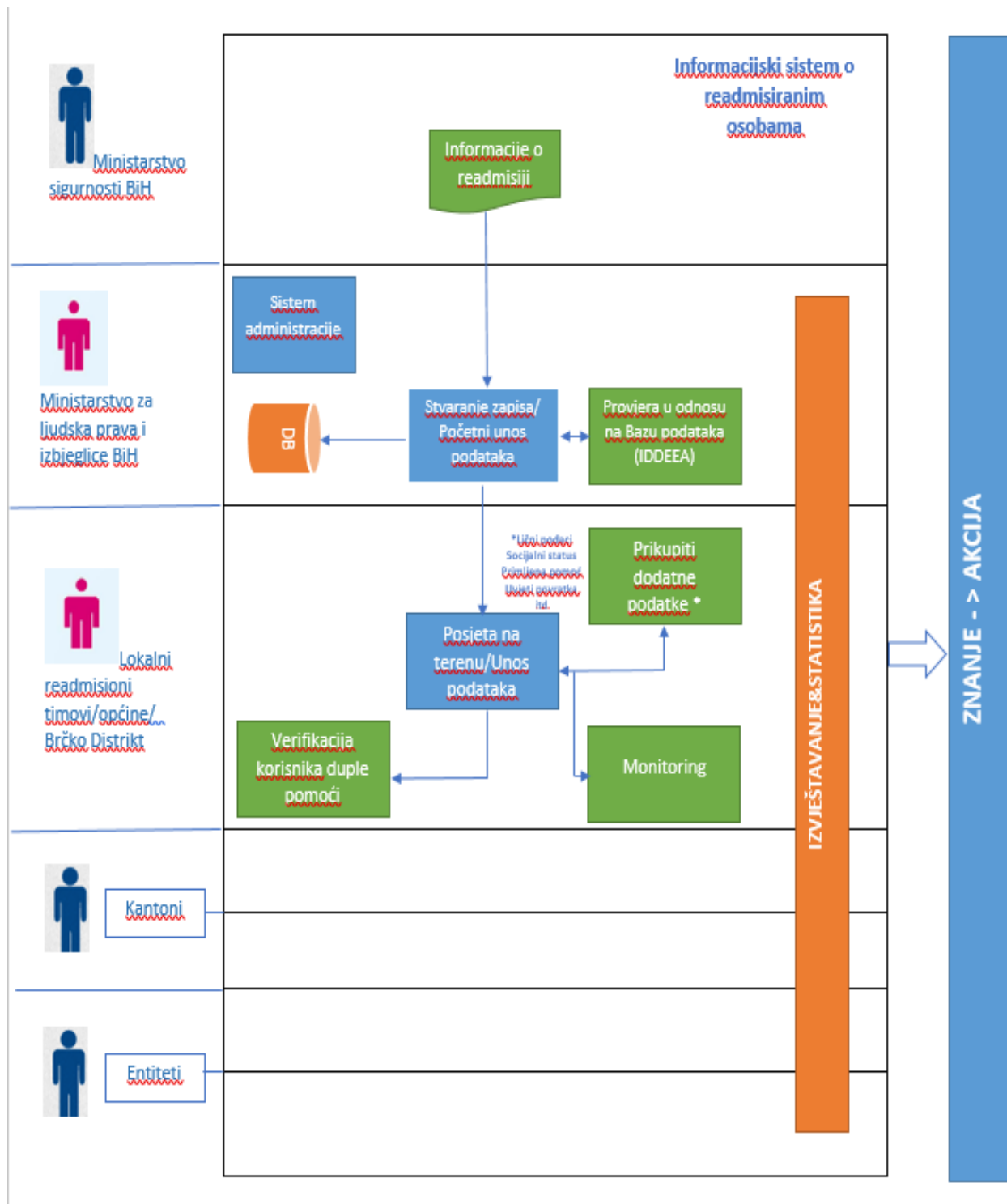
LOKALNI RAZVOJNI TIM
OPĆINE MAGLAJ

PRILOZI ³

Prilog 1. - Organigram vertikalne i horizontalne koordinacije institucija, ustanova i organizacija, uključenih u sistem prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji

Prilog 2. - Grafički prikaz komunikacije u Sistemu za upravljanje podacima o readmisiji

Napomena³ – Prilozi preuzeti iz Strategije za prihvata i integraciju državljana BiH koji se vraćaju u BiH sporazuma o readmisiji i Akcionog plana za period 2020-2023. godina (strana 65 i 66), za ljudska prava i izbjeglice BiH

Na osnovu Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji osoba koje borave bez dozvole ("Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori", br. 13/07) i drugih bilateralnih sporazuma o readmisiji, Strategije za prihvata i integraciju bh. državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcionog plana za period 2015-2018. godina, član 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13), član 30. Zakona o republičkoj upravi („Službeni glasnik RS“, br. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 i 57/16), član 11. Uputstva o načinu privremenog zbrinjavanja državljana Bosne i Hercegovine po osnovu Sporazuma o readmisiji („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/13), važećih zakonskih propisa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kao i važećih kantonalnih, gradskih i općinskih propisa iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, a uzimajući u obzir potrebu osiguranja nesmetanog prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Odjeljenje za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, uz prethodnu saglasnost kantonalnih vlada i Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske, donose

PROTOKOL

o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji

Član 1.

(Predmet Protokola)

- (1) Ovim protokolom se uređuju međusobna prava i obaveze Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica, Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske i Odjela za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kod postupanja nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji (u daljnjem tekstu: ranjive readmisirane osobe).
- (2) Također, ovim protokolom se uređuje koordinacija i saradnja između potpisnika protokola, kao i između drugih nadležnih organa u postupku prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja readmisiranih osoba, radi podrške ranjivim readmisiranim osobama.
- (3) Potpisnici protokola su saglasni da usko saraduju sa mjesno nadležnim organima u pružanju podrške ranjivim readmisiranim osobama.

Član 2.

(Odnos Protokola prema zakonima)

Potpisnici Protokola će u svom postupanju djelovati u skladu sa materijalnim propisima iz okvira svojih nadležnosti, te u skladu sa Strategijom za prihvata i integraciju bh. državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcionim planom.

Član 3. (Osnovni principi)

- (1) Osnovni principi na kojima se zasniva ovaj protokol su:
 - a) princip slobodne volje;
 - b) princip koordinacije i saradnje;
 - c) princip nediskriminacije.
- (2) **Princip slobodne volje** podrazumijeva da su potpisnici protokola slobodni, da u granicama prinudnih propisa, javnog poretka i dobrih običaja, svoje odnose urede po svojoj volji.
- (3) **Princip koordinacije i saradnje** podrazumijeva napore koordiniranog pristupa i saradnje nadležnih institucija i organa na svim nivoima vlasti u postupcima prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja ranjivih readmisiranih osoba.
- (4) **Princip nediskriminacije** podrazumijeva osiguranje jednakosti u postupanju s pojedincima, bez obzira na rasu, boju kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Član 4. (Nadležni organi)

Nadležni organi za provođenje ovog Protokola su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: MLJPI), Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica (u daljnjem tekstu: FMROI), Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica Republike Srpske (u daljnjem tekstu: MIRL RS), Odjel za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Odjel BD BiH), Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, kantonalna ministarstva/uprave/uredi za pitanja izbjeglica i raseljenih osoba, rada, zdravstva i socijalne politike i gradski/općinski organi za pitanja zdravstvene i socijalne zaštite.

Član 5. (Definicije)

- (1) **Ranjiva readmisirana osoba** u smislu ovog protokola je državljanin BiH koji se vraća u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, jer je njegov boravak u zemlji prihvata proglašen nezakonitim, a radi se o sljedećim slučajevima:
 - a) osoba koja je ilegalno ušla na teritoriju države ugovornice ili tamo ilegalno boravi;
 - b) osoba koja po isteku važenja vize ili boravka za koji nije potrebna viza, bespravno boravi na teritoriji države ugovornice;
 - c) osoba koja po isteku dozvole boravka, koju je izdala država ugovornica bespravno boravi na njenoj teritoriji;

- d) osoba kojoj je u postupku pred nadležnim organima države ugovornice odbijen zahtjev za azil i koja je obavezna da napusti teritoriju države ugovornice.
- (2) **Prihvat**, u smislu ovog Protokola, smatra se preuzimanje ranjive readmisirane osobe, od strane nadležnog organa, na bilo kojem graničnom prelazu u Bosni i Hercegovini.
 - (3) **Proprat**, u smislu ovog Protokola, smatra se prijevoz, osiguranje i potrebna pratnja, readmisirane osobe od graničnog prelaza do mjesta gdje se osigurava privremeno zbrinjavanje.
 - (4) **Ranjivim kategorijama** readmisiranih osoba, u smislu ovog protokola, smatraju se osobe koje su u skladu sa propisima o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, kantona, gradova i općina, definirane kao osobe kojima je potrebna posebna zaštita ovisno od stepena ranjivosti.
 - (5) **Privremeno zbrinjavanje**, u smislu ovog protokola, jeste osiguranje bilo kojeg prihvatljivog oblika asistencije nadležnih organa za pitanje zdravstva ili socijalne zaštite u postupku primjene propisa kojim se osigurava pravo i mogućnost da ranjiva readmisirana osoba bude institucionalno zbrinuta.
 - (6) **Kantonalni koordinator za pitanje readmisije**, u smislu ovog protokola, jeste organ na kantonalnom nivou koji je nadležan za koordinaciju mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u cilju osiguranja uvjeta za prihvat, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba, a svoju koordinirajuću ulogu, u personalnom smislu, ostvaruje putem osobe koja je zvanično imenovana za obavljanje poslova koordinacije.

Član 6. **(Obaveze MLJPI)**

U smislu ovog protokola, obaveze MLJPI su:

- a) preuzimanje od Ministarstva sigurnosti BiH najava za prihvat ranjivih readmisiranih osoba, sa raspoloživom i pratećom dokumentacijom;
- b) osiguranje boravka tima za prihvat u restriktivnoj zoni graničnog prelaza;
- c) osiguranje tranzitnog boravka u Readmisionom centru „Salakovac“ u Mostaru, u slučajevima kada to tip ranjivosti dopušta;
- d) razmjena svih relevantnih informacija sa organima nadležnim za realizaciju ovog protokola;
- e) unapređenje sistema koordinacije i razmjene podataka.

Član 7. **(Obaveze MIRL RS)**

U smislu ovog protokola, obaveze MIRL RS su:

- a) preuzimanje zahtjeva za prihvat, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba od MLJPI, koji se odnose na teritoriju Republike Srpske;
- b) koordinacija aktivnosti sa drugim institucijama i ustanovama u Republici Srpskoj u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem ranjivih readmisiranih osoba na teritoriji Republike Srpske;
- c) analiza zaprimljenih slučajeva prijehata, proprata i privremenog zbrinjavanja ranjivih readmisiranih osoba;
- d) sačinjavanje planova teritorijalnog razmještaja ranjivih readmisiranih osoba ukoliko nije poznato ili nije bilo uspostavljeno posljednje mjesto prebivališta u Republici Srpskoj;

- e) informiranje lokalnih zajednica, odnosno lokalnih readmisionih timova o povratku ranjivih readmisiranih osoba;
- f) prikupljanje i obrada podataka o porodici ranjivih readmisiranih osoba, kao i o statusu imovine ranjivih readmisiranih osoba;
- g) razmjena informacija i drugih saznanja o stanju u lokalnoj zajednici sa MLJPI;
- h) uređenje i unapređenje odnosa sa drugim organima Republike Srpske u vezi sa načinom prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja ranjivih readmisiranih osoba.

Član 8. **(Obaveze FMROI)**

U smislu ovog protokola, obaveze FMROI su:

- a) preuzimanje zahtjeva za prihvrat, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba od MLJPI, koji se odnose na teritoriju Federacije BiH;
- b) koordinacija aktivnosti za prihvrat i integraciju ranjivih readmisiranih osoba na području Federacije BiH;
- c) analiza zaprimljenih slučajeva prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja ranjivih readmisiranih osoba za teritoriju Federacije BiH;
- d) izrada planova teritorijalnog razmještaja ranjivih readmisiranih osoba ukoliko nije poznato ili nije bilo uspostavljeno posljednje mjesto prebivališta u Federaciji BiH;
- e) razmjena informacija i drugih saznanja u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem ranjivih readmisiranih osoba, koji se odnose na teritoriju Federacije BiH, sa MLJPI, kao i sa kantonalnim koordinatorima, nadležnim za pitanje readmisije.

Član 9. **(Obaveze Kantonalnog koordinatora za pitanje readmisije)**

U smislu ovog protokola, obaveze Kantonalnog koordinatora za pitanje readmisije su:

- a) preuzimanje zahtjeva za prihvrat, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba od MLJPI i FMROI, koji se odnose na teritoriju nadležnog kantona;
- b) koordinacija aktivnosti sa drugim kantonalnim institucijama i ustanovama u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem ranjivih readmisiranih osoba na teritoriji nadležnog kantona;
- c) organizacija sastanaka sa svim nadležnim organima na nivou kantona, u cilju potpunog upoznavanja sa specifičnostima svakog slučaja;
- d) organizacija trijaže slučajeva prema kategoriji ranjivosti, a koja se vrši od strane stručnih osoba, predstavnika nadležnih kantonalnih organa, odnosno organa grada ili općine;
- e) organizacija aktivnosti na izradi plana potreba ranjivih readmisiranih osoba;
- f) predlaganje izmjena i dopuna finansijskih planova i programa, koji se odnose na problematiku ranjivih readmisiranih osoba i readmisije u cjelini, praćenje izdvajanja budžetskih sredstava na nivou kantona i lokalnih zajednica, na ime zadovoljavanja potreba ranjivih readmisiranih osoba i njihove integracije;
- g) ažuriranje podataka o ranjivim readmisiranim osobama;
- h) razmjena informacija i drugih saznanja u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem ranjivih readmisiranih osoba sa drugim nadležnim organima na kantonalnom, entitetskom i državnom nivou;
- i) praćenje procesa integracije ranjivih readmisiranih osoba i izvještavanje FMROI i MLJPI.

Član 10.
(Obaveze Odjela BD BiH)

U smislu ovog protokola, obaveze Odjela BD BiH su:

- a) zaprimanje zahtjeva za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba od MLJPI, koji se odnose na teritoriju Brčko distrikta BiH;
- b) koordiniranje aktivnosti sa drugim organima javne uprave Brčko distrikta BiH u vezi sa prihvatom, propratom i privremenim zbrinjavanjem ranjivih readmisiranih osoba na teritoriji Brčko distrikta BiH;
- c) organiziranje sastanaka u cilju potpunog upoznavanja ostalih nadležnih organa javne uprave Brčko distrikta BiH sa specifičnostima svakog slučaja;
- d) organiziranje trijaže slučajeva prema kategoriji ranjivosti;
- e) organiziranje aktivnosti na izradi plana potreba;
- f) predlaganje izmjena i dopuna finansijskih planova i programa, koji se odnose na problematiku ranjivih readmisiranih osoba i readmisije u cjelini;
- g) ažuriranje podataka o ranjivim readmisiranim osobama;
- h) kontinuirana razmjena podataka o readmisiranim osobama sa MLJPI.

Član 11.
(Obaveze potpisnika u odnosu na integraciju ranjivih readmisiranih osoba)

Potpisnici ovog protokola se obavezuju da će informirati ranjive readmisirane osobe o načinu ostvarivanja prava i dostupnosti prava iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, stvoriti uvjete i osigurati podršku za uključivanje u sistem zdravstvene i socijalne zaštite, uključujući i usluge socijalne zaštite posredstvom nadležnih centara za socijalni rad, te stvarati uvjete i osiguranje podrške za uključivanje ranjivih readmisiranih osoba u sistem tržišta rada.

Član 12.
(Finansiranje)

Sredstva za finansiranje aktivnosti koje proizilaze po osnovu prijehvata, proprata i privremenog zbrinjavanja ranjivih readmisiranih osoba osiguravaju se iz:

- a) budžeta Institucija Bosne i Hercegovine, Brčko distrikta BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, kantona, gradova i općina;
- b) sredstava osiguranih po osnovu programa i projekata;
- c) donatorskih i drugih sredstava.

Član 13.
(Međusobna komunikacija potpisnika Protokola)

Potpisnici ovog protokola se obavezuju da će u međusobnoj komunikaciji kao i komunikaciji s drugima poštivati pravilo diskrecije, profesionalne i etičke standarde svoje struke i institucije, kao i Zakon o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 49/06 i 76/11), a u svrhu adekvatnog postupanja sa ličnim podacima ranjivih readmisiranih osoba.

Član 14.
(Zaštita ličnih podataka)

Podaci koje prenose potpisnici ovog protokola razmjenjivat će se i obrađivati u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj 49/06, 76/11), posebno uzimajući u obzir sljedeće kriterije:

- a) potpisnik ovog protokola koji primi podatke može ih upotrijebiti samo u svrhu koja je određena ovim protokolom;
- b) lični podaci smiju se saopćavati samo nadležnim organima i službenicima za neposredni kontakt koji su odgovorni za primjenu ovog protokola i koji ih smiju koristiti isključivo na način utvrđen ovim protokolom. Osoba koja saopćava podatke garantuje da su podaci tačni, potrebni i ne izlaze iz okvira svrhe radi koje su saopćeni;
- c) ukoliko su podaci nezakonito saopćeni, o tome će se odmah obavijestiti potpisnik protokola koji je podatke primio, kako bi se podaci ispravili ili uništili;
- d) saopćeni lični podaci čuvaju se onoliko vremena koliko je potrebno za svrhu radi koje su saopćeni;
- e) svaki potpisnik ovog protokola će, u skladu sa članom 11. Zakona o zaštiti ličnih podataka, osigurati sigurnost podataka i saopćene lične podatke zaštititi od neovlaštenog pristupa, izmjene ili otkrivanja.

Član 15.
(Rješavanje spornih pitanja)

Sporna pitanja u primjeni Protokola rješavat će se sporazumno.

Član 16.
(Izmjene i dopune Protokola)

U slučaju potrebe, strane potpisnice ovog protokola i davaoci saglasnosti na isti, mogu inicirati izmjene i dopune ovog protokola na isti način kako je i donesen.

Član 17.
(Naknadne konsultacije strana potpisnica)

Pitanja koja nisu definirana ovim protokolom, a u vezi su sa procesom readmisije, bit će predmet naknadnih konsultacija između nadležnih organa naznačenih u ovom protokolu.

Član 18.
(Sastavni dio Protokola)

Sastavni dio ovog protokola čini:

- a) tok komunikacije između nadležnih organa u primjeni Protokola za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji (hodogram);
- b) grafički prikaz relacija između nadležnih organa u okviru Protokola za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje ranjivih readmisiranih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji;
- c) saglasnost kantonalnih vlada za potpisivanje protokola.

Član 19.
(Jezici i pisma)

Protokol je sačinjen u tri izvornika, na službenim jezicima u Bosni i Hercegovini - bosanskom jeziku, hrvatskom jeziku i srpskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni.

Član 20.
(Stupanje na snagu)

Ovaj protokol stupa na snagu danom potpisivanja.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
Semiha Borovac, ministrica

Semiha Borovac
Br. 01-41-2-134-87/17
27.12.2018

**Ministarstvo za izbjeglice i raseljena lica
Republike Srpske**
Davor Čordaš, ministar

Davor Čordaš
BROJ: 18.05/11-07-82/18
DATUM: 29-11-2018

Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
Edin Ramić, ministar

Edin Ramić
Br: 01-36-1960-1/18

24-12-2018

**Odjel za raseljene osobe, izbjeglice i stambena
pitanja Vlade Brčko distrikta BiH**

Petar Vrhovac, šef Odjela

Petar Vrhovac
BROJ: 05-000408/18.
DATUM: 14.12.2018.g.

Na osnovu Sporazuma između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji osoba koje borave bez dozvola („Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori“, br. 13/07), člana 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09 i 87/12), člana 11. Uputstva o načinu privremenog zbrinjavanja državljana Bosne i Hercegovine po osnovu Sporazuma o readmisiji („Službeni glasnik BiH“, broj 39/13), Porodičnog zakona Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 35/05, 41/05 i 31/14), Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite porodice sa djecom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/99, 39/06, 54/04 i 14/09), Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 38/14 - Prečišćen tekst), Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Javna ustanova Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo, Kantonalna Javna ustanova Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo i Fondacija bosanskohercegovačka inicijativa žena potpisuju

PROTOKOL O SARADNJI
u postupku prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja
djece bez pratnje koja se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji

Član 1.
(Predmet Protokola)

Ovim protokolom regulišu se način saradnje između Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljem tekstu: MLJPI), Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo), Javne ustanove Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo (u daljem tekstu: KCSR), Kantonalne javne ustanove Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo (u daljem tekstu: Dom) i Fondacije bosanskohercegovačka inicijativa žena (u daljem tekstu: BHWI) u postupcima, obavještanja, imenovanje posebnog staratelja, prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja djeteta bez pratnje.

Član 2.
(Definicije)

(1) **Dijete bez pratnje** u smislu ovog protokola smatra se dijete bh državljanin bez roditeljskog staranja i dijete bh državljanin bez pratnje odraslih punoljetnih osoba - staratelja, koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji.

(2) **Propratom** u smislu ovog protokola smatra se prijevoz djeteta bez pratnje uz prisustvo posebnog staratelja od graničnog prijelaza do Doma i prijevoz djeteta bez pratnje uz prisustvo posebnog staratelja od Doma do nadležnog centra za socijalni rad.

(3) **Privremenim zbrinjavanjem** u smislu ovog protokola smatra se smještaj u Dom djeteta bez pratnje, na period do 30 dana.

Član 3.

(Prava i obaveze Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine)

(1) Nakon što MLJPI od Ministarstva sigurnosti BiH zaprimi informaciju da je najavljen povratak djeteta bez pratnje, istu odmah prosljeđuje KCSR s ciljem imenovanja posebnog staratelja.

(2) Službeno lice MLJPI, uz prisustvo posebnog staratelja, obavlja intervju i popunjava upitnik s djetetom bez pratnje.

(3) MLJPI obezbjeđuje sredstva na ime:

- privremenog smještaja djeteta bez pratnje u Dom,
- lješkarskog pregleda prilikom privremenog smještaja u Dom,
- pribavljanja potrebne dokumentacije za dijete bez pratnje,
- prevoza od graničnog prelaza do Doma,
- prevoza od Doma do nadležnog centra za socijalni rad, za dijete čije je prebivalište na području drugog Kantona, drugog entiteta (Republika Srpska) ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

(4) Sredstva iz člana 3. stav (3) ovog protokola, MLJPI osigurava za vrijeme trajanja privremenog zbrinjavanja u Dom.

Član 4.

(Prava i obaveze Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo)

(1) Ministarstvo je obavezno:

- pratiti postupanje KCSR i Doma po ovom protokolu,
- posredovati u rješavanju otvorenih pitanja između ustanova iz ovog člana, vezano za postupanje u postupku smještaja i brige o djeci bez pratnje,
- dogovoriti nepovredivost sredstava u saradnji sa nadležnim kantonalnim institucijama i ustanovama.

(2) Nakon što prestane obaveza MLJPI iz člana 3. stav (4) ovog protokola, obavezu daljeg finansiranja preuzima Ministarstvo, ukoliko se radi o djeci bez pratnje čije je posljednje mjesto prebivališta bilo na području Kantona Sarajevo.

Član 5.

(Prava i obaveze Fondacije bosanskohercegovačka inicijativa žena)

(1) BHWI je obavezna:

- predložiti imena osoba za posebnog staratelja u postupcima povratka po osnovu Sporazuma o readmisiji,
- obezbjediti generalnu saglasnost od strane predloženih osoba o prihvatanju dužnosti posebnog staratelja djetetu bez pratnje u postupcima povratka po osnovu Sporazuma o readmisiji,
- obezbjediti dokumentaciju potrebnu za donošenje rješenja o imenovanju posebnog staratelja (kopiranu, ovjerenu i ne stariju od šest mjeseci),
- obezbjediti prevoz i pratnju posebnog staratelja djetetu čije je prebivalište na području drugog Kantona, drugog entiteta (Republika Srpska) ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, ukoliko roditelji/staratelji ili predstavnici nadležnog centra za socijalni rad iz objektivnih razloga nisu u mogućnosti preuzeti dijete.

(2) Prava i obaveze posebnog staratelja bit će definisane rješenjem o imenovanju posebnog staratelja, koje će donijeti KCSR.

Član 6.

(Prava i obaveze Javne ustanove Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo)

(1) KCSR, odmah po prijemu informacije o najavi povratka djeteta bez pratnje po osnovu sporazuma o readmisiji od strane MLJPI, dužan/a je pokrenuti postupak i bez odlaganja donijeti rješenje o imenovanju posebnog staratelja, kojim će definisati prava i obaveze posebnog staratelja u odnosu na specifičnosti povratka po osnovu Sporazuma o readmisiji.

(2) Izuzetno, ukoliko MLJPI obavijesti KCSR za vrijeme noćnih dežura, praznika ili vikenda o readmisiji djeteta bez pratnje šef/ica KCSR će donijeti usmeno rješenje o imenovanju posebnog staratelja.

(3) KCSR će odmah po donošenju Rješenja o imenovanju posebnog staratelja, isto dostaviti MLJPI. Ukoliko se donese usmeno rješenje, KCSR će o usmenom imenovanju posebnog staratelja obavijestiti telefonski MLJPI.

(4) KCSR razmatra zaprimljeni izvještaj o prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju djeteta bez pratnje koji sačinjava posebni staratelj.

(5) KCSR će nakon isteka trajanja privremenog zbrinjavanja pitanje brige i staranja o djetetu bez pratnje nastaviti rješavati u redovnoj proceduri, ukoliko se radi o djeci iz člana 4. stav (2) ovog protokola.

(6) Ukoliko zbog kratkoće roka u kome je najavljena readmisija, KCSR interveniše u postupku prijema i privremenog zbrinjavanja djeteta (donese rješenje o imenovanju posebnog staratelja i privremeno zbrine dijete u Dom) čije je prebivalište na području drugog kantona, drugog entiteta (Republika Srpska) ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odmah će o tome obavijestiti nadležni centar za socijalni rad.

(7) Ukoliko nadležni centar za socijalni rad, do isteka roka trajanja privremenog zbrinjavanja ne preuzme dijete, KCSR će uz predhodno obavještenje MLJPI zatražiti od BHWI da obezbjedi prevoz djeteta u pratnji posebnog staratelja do nadležnog centra za socijalni rad.

Član 7.

(Prava i obaveze Kantonalne javne ustanove Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo)

Dom je obavezan:

- obezbjediti privremeno zbrinjavanje za dijete bez pratnje, koje se vratilo po osnovu sporazuma o readmisiji,
- dostaviti KCSR zapisnik o prijemu djeteta bez pratnje na privremeno zbrinjavanje,
- obezbjediti djetetu bez pratnje koje se vratilo po osnovu sporazuma o readmisiji ista prava i usluge kao i drugoj djeci zbrinutoj u Domu,
- u saradnji sa KCSR sačiniti prvu procjenu potreba djeteta i prema procjeni potreba raditi na zadovoljavanju istih,
- u saradnji sa KCSR sačiniti plan zaštite djeteta,
- informisati KCSR o svim pitanjima od značaja za dijete bez pratnje koje se vratilo po osnovu Sporazuma o readmisiji,
- sačiniti izvještaj o utrošku finansijskih sredstava po osnovu prijema i privremenog zbrinjavanja djeteta bez pratnje, koje se vratilo po osnovu Sporazuma o readmisiji.

Član 8.

(Finansiranje)

(1) Na ime troškova iz člana 3. stav (3) ovog protokola MLJPI je osiguralo sredstva za 2016. godinu u iznosu od 4.500,00 KM (slovima: četirihiljadeipetstotinakonvertibilnihmaraka), u skladu sa Odlukom o raspodjeli sredstava za pomoć lokalnim zajednicama u realizaciji prihvata i integracije bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, broj: 01-41-3-2738/15 od 29. 10. 2015. godine, koju je donijela Ministrica za ljudska prava i izbjeglice BiH.

(2) Iznos sredstava iz prethodnog stava će biti utrošen za potrebe djeteta bez pratnje u tranzitu, koje se vratilo po osnovu Sporazuma o readmisiji (smještaj, ljekarski pregled prilikom privremenog zbrinjavanja u Dom, pribavljanje potrebne dokumentacije za dijete bez pratnje, prevoz od graničnog prelaza do Doma, prevoz od Doma do nadležnog centra za socijalni rad, za dijete čije je prebivalište na području drugog Kantona, drugog entiteta (Republika Srpska) ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i druge potrebe u tranzitu).

(3) Uplata sredstava iz člana 8. stav (1) ovog Protokola će biti izvršena na depozitni račun Kantona Sarajevo broj: 3380002210019263 kod Unicredit Banke, sa naznakom da se radi o vrsti prihoda: 722751, budžetskoj organizaciji: 23010001 i šifri općine: 077.

(4) Utrošak sredstava će se realizirati u skladu sa prijemom i privremenim zbrinjavanjem djece bez pratnje u Dom.

Član 9.

(Rješavanje spornih pitanja)

Sva eventualno sporna pitanja potpisnici ovog protokola rješavat će sporazumno.

Član 10.

(Izmjene i dopune Protokola)

Ovaj protokol je sačinjen je na temelju važeće Strategije za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i važećih zakonskih i podzakonskih akata. U slučaju potrebe, strane potpisnice mogu inicirati izmjene i dopune ovog protokola.

Član 11.

(Stupanje na snagu)

Ovaj protokol stupa na snagu danom potpisivanja od strane svih potpisnica.

U Sarajevu ____ . ____ . 2016. godine

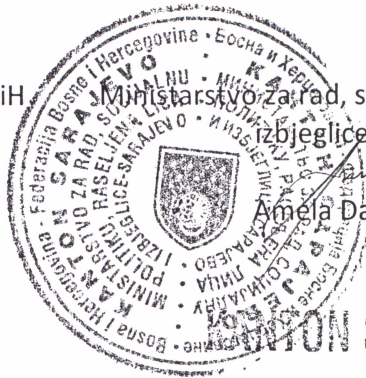
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo

Semiha Borovac, ministrica

Amela Dautbegović, ministrica

Semiha Borovac
Br. 01-412-1146-2/16
Datum, 26.06.2016.

KANTON SARAJEVO

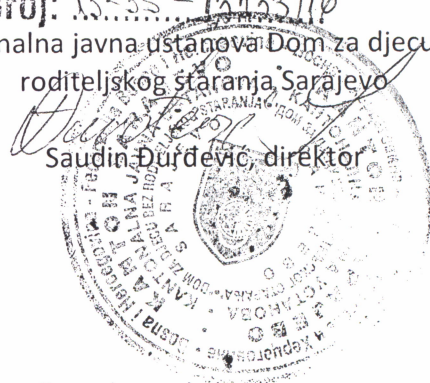
Broj: B.35.-13133/16

JU Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo

Kantonalna javna ustanova Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo

Adnan Podžo, direktor

Saudin Đurđević, direktor

Fondacija bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHWI)

Marijana Dineć, izvršna direktorica

SPORAZUM

VIJEĆE MINISTARA BIH – EU

Херцеговине потписани прије 1. јануара 2007. године, наставити примјењивати само на период од 5 година од ступања на снагу овог Споразума, без утицаја на право држава чланица којих се то тиче или Босне и Херцеговине да укину или суспендују те билатералне споразуме током тог периода од 5 година, Европска заједница ће најмање 4 године након ступања на снагу овог Споразума поново процијенити ситуацију носилаца службених пасоша у погледу могуће допуне Споразума у том циљу а у складу са процедуром утврђеном у члану 14.(4).

ИЗЈАВА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ О ИЗУЗЕЊУ БУГАРСКИХ И РУМУНСКИХ ДРЖАВЉАНА ОД ОБАВЕЗА ПОДНОШЕЊА ЗАХТЈЕВА ЗА ВИЗУ БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

Европска заједница прима к знању намјеру Босне и Херцеговине да унилатералном Одлуком изузме бугарске и румунске грађане од обавезе да подносе захтјев за визу.

Узимајући у обзир значај једнаког третмана свих Европских грађана од стране трећих земаља у вези са питањима виза, Европска заједница изјављује своју намјеру да сачека доношење унилатералне одлуке од стране власти Босне и Херцеговине којом се изузимају бугарски и румунски грађани од обавеза подношења захтјева за визу, прије него ратификује овај Споразум о визним олакшицама.

ИЗЈАВА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ О ВИЗНИМ ОЛАКШИЦАМА ЗА ЧЛАНОВЕ ПОРОДИЦЕ И BONA FIDE ПОДНОСИОЦЕ ЗАХТЈЕВА

Европска заједница прима к знању сугестију Босне Херцеговине да понуди једну ширу дефиницију појма "чланови породице" која би требало да имају корист од визних олакшица, као и значај који Босна и Херцеговина приди поједностављењу кретања те категорије лица.

Како би олакшали кретање једног већег броја лица које имају породичне везе (посебно сестара и браће те њихових дјеце) са грађанима Босне и Херцеговине који законски бораве на територији држава чланица, Европска заједница позива конзуларна представништва држава чланица да потпуности искористе постојеће могућности које пружа "acquis communautaire" ради визних олакшица за ову категорију лица, укључујући поготово, поједностављен документарних доказа потребних подносиоцима захтјева: визе, изузећа од плаћања накнаде и, гдје то одговара, издавање виза за више улазака.

Додатно, Европска заједница позива конзуларна представништва држава чланица да у потпуности користе ове могућности олакшања за издавање виза *bona fide* подносиоцима захтјева.

Члан 3.

Ова Одлука биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" на српском, босанском и хрватском језику и ступа на снагу даном објављивања.

Број 01-011-3504-1/07
30. новембра 2007. године
Сарајево

Председавајући
Жељко Комшић, с. р.

147

Na osnovu člana V. 3. (d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PС BiH broj 129/07 od 30. novembra 2007. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 9. hitnoj sjednici, održanoj 30. novembra 2007. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EVROPSKE ZAJEDNICE O READMISIJI LICA KOJA BORAVE BEZ DOZVOLA

Члан 1.

Ratifikuje se Sporazum između Bosne i Hercegovine i Evropske Zajednice o readmisiji lica koja borave bez dozvola, potpisan u Briselu 18. septembra 2007. godine na službenim jezicima ugovornih strana.

Члан 2.

Текст Споразума гласи:

SPORAZUM IZMEĐU EVROPSKE ZAJEDNICE I BOSNE I HERCEGOVINE O READMISIJI LICA KOJA BORAVE BEZ DOZVOLA

VISOKE UGOVORNE STRANE,
EVROPSKA ZAJEDNICA, u daljnjem tekstu
"Zajednica",

i
BOSNA I HERCEGOVINA

odlučne da osnaže svoju saradnju s ciljem efikasne borbe protiv ilegalne imigracije,

u želji da uz pomoć ovog Sporazuma i na osnovu reciprociteta uvedu brze i učinkovite procedure identifikacije i

sigurnog i urednog povrata lica koja ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju uslove ulaska, prisustva, ili boravka na teritoriji Bosne i Hercegovine ili jedne od država članica Evropske unije, te da omogućе транзит тих лица у духу сарадње:

naglašavajući da ovaj Sporazum neće uticati na права, обавезе и одговорности Заједнице, држава чланица Европске уније и Босне и Херцеговине које произлазе из међународног права а поготово из Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода од 4. новембра 1950. године и Конвенције о статусу избјеглица од 28. јула 1951. године;

s obzirom na to da se одредбе овог Споразума које потпадају под Пoglavlje IV Уговора о успостави Европске заједнице не примјењују на Краљевину Данску, у складу са Протоколом о позиву Данске који представља анекс Уговора о Европској унији и Уговора о успостави Европске заједнице,

DOGovorILI SU SE O SLJEDEĆEM

Član 1.
Definicije

Za svrhu ovog Sporazuma:

- (a) "Ugovorne strane" znači Bosna i Hercegovina i Zajednica;
- (b) "Državljeni Bosne i Hercegovine" znači bilo koje lice koje ima državljanstvo Bosne i Hercegovine u skladu sa njenim državnim zakonodavstvom;
- (c) "Državljeni države članice" znači bilo koje lice koje ima državljanstvo neke države članice, kako je to definisano u svrhe Zajednice;
- (d) "Država članica" znači bilo koja država članica Evropske unije, izuzev Kraljevine Danske;
- (e) "Državljeni treće zemlje" znači bilo koje lice koje ima državljanstvo izuzev državljanstva Bosne i Hercegovine ili neke države članice;
- (f) "Lice bez državljanstva" znači bilo koje lice koje nema državljanstvo;
- (g) "Dozvola boravka" znači dozvolu bilo kojeg tipa koju izdaju Bosna i Hercegovina ili neka država članica a kojom se odobrava nekom licu da boravi na njihovoj teritoriji. To ne uključuje privremene dozvole ostanaka na njihovoj teritoriji vezane za obradu zahtjeva za azil ili zahtjeva za izdavanje dozvole boravka;
- (h) "Viza" znači ovlaštenje koje izda, ili odluku koju donese Bosna i Hercegovina ili neka država članica, a koja je potrebna u vezi sa ulaskom na njenu teritoriju ili prolaskom kroz njenu teritoriju. Ovo neće uključiti aerodromske tranzitne vize;
- (i) "Zemlja podnositelj zahtjeva" znači država (Bosna i Hercegovina ili neka država članica) koja podnosi zahtjev za readmisiju u skladu sa članom 7. ili zahtjev za tranzit u skladu sa članom 14. ovog Sporazuma;
- (j) "Zemlja kojoj se podnosi zahtjev" znači država (Bosna i Hercegovina ili jedna od država članica) kojoj se upućuje zahtjev za readmisiju u skladu sa članom 7. ili zahtjev za tranzitom u skladu sa članom 14. ovog Sporazuma;
- (k) "Nadležni organ" znači bilo koji državni organ Bosne i Hercegovine ili države članice kome je povjerena provedba ovog Sporazuma u skladu sa članom 19. stav (1.) tačka a);
- (l) "Tranzit" znači prolazak državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva kroz teritoriju države kojoj se podnosi zahtjev dok putuje iz države koja podnosioca zahtjeva u zemlju odredišta.

POGLAVLJE I. OBAVEZE BOSNE I HERCEGOVINE U VEZI SA READMISIJOM

Član 2.

Readmisija vlastitih državljana

- (1) Bosna i Hercegovina će ponovno prihvatiti, po zahtjevu države članice i bez daljnjih formalnosti, osim onih koje utvrđuje ovaj Sporazum, sva lica koja ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju važeće uslove ulaska, prisustva, ili boravka na teritoriji države članice podnosioca zahtjeva pod uslovom da se dokaže, ili da se na osnovu prezentiranih *prima facie* dokaza može valjano pretpostaviti da su oni državljani Bosne i Hercegovine.
- (2) Bosna i Hercegovina će također prihvatiti:
 - maloljetnu neoženjenu/neudatu djecu lica iz stava 1, bez obzira na njihovo mjesto rođenja ili njihovo

U skladu sa formularom utvrdjenim u Preporuci Vijeća EU od 30. novembra 1994.

državljanstvo, osim ako imaju nezavisno pravo boravka u državi članici koja podnosi zahtjev;

- supružnike lica navedenih u stavu 1, koji imaju neko drugo državljanstvo, pod uslovom da imaju pravo ući, ili ostanu, ili steći pravo da uđu i ostanu na teritoriji Bosne i Hercegovine, osim ako imaju nezavisno pravo boravka u državi članici podnosiocu zahtjeva.
- (3) Bosna i Hercegovina će također prihvatiti lica koja su lišena, ili koja su odustala od državljanstva Bosne i Hercegovine nakon ulaska na teritoriju države članice, osim ako su ta lica najmanje dobila obećanje da će biti naturalizirana od te države članice.
- (4) Nakon što Bosna i Hercegovina da pozitivan odgovor na zahtjev za readmisiju, nadležna diplomatska misija ili konzularni ured Bosne i Hercegovine će smjestiti ali ne kasnije od 3 radna dana, izdati putni dokument potreban za povratak lica koje treba da bude prihvaćeno, sa važenjem od 20 dana. Ako, iz zakonskih ili činjeničnih razloga, dotično lice ne može biti prebačeno u roku važenja putnog dokumenta koji je inicijalno izdat, nadležna diplomatska misija ili konzularni ured Bosne i Hercegovine će u roku od 14 kalendarskih dana izdati novi putni dokument sa istim rokom valjanosti. Ako Bosna i Hercegovina ne izda u roku od 14 kalendarskih dana, novi putni dokument, smatrat će se da je prihvatila primjenu standardnog EU putnog dokumenta koji se koristi u svrhu protjerivanja¹.
- (5) U slučaju da lice koje treba biti ponovno prihvaćeno posjeduje državljanstvo treće države pored državljanstva Bosne i Hercegovine, država članica podnositelj zahtjeva će uzeti u obzir volju tog lica da bude ponovno prihvaćeno u državu njegovog/njenog izbora.

Član 3.

Readmisija državljana treće zemlje i lica bez državljanstva

- (1) Bosna i Hercegovina će prihvatiti, po zahtjevu države članice i bez daljnjih formalnosti osim onih koje utvrđuje ovaj Sporazum, sve državljane treće zemlje ili lica bez državljanstva koje ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju važeće uslove ulaska, prisustva ili boravka na teritoriji države članice podnosioca zahtjeva, pod uslovom da se dokaže, ili se može na osnovu prezentiranih *prima facie* dokaza valjano pretpostaviti da takva lica
 - a) posjeduju, ili su u vrijeme ulaska imala, važeću vizu ili dozvolu boravka koju je izdala Bosna i Hercegovina; ili
 - b) su nezakonito i direktno ušla na teritoriju država članica nakon što su boravila ili prolazila kroz teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (2) Obaveza readmisije iz stava 1 neće se primjenjivati ako
 - a) su državljani treće zemlje ili lica bez državljanstva samo bila u zračnom tranzitu preko nekog međunarodnog aerodroma Bosne i Hercegovine; ili
 - b) je država članica podnositelj zahtjeva izdala državljanima treće zemlje ili licima bez državljanstva vizu ili dozvolu boravka prije ili nakon ulaska na njenu teritoriju, osim ako
 - to lice posjeduje vizu ili dozvolu boravka koju je izdala Bosna i Hercegovina a koja ima duži period važenja; ili
 - je viza ili dozvola boravka, izdata od države članice koja podnosi zahtjev, dobivena korištenjem lažnih ili falsificiranih dokumenata, ili davanjem lažnih izjava, ili
 - lice ne poštuje neki od uslova u vezi sa vizom.
- (3) Bosna i Hercegovina će također ponovno prihvatiti, po zahtjevu države članice, bivše državljane Socijalističke

Federativne Republike Jugoslavije koji nisu stekli nikakvo drugo državljanstvo, a čije je mjesto rođenja i mjesto stalnog boravka 6. aprila 1992. godine bilo na teritoriji Bosne i Hercegovine.

- (4) Nakon što Bosna i Hercegovina pozitivno odgovori na zahtjev za readmisiju, država članica podnosi zahtjev izdaje licu čija je readmisija prihvaćena standardni EU putni dokument koji se izdaje u svrhu protjerivanja.¹

POGLAVLJE II. OBAVEŽE ZAJEDNICE U VEZI SA READMISIJOM

Član 4.

Readmisija vlastitih državljana

- (1) Država članica će ponovno prihvatiti, po zahtjevu Bosne i Hercegovine i bez daljnjih formalnosti, osim onih koje predviđa ovaj Sporazum, sva lica koja ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju važeće uslove ulaska, prisustva ili boravka na teritoriji Bosne i Hercegovine pod uslovom da se dokaže, ili se može valjano pretpostaviti na osnovu prezentiranih *prima facie* dokaza da su oni državljani te države članice.
- (2) Država članica će također prihvatiti:
 - maloljetnu neoženjenu/neudatu djecu lica iz stava 1, bez obzira na njihovo mjesto rođenja ili njihovo državljanstvo, osim ako imaju nezavisno pravo boravka u Bosni i Hercegovini;
 - supružnike lica navedenih u stavu 1 koji posjeduju neko drugo državljanstvo, pod uslovom da imaju pravo ući, ili ostati, ili steći pravo da uđu i ostanu na teritoriji zemlje članice kojoj se podnosi zahtjev, izuzev ako imaju nezavisno pravo boravka u Bosni i Hercegovini.
- (3) Država članica će također prihvatiti lica koja su lišena, ili koja su odustala od državljanstva države članice nakon ulaska na teritoriju Bosne i Hercegovine, osim ako su ta lica najmanje dobila obećanje da će biti naturalizirana od strane Bosne i Hercegovine.
- (4) Nakon što država članica kojoj se podnosi zahtjev da pozitivan odgovor na zahtjev za readmisiju, nadležna diplomatska misija ili konzularni ured te države članice će smjesti i ne kasnije od 3 radna dana, izdati putni dokument za povratak lica koje treba da bude prihvaćeno, sa važenjem od najmanje 3 mjeseca. Ako, iz zakonskih ili činjeničnih razloga, dotično lice ne može biti prebačeno u roku valjanosti tog putnog dokumenta, nadležna diplomatska misija ili konzularni ured države članice će u roku od 14 kalendarskih dana izdati novi putni dokument sa istim rokom valjanosti.
- (5) U slučaju da lice koje treba biti ponovno prihvaćeno posjeduje državljanstvo neke treće države pored državljanstva države članice kojoj se podnosi zahtjev, Bosna i Hercegovina će uzeti u obzir volju tog lica da bude ponovno prihvaćeno u državu njegovog/njenog izbora.

Član 5.

Readmisija državljana treće zemlje i lica bez državljanstva

- (1) Država članica će prihvatiti, po zahtjevu Bosne i Hercegovine i bez daljnjih formalnosti osim onih koje utvrđuje ovaj Sporazum, sve državljane treće zemlje ili lica bez državljanstva koja ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju važeće uslove ulaska, prisustva ili boravka na teritoriji države članice koja podnosi zahtjev, pod uslovom da se dokaže, ili se može na osnovu prezentiranih *prima facie* dokaza valjano pretpostaviti, da ta lica,
 - a) posjeduju, ili su u vrijeme ulaska posjedovali, važeću vizu ili dozvolu boravka koju je izdala država članica kojoj se podnosi zahtjev; ili

- b) su nezakonito i direktno ušle na teritoriju Bosne i Hercegovine nakon što su boravile, ili prolazile na teritoriju države članice kojoj se podnosi zahtjev.

- (2) Obaveza readmisije iz stava 1 neće se primjenjivati ako
 - a) su državljani treće zemlje ili lica bez državljanstva b) jedino u zračnom tranzitu preko nekog međunarodnog aerodroma države članice kojoj se podnosi zahtjev; ili
 - b) je Bosna i Hercegovina izdala državljanima treće zemlje ili licima bez državljanstva vizu ili dozvolu boravka prije ili nakon ulaska na njenu teritoriju, osim ako

to lice posjeduje vizu ili dozvolu boravka koju je izdala država članica kojoj se podnosi zahtjev, koja ima duži period valjanosti; ili

je viza ili dozvola boravka izdata od Bosne i Hercegovine dobijena korištenjem lažnih ili falsificiranih dokumenata, ili davanjem lažnih izjava, ili

lice ne ispoštuje neki od uslova vezanih za vizu.

- (3) Obaveza readmisije iz stava 1. odnosi se na državu članicu koja je izdala vizu ili dozvolu boravka. Ako su dvije ili više država članice izdale vizu ili dozvolu boravka, obaveza readmisije iz stava 1. se odnosi na državu članicu koja je izdala dokument sa dužim rokom valjanosti ili, ako je jedan ili nekoliko njih već istekao, ovaj dokument koji je još uvijek valjan. Ako su svi dokumenti već istekli, obaveza readmisije iz stava 1. se odnosi na državu članicu koja je izdala dokument čiji je rok valjanosti posljednji istekao. Ako se takav dokument ne može prezentirati, obaveza readmisije iz stava 1, se odnosi na posljednju državu članicu koju je lice napustilo.
- (4) Nakon što država članica da pozitivan odgovor na zahtjev za readmisiju, Bosna i Hercegovina izdaje licu čija je readmisija prihvaćena putni dokument potreban za njegov/njen povratak.

POGLAVLJE III. PROCEDURA READMISIJE

Član 6.

Principi

- (1) U skladu sa stavom 2, bilo koji transfer lica koje treba da bude ponovno prihvaćeno na osnovu jedne od obaveza sadržanih u članovima 2. do 5. zahtijevat će podnošenje zahtjeva za readmisiju nadležnom organu zemlje kojoj se podnosi zahtjev.
- (2) Neće biti potreban nikakav zahtjev za readmisiju u slučaju kad lice koje treba da bude ponovno prihvaćeno posjeduje valjan putni dokument ili ličnu kartu, ili, gdje je to primjenljivo, važeću vizu ili dozvolu boravka države kojoj se podnosi zahtjev.

Član 7.

Zahtjev za readmisiju

- (1) U mjeri u kojoj je to moguće, zahtjev za readmisiju treba da sadrži sljedeće informacije:
 - a) pojedinsti o licu koje treba biti ponovno prihvaćeno (npr. lična imena, prezime, datum rođenja, i - tamo gdje je moguće - mjesto rođenja i posljednje mjesto boravka) te, tamo gdje to odgovara, pojedinsti o maloljetnoj i neoženjenoj djeci i/ili supružnicima;
 - b) indikaciju o tome na koji način će biti pruženi dokazi ili *prima facie* dokazi o nacionalnosti, tranzitu, uslovima readmisije državljana treće zemlje ili lica bez državljanstva te nezakonitog ulaska i boravka;
 - c) fotografiju lica koje treba biti prihvaćeno.

¹ U skladu sa formulacijom utvrđenim u Preporuci Vijeća EU od 30. novembra 1994.

- (2) U mjeri u kojoj je to moguće, zahtjev za readmisiju će također sadržavati sljedeće informacije:
- izjavu koja ukazuje na to da bi lice kojem treba osigurati transfer moglo trebati pomoć ili brigu, pod uslovom da se dato lice eksplicitno saglasi sa tom izjavom;
 - bilo koju drugu zaštitu, mjeru sigurnosti ili informacije koje se tiču zdravlja lica a koje mogu biti neophodne u datom pojedinačnom slučaju transfera.
- (3) Uobičajeni formular koji se koristi prilikom zahtjeva za readmisiju priložen je kao Aneks 6. ovog Sporazuma.

Član 8.

Sredstva dokazivanja u pogledu državljanstva

- (1) Dokaz o državljanstvu u skladu sa članom 2. (1) i članom 4. (1) može biti posebno dostavljen kroz dokumente navedene u Aneksu 1. ovog Sporazuma, čak i ako im je istekao rok valjanosti. Ako se takvi dokumenti prezentiraju, države članice i Bosna i Hercegovina će uzajamno smatrati da je time državljanstvo utvrđeno, izuzev ako mogu dokazati suprotno. Dokaz o državljanstvu ne može biti dostavljen putem lažnih dokumenata.
- (2) *Prima facie* dokaz o državljanstvu u skladu sa članom 2. (1) i članom 4. (1) može biti posebno dostavljen kroz dokumente navedene u Aneksu 2. ovog Sporazuma, čak i ako im je istekao rok valjanosti. Ako se takvi dokumenti prezentiraju, države članice i Bosna i Hercegovina će smatrati da je državljanstvo utvrđeno, izuzev ako mogu dokazati suprotno. *Prima facie* dokaz o državljanstvu ne može biti dostavljen putem lažnih dokumenata.
- (3) Ako nijedan od dokumenata navedenih u Aneksima 1. ili 2. ne može biti prezentiran, nadležna diplomatska i konzularna predstavništva date zemlje kojoj se podnosi zahtjev će po zahtjevu omogućiti razgovor sa licem koje treba biti prihvaćeno, i to bez nepotrebnog odlaganja a najkasnije u roku od 3 radna dana od podnošenja zahtjeva, kako bi se utvrdilo državljanstvo datog lica.

Član 9.

Načini dokazivanja u vezi sa državljanima treće zemlje ili licima bez državljanstva

- (1) Dokaz o uslovima za readmisiju državljana treće zemlje i lica bez državljanstva utvrđen u članu 3. (1) i članu 5. (1) bit će posebno dostavljen sredstvima dokazivanja navedenim u Aneksu 3. ovog Sporazuma; oni se ne mogu dostaviti putem lažnih dokumenata. Svaki takav dokaz će biti uzajamno priznat od država članica i Bosne i Hercegovine bez potrebe za bilo kakvim daljnjim istragama.
- (2) *Prima facie* dokaz o uslovima za readmisiju državljana treće zemlje i lica bez državljanstva utvrđen u članu 3. (1) i članu 5. (1) biti će posebno dostavljen sredstvima dokazivanja navedenim u Aneksu 4. ovog Sporazuma; oni se ne mogu dostaviti putem lažnih dokumenata. Tamo gdje je prezentiran takav *prima facie* dokaz, države članice i Bosna i Hercegovina će smatrati da su uslovi ispunjeni, izuzev ako mogu dokazati suprotno.
- (3) Nezakonitost ulaska, prisustva ili boravka će se utvrđivati putem putnih dokumenata dotičnog lica u kojima nedostaje potrebna viza ili druga dozvola boravka za teritoriju države podnosioca zahtjeva. Izjava države podnosioca zahtjeva da je za dotično lice utvrđeno da nema potrebne putne dokumente, vizu ili dozvolu boravka će jednako tako pružiti *prima facie* dokaz nezakonitog ulaska, prisustva ili boravka.
- (4) Dokaz uslova za readmisiju bivših državljana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije utvrđeni u članu 3. (3) bit će posebno dostavljeni sredstvima dokazivanja navedenim u Aneksu 5a ovog Sporazuma; oni ne mogu biti dostavljeni putem lažnih dokumenata. Svaki takav dokaz će

biti uzajamno priznat od Bosne i Hercegovine bez potrebe za daljnjim istraživanjem.

- (5) *Prima facie* dokaz o uslovima za readmisiju bivših državljana Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije utvrđeni u članu 3. (3) bit će posebno dostavljeni sredstvima dokazivanja navedenim u Aneksu 5b ovog Sporazuma; oni ne mogu biti podneseni putem lažnih dokumenata. Tamo gdje takav *prima facie* dokaz postoji, Bosna i Hercegovina će smatrati da su uslovi ispunjeni, izuzev ako može dokazati suprotno.

- (6) Ako ne može biti prezentiran nijedan od dokumenata navedenih u Aneksu 5a i Aneksu 5b, nadležna diplomatska i konzularna predstavništva Bosne i Hercegovine će, po zahtjevu, omogućiti razgovor sa licem koje treba biti prihvaćeno i to bez nepotrebnog odlaganja a najkasnije u roku od 3 radna dana od podnošenja zahtjeva kako bi se utvrdilo državljanstvo datog lica.

Član 10.

- (1) Zahtjev za readmisiju mora se dostaviti nadležnom organu zemlje kojoj se podnosi zahtjev u roku od maksimalno jedne godine nakon što je nadležni organ zemlje podnosioca zahtjeva došao do saznanja da neki državljanin treće zemlje ili lice bez državljanstva ne ispunjava ili više ne ispunjava važne uslove ulaska, prisustva ili boravka. Gdje postoje pravne ili činjenične prepreke da se taj zahtjev na vrijeme podnese, vremenski rok će, po zahtjevu države podnosioca zahtjev, biti produžen ali samo dok ne prestanu postojati te prepreke.

- (2) Na zahtjev za readmisiju mora se odgovoriti u pisanoj formi u roku od 10 kalendarskih dana u svim slučajevima. Ovaj vremenski rok počinje teći od datuma pisanja zahtjeva za readmisiju. Ako nema odgovora u datom vremenskom roku, smatrat će se da je transfer odobren.

- (3) Gdje postoje pravne i činjenične prepreke da se na zahtjev odgovori u roku od 10 kalendarskih dana, taj vremenski rok se može na pisano obrazložen zahtjev, produžiti za maksimalno 10 kalendarskih dana. Ako nema odgovora u datom vremenskom roku, smatrat će se da je transfer odobren.

- (4) Odbijanje zahtjeva za readmisiju mora biti obrazloženo.

- (5) Nakon što se da saglasnost ili, gdje to odgovara, nakon isteka vremenskog roka utvrđenog u stavu 2, dotično lice će biti prebaćeno u roku od 3 mjeseca. Na zahtjev države podnosioca zahtjeva, taj vremenski rok može biti produžen za vrijeme potrebno da se riješe pravne ili praktične prepreke.

Član 11.

Modaliteti transfera i sredstva transporta

- (1) Prije nego što vrate lice, nadležni organi Bosne i Hercegovine i dotične države članice će unaprijed i u pisanoj formi dogovoriti aranžmane vezane za datum transfera, punkt ulaska u zemlju, moguću pratnju i druge informacije relevantne za transfer.

- (2) Transport se može obaviti zrakom, morem ili kopnom. Povratak zrakom neće biti ograničen na korištenje domaćih aviokompanija Bosne i Hercegovine ili država članica te se može obaviti korištenjem redovnih ili charter letova. U slučaju povratka uz pratnju, ta pratnja neće biti ograničena na ovlaštena lica države podnosioca zahtjeva, pod uslovom da su to ovlaštena lica iz Bosne i Hercegovine ili bilo koje države članice.

Član 12.

Pogreška pri readmisiji

Država koja podnosi zahtjev će prihvatiti natrag svako lice koje je država kojoj je podnesen zahtjev prihvatila ako se u

roku od 3 mjeseca od transfera datog lica utvrdi da uslovi utvrđeni u članovima 2. do 5. ovog Sporazuma nisu ispunjeni.

U takvim slučajevima proceduralne odredbe ovog Sporazuma će se primjenjivati *mutatis mutandis*, a država kojoj se podnosi zahtjev će prenijeti sve raspoložive informacije vezane za stvarni identitet i državljanstvo lica koje treba ponovno vratiti.

POGLAVLJE IV. OPERACIJE TRANZITA

Član 13. Prineipi

- (1) Države članice i Bosna i Hercegovina će ograničiti tranzit državljana trećih zemalja i lica bez državljanstva u slučajevima gdje takva lica ne mogu direktno biti vraćene u državu odredišta.
- (2) Bosna i Hercegovina će dozvoliti transport državljana trećih zemalja ili lica bez državljanstva ako država članica to od nje zahtijeva, a država članica će dati odobrenje za tranzit državljana trećih zemalja ili lica bez državljanstva ako Bosna i Hercegovina to od nje zahtijeva, ukoliko je zajamčeno daljnje putovanje u moguće druge države tranzita kao i readmisija u državi odredišta.
- (3) Bosna i Hercegovina ili država članica mogu odbiti tranzit
 - a) ako su državljani treće zemlje ili lica bez državljanstva izloženi stvarnom riziku da će biti izloženi mučenju, ili neljudskom, ili ponižavajućem tretmanu, ili kažnjavanju, ili smrtnoj kazni, ili progonu zbog rase, religije, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog uvjerenja u državi odredišta ili drugoj državi tranzita; ili
 - b) ako će državljani treće zemlje ili lica bez državljanstva biti predmet krivičnih sankcija u državi kojoj se podnosi zahtjev ili drugoj državi tranzita; ili
 - c) na osnovu javnog zdravlja, unutrašnje sigurnosti, javnog reda ili drugih nacionalnih interesa države kojoj se podnosi zahtjev.
- (4) Bosna i Hercegovina ili država članica može povući bilo koju izdatu saglasnost, ako se naknadno pojave okolnosti iz stava 3., ili se za njih naknadno sazna, a koje stoje na putu operaciji tranzita, ili ako dalje putovanje u moguće države tranzita i readmisija države odredišta nisu više zajamčeni. U tom slučaju će država podnositelj zahtjeva prihvatiti natrag državljanina treće zemlje ili lica bez državljanstva, ukoliko je to potrebno i bez odlaganja.

Član 14.

Procedura tranzita

- (1) Zahtjev za provođenje operacije tranzita mora se podnijeti nadležnom organu države kojoj se podnosi zahtjev u pisanoj formi a on treba sadržavati sljedeće informacije:
 - a) vrsta tranzita (zrakom, morem ili kopnom), moguće druge države tranzita i namjeravano konačno odredište;
 - b) pojedinosti o dotičnom licu (ime, prezime, djevojačko prezime, druga imena koja se koriste/po kojima su poznati ili nadimke, datum rođenja, spol - gdje je moguće - mjesto rođenja, državljanstvo, jezik, vrsta i broj putnog dokumenta);
 - c) predviđeni punkt ulaska u zemlju, vrijeme transfera i moguće korištenje pratnje;
 - d) izjava da su u vezi sa državom podnosiocem zahtjeva ispunjeni uslovi iz člana 13. (2), te da nisu poznati razlozi za odbijanje iz člana 13. (3).

Uobičajeni formular koji se koristi za zahtjeve za tranzitom priložen je kao Aneks 7. ovog Sporazuma.

- (2) Država kojoj se podnosi zahtjev će u roku od 5 kalendarskih dana i u pisanoj formi obavijestiti državu podnosioca zahtjeva o prihvatu, potvrđujući pri tome punkt ulaska u zemlju te predviđeno vrijeme prijaha, ili će je obavijesti o odbijanju prijaha kao i o razlozima tog odbijanja.
- (3) Ako se operacija tranzita odvija zrakom, lice koje treba biti prihvaćeno i njena moguća pratnja bit će izuzeti od obaveze izdavanja aerodromske tranzitne vize.
- (4) Nadležni organi države kojoj se podnosi zahtjev će, nakon uzajamnih konsultacija, pomoći u operaciji tranzita, posebno nadzorom dotičnih lica i pružajući odgovarajućih pogodnosti u tu svrhu.

POGLAVLJE V. TROŠKOVI

Član 15.

Troškovi transporta i tranzita

Bez obzira na pravo nadležnih organa da naplate troškove vezane za readmisiju od lica koje treba biti predmet readmisije ili od trećih strana, svi transportni troškovi koji proizađu u vezi sa readmisijom i operacijom tranzita iz ovog Sporazuma sve do granice države konačnog odredišta snosit će država podnositelj zahtjeva za readmisiju.

POGLAVLJE VI. ZAŠTITA PODATAKA I KLAUZULA O NEPOSTOJANJU UTJEBAJA

Član 16.

Zaštita podataka

Lični podaci će se dostavljati samo ukoliko je njihova dostava potrebna za provedbu ovog Sporazuma od strane nadležnih organa Bosne i Hercegovine ili države članice, ovisno od slučaja. Obrada i tretman ličnih podataka u datom slučaju podlijegeće domaćim zakonima Bosne i Hercegovine, a ukoliko je kontrolor nadležni organ države članice, odredbama Direktive 95/46¹ i domaćem zakonodavstvu te države članice koje je usvojeno u skladu sa tom Direktivom. Dodatno će se primjenjivati i sljedeći principi:

- (a) lični podaci se moraju obrađivati korektno i zakonito;
- (b) lični podaci se moraju prikupljati za jasno navedenu, izričitu i zakonitu svrhu, provedbe ovog Sporazuma i neće biti dodatno obrađivani od strane organa dostavljaoca podataka niti organa primaoca podataka na bilo koji način koji nije u skladu sa tom svrhom;
- (c) lični podaci moraju biti adekvatni, relevantni i ne preobimni u odnosu na svrhu za koju se prikupljaju i/ili dodatno obrađuju; posebno, lični podaci koji se dostavljaju mogu se odnositi samo na sljedeće:
 - pojedinosti o licu koje se prebacuje (npr. imena, prezimena, sva ranija imena, ostala imena koja koristi/pod kojima je poznata ili aliasi, spol, građanski status, datum i mjesto rođenja, sadašnje i sva ranija državljanstva);
 - pasoš, lična karta ili vozačka dozvola (broj, period važenja, datum izdavanja, organ izdavanja, mjesto izdavanja);
 - zaustavljanja i plan puta;
 - ostale informacije potrebne za identifikaciju lica koje se prebacuje ili za razmatranje zahtjeva za readmisiju u skladu sa ovim Sporazumom.
- (d) lični podaci moraju biti tačni i, ukoliko je potrebno, ažurirani.

¹ Direktiva 95/46/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 24. oktobra 1995. godine o zaštiti lica u pogledu obrade ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (OJ L 281 od 23.11.1995., str. 31).

- (e) lični podaci se moraju držati u takvom obliku koji omogućava identifikaciju subjekata tih podataka ne duže nego što je to potrebno za svrhu za koju se podaci prikupljaju ili za koju se dodatno obrađuju.
- (f) i organ koji dostavlja podatke i organ koji ih prima poduzet će sve razumne korake kako bi po potrebi osigurali ispravku, brisanje ili blokiranje ličnih podataka u slučaju da obrada nije u skladu s odredbama ovog člana, posebno ako ti podaci nisu adekvatni, relevantni, tačni ili ako su prekomjerni u odnosu na svrhu obradivanja. To uključuje obavješćivanje druge Strane o svakoj ispravci, brisanju ili blokiranju.
- (g) na zahtjev, organ primalac podataka obavijestit će organ koji dostavlja podatke o korištenju dostavljenih podataka i o dobivenim rezultatima.
- (h) lični podaci se mogu dostavljati samo nadležnim organima. Daljnje dostavljanje drugim organima zahtijeva prethodnu saglasnost organa dostavljaoca podataka.
- (i) organi koji dostavljaju i primaju podatke imaju obavezu da sačine pisanu evidenciju o dostavi i prijemu ličnih podataka.

Član 17.

Udjeluzila o nepostojanju utjecaja

- (1) Ovaj Sporazum neće imati utjecaja na prava, obaveze i odgovornosti Zajednice, država članica i Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz međunarodnog prava, a posebno iz:
 - Konvencije od 28. jula 1951. godine o statusu izbjeglica, dopunjene Protokolom od 31. januara 1967. godine o statusu izbjeglica;
 - međunarodnih konvencija koje određuju državu koja je odgovorna za razmatranje podnesenih zahtjeva za azil;
 - Evropske konvencije od 3. novembra 1950. godine o Zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda;
 - Konvencije od 10. decembra 1984. godine protiv mučenja i drugih vidova okrutnog, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja;
 - međunarodnih konvencija o ekstradiciji i tranzitu;
 - multilateralnih međunarodnih konvencija i sporazuma o readmisiji stranih državljana.
- (2) Ništa u ovome Sporazumu neće sprječavati vraćanje lica u skladu sa drugim formalnim ili neformalnim dogovorima.

POGLAVLJE VII. IMPLEMENTACIJA I PRIMJENA

Član 18.

- (1) Ugovorne strane će pružati jedne drugima međusobnu pomoć u primjeni i tumačenju ovog Sporazuma. U tu svrhu one će uspostaviti zajednički komitet za readmisiju (u daljnjem tekstu "Komitet") koji će, posebno, imati zadatak:
 - a) da prati provedbu ovog Sporazuma;
 - b) da odlučuje o provedbenim rješenjima potrebnim za jednoobraznu primjenu ovog Sporazuma;
 - c) da vrši redovne razmjene informacija o provedbenim Protokolima koje su sačinile pojedinačne zemlje članice i Bosna i Hercegovina prema članu 19;
 - d) da preporučuje izmjene ovog Sporazuma i njegovih Aneksa.
- (2) Odluke Komiteta će biti obavezujuće za Ugovorne strane.
- (3) Komitet će se sastajati od predstavnika Zajednice i Bosne i Hercegovine; Zajednicu će zastupati Komisija.

- (4) Komitet će se sastajati kada je to potrebno na zahtjev jedne od Ugovornih strana.
- (5) Komitet će donijeti svoj poslovnik.

Član 19.

- (1) Na zahtjev zemlje članice ili Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina i zemlja članica će sačiniti provedbeni protokol koji će uključivati pravila o:
 - a) određivanju nadležnih organa, graničnih prelaza i razmjenu kontakt lica;
 - b) uslovima za povratke uz pratnju, uključujući tranzit državljana trećih zemalja i lica bez državljanstva pod pratnjom;
 - c) dodatnim sredstvima i dokumentima, uz one navedene u Aneksima 1 do 5 ovog Sporazuma.
- (2) Provedbeni protokoli iz stava 1 stupit će na snagu nakon što se obavijesti Komitet za readmisiju iz člana 18.
- (3) Bosna i Hercegovina je saglasna da primjenjuje sve odredbe provedbenog protokola koje je sačinila sa nekom državom članicom i u svojim odnosima sa nekom drugom državom članicom, a na zahtjev ove posljednje.

Član 20.

Odredbe ovog Sporazuma će imati prednost pred odredbama bilo kojeg bilateralnog sporazuma ili dogovora o readmisiji lica koje nemaju dozvolu za boravak, a koji su zaključeni između pojedinih država članica i Bosne i Hercegovine, ili mogu biti zaključeni prema članu 19., ukoliko odredbe takvih sporazuma i dogovora nisu u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.

POGLAVLJE VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 21.

Teritorijalna primjena

- (1) U skladu sa stavom 2, ovaj Sporazum će se primjenjivati na teritoriji na kojoj se primjenjuje Ugovor o osnivanju Evropske zajednice i na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Ovaj Sporazum se neće primjenjivati na teritoriji Kraljevine Danske.

Član 22.

Stupanje na snagu, trajanje i prestanak važenja

- (1) Ovaj Sporazum će Ugovorne strane ratificirati ili odučiti u skladu sa svojim važećim procedurama.
- (2) Ovaj Sporazum će stupiti na snagu prvoga dana drugog mjeseca nakon datuma kada su Ugovorne strane obavijestile jedna drugu da su procedure iz prvog stava završene.
- (3) Ovaj Sporazum se zaključuje na neograničen period.
- (4) Svaka od Ugovornih strana može, uz službeno obavijest drugoj Ugovornoj strani i nakon prethodne konsultacije sa Komitetom iz člana 18, potpuno ili djelimično, privremeno suspendirati implementaciju ovog Sporazuma u pogledu državljana treće zemlje i lica bez državljanstva, iz razloga sigurnosti, zaštite javnog reda ili javnog zdravlja. Suspendacija će stupiti na snagu drugoga dana nakon dana takve obavijesti.
- (5) Svaka od Ugovornih strana može otkazati ovaj Sporazum službenim obavješćavanjem druge Ugovorne strane. Ovaj Sporazum će se prestati provoditi šest mjeseci nakon datuma tog obavješćenja.

Član 23.

Aneksi

Aneksi od 1 do 7 će sačinjavati sastavni dio ovog Sporazuma.

Zajednička izjava u vezi sa članovima 3. i 5.

Strane će nastojati da vrate svakog državljanina treće zemlje u njegovu/njenu zemlju porijekla ukoliko ne ispunjava, ili ukoliko više ne ispunjava važeće zakonske uslove za ulazak, prisustvo ili boravak na njihovim teritorijama.

Zajednička izjava u vezi sa Danskom

"Ugovorne strane primaju na znanje da se ovaj Sporazum ne odnosi na teritoriju Kraljevine Danske, niti na državljane Kraljevine Danske. S obzirom na te okolnosti, uputno je da Bosna i Hercegovina i Danska zaključe sporazum o readmisiji uz iste uslove kao u ovom Sporazumu."

Zajednička izjava u vezi sa Islandom i Norveškom

"Ugovorne strane primaju na znanje tijesne odnose između Evropske zajednice i Islanda i Norveške, posebno po osnovu Sporazuma od 18. maja 1999. godine u vezi sa pridruživanjem

ovih zemalja u implementaciji, primjeni i razvoju Schengenskog *acquisa*. S obzirom na te okolnosti, uputno je da Bosna i Hercegovina zaključi sporazum o readmisiji Islandom i Norveškom uz iste uslove kao u ovom Sporazumu.

Zajednička izjava u vezi sa Švajcarskom

"Ugovorne strane primaju na znanje da su Evropska unija, Evropska zajednica i Švajcarska potpisale sporazum pridruživanju Švajcarske implementaciji, primjeni i razvoju Schengenskog *acquisa*. Kada taj sporazum o pridruživanju stupa na snagu, bilo bi uputno da Bosna i Hercegovina zaključi sporazum o readmisiji sa Švajcarskom uz iste uslove kao ovom Sporazumu."

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, srpskom i hrvatskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Broj 01.011.3504-2/07
30. novembra 2007. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Željko Komšić, s. r.

Temeljem članka V. 3. (d) Ustava Bosne i Hercegovine i suglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH broj 129/07 od 30. studenog 2007. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 9. žurnoj sjednici, održanoj 30. studenog 2007. godine, donijelo

ODLUKA

O RATIFIKACIJI SPORAZUMA IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I EUROPSKE ZAJEDNICE O READMISIJI OSOBA KOJE BORAVE BEZ DOZVOLA

Članak 1.

Ratificira se Sporazum između Bosne i Hercegovine i Evropske zajednice o readmisiji osoba koje borave bez dozvola, potpisan u Briselu 18. rujna 2007. godine na službenim jezicima ugovornih strana.

Članak 2.

obzirom na to da se odredbe ovog Sporazuma koje padaju pod Poglavlje IV Ugovora o uspostavi Evropske zajednice ne primjenjuju na Kraljevinu Dansku, sukladno Protokolu o poziciji Danske koji predstavlja aneks Ugovora o Evropskoj uniji i Ugovora o uspostavi Evropske zajednice,

DOGOVORILI SU SE O SLJEDEĆEM

**Članak 1.
Definicije**

Za svrhu ovog Sporazuma;

- "Ugovorne strane" znači Bosna i Hercegovina i Zajednica;
- "Državljan Bosne i Hercegovine" znači bilo koje osobe koje imaju državljanstvo Bosne i Hercegovine sukladno njenom državnom zakonodavstvu;
- "Državljan države članice" znači bilo koju osobu koja ima državljanstvo neke države članice, kako je to definirano u svrhe Zajednice;
- "Država članica" znači bilo koja država članica Evropske unije, izuzev Kraljevine Danske;
- "Državljan treće zemlje" znači bilo koju osobu koja ima državljanstvo izuzev državljanstva Bosne i Hercegovine ili neke države članice;
- "Osoba bez državljanstva" znači bilo koja osoba koja nema državljanstvo;

Tekst Sporazuma glasi:

SPORAZUM

IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE I BOSNE I HERCEGOVINE O READMISIJI OSOBA KOJE BORAVE BEZ DOZVOLA

VISOKE UGOVORNE STRANE,

EUROPSKA ZAJEDNICA, u daljnjem tekstu "Zajednica",

i

BOSNA I HERCEGOVINA

odlučne da osnaže svoju suradnju s ciljem efikasne borbe protiv ilegalne imigracije,

u želji da uz pomoć ovog Sporazuma i na osnovu reciprociteta uvedu brze i učinkovite procedure identifikacije i sigurnog i urednog povratka osoba koje ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju uvjete ulaska, prisustva, ili boravka na teritoriju Bosne i Hercegovine ili jedne od država članica Evropske unije, te da omogućite tranzit tih osoba u duhu suradnje;

naglašavajući da ovaj Sporazum neće utjecati na prava, obveze i odgovornosti Zajednice, država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine koje proizlaze iz međunarodnog prava u pogotovo iz Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda od 4. studenog 1950. godine i Konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951. godine;

Sačinjen u..... na dan..... godine..... u dva primjerka na svakom od službenih jezika strana, i svi tekstovi su jednako autentični.

Za Evropsku zajednicu
(...)

Za Bosnu i Hercegovinu
(...)

Aneks 1

ZAJEDNIČKA LISTA DOKUMENATA

ČIJE SE PODNOŠENJE SMATRA DOKAZOM DRŽAVLJANSTVA

(ČLANOVI 2. (1), 4. (1) I 8. (1))

- Pasoši ili putni dokumenti bilo koje vrste (državni pasoši, diplomatski pasoši, službeni pasoši, kolektivni pasoši i zamjena za pasoše uključujući dječije pasoše);
- Lične karte bilo koje vrste (uključujući privremene i provizorne, kao i vojne lične iskaznice);
- Pomorske registarske knjige i službene kartice skipera;
- Uvjerenja o državljanstvu i drugi službeni dokumenti potkrijepljeni još nekim zvaničnim dokumentom koji uključuje fotografiju i koji spominje ili jasno navodi državljanstvo.

Aneks 2

ZAJEDNIČKA LISTA DOKUMENATA ČIJE SE PODNOŠENJE SMATRA *PRIMA FACIE* DOKAZOM DRŽAVLJANSTVA

(ČLANOVI 2. (1), 4. (1) I 8. (2))

- Fotokopije bilo kojeg od dokumenata navedenih u Aneksu 1 ovog Sporazuma;
- Vozačke dozvole ili njihove fotokopije;
- Rodni listovi ili njihove fotokopije;
- Lične karte kompanije ili njihove fotokopije;
- Izjave svjedoka;
- Izjave koje je dalo dotično lice na jeziku koji ono govori, uključujući i putem rezultata službenog testa;
- Svaki drugi dokument koji može pomoći da se utvrdi državljanstvo dotičnog lica.

Aneks 3

ZAJEDNIČKA LISTA DOKUMENATA KOJI SE SMATRAJU DOKAZOM USLOVA ZA READMISIJU DRŽAVLJANA TREĆE ZEMLJE I LICA BEZ DRŽAVLJANSTVA

(ČLANOVI 3. (1), 5. (1) I 9. (1))

- Pečati o ulasku/izlasku ili slične potvrde u putnim dokumentima dotičnog lica odnosno drugi dokazi o ulasku i izlasku (npr. fotografski);
- Dokumenti, uvjerenja i računi bilo koje vrste (npr. hotelski računi, kartice o zakazanim pregledima kod ljekara/zubara, pristupne kartice za javne/privatne institucije, ugovori o

iznajmljivanju automobila, listići kreditnih kartica, itd) koji jasno pokazuju da je dotično lice boravilo na teritoriji države kojoj se podnosi zahtjev;

- Karte i/ili liste putnika sa imenima za zračni, željeznički, autobuski ili brodski prevoz koje pokazuju prisustvo i plan puta dotičnog lica na teritoriji države kojoj se podnosi zahtjev;
- Informacije koje pokazuju da je dotično lice koristilo usluge kurirske ili putne agencije;
- Službene izjave koje je dalo, posebno, osoblje granične službe ili drugi svjedoci koji mogu posvjedočiti da je dotično lice prešlo granicu;
- Službena izjava od strane dotičnog lica u sudskom ili upravnom postupku.

Aneks 4

ZAJEDNIČKA LISTA DOKUMENATA KOJI SE SMATRAJU *PRIMA FACIE* DOKAZOM USLOVA ZA READMISIJU DRŽAVLJANA TREĆE ZEMLJE I LICA BEZ DRŽAVLJANSTVA

(ČLANOVI 3. (1), 5. (1) I 9. (2))

- Opis koji su dali relevantni organi države podnosioca zahtjeva, o mjestu i okolnostima pod kojima je dotično lice zaustavljeno nakon ulaska na teritoriju te države;
- Informacije koje se odnose na identitet i/ili boravak lica (1) koje je dala neka međunarodna organizacija (npr. UNHCR);
- Izvještaji/potvrda informacija od strane članova porodice, suputnika, itd;
- Izjava dotičnog lica.

Aneks 5

LISTA DOKUMENATA KOJI SE SMATRAJU DOKAZOM ILI *PRIMA FACIE* DOKAZIMA USLOVA ZA READMISIJU BIVŠIH DRŽAVLJANA SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

(ČLANOVI 3. (3), 9. (4) I 9. (5))

Aneks 5a (Dokumenti koji se smatraju dokazom)

- Rodni listovi ili njihove fotokopije koje je izdala bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija;
- Javni dokumenti ili njihove fotokopije koje je izdala Bosna i Hercegovina ili bivša Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija u kojima se navodi mjesto rođenja i/ili mjesto trajnog boravišta kao što se to traži i članu 3.(3).

Aneks 5b (Dokumenti koji se smatraju *prima facie* dokazom)

- Drugi dokumenti ili uvjerenja ili njihove fotokopije koji (1) ukazuju na mjesto rođenja na teritoriji Bosne i Hercegovine;
- Službena izjava dotičnog lica u sudskom ili upravnom postupku.

Aneks 6

.....
.....
.....

(Мјесто и датум)

.....
(Organ podnosilac zahtjeva)

Број:

За
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(Organ kome se podnosi
zahtjev)

Ako je oženjen/udata: ime supružnika

.....
Imena i starosna dob djece (ukoliko ih ima)

.....
.....
.....
.....
.....
8. Posljednja adresa u državi podnosiocu zahtjeva:

.....
.....

B. LIČNI PODACI O SUPRUŽNIKU (UKOLIKO JE TO SLUČAJ)

1. Puno ime (podvući prezime):

.....
.....

2. Djevojačko
prezime:.....

.....

3. Datum i mjesto
rođenja:.....

.....

4. Spol i fizički opis (visina, boja očiju, osobeni znaci, itd.):

.....

.....

5. Također poznat kao (ranija imena, ostala imena koja koristi/pod
kojima je poznat ili aliasi):

.....

.....

6. Državljanstvo i jezik:

.....

.....

C. LIČNI PODACI DJECE (UKOLIKO JE TO SLUČAJ)

1. Puno ime (podvući prezime):

.....
.....

2. Datum i mjesto
rođenja:.....

.....

3. Spol i fizički opis (visina, boja očiju, osobeni znaci, itd.):

.....
.....

4. Državljanstvo i jezik:

.....
.....

D. POSEBNE OKOLNOSTI U VEZI SA LICEM ČIJI SE TRANSFER VRŠI

1. Zdravstveno stanje

(npr. moguća posebna medicinska njega; latinski naziv za
zaraznu bolest):

.....
.....

2. Ukazivanje na posebno opasno lice

(npr. osumnjičena za ozbiljne prestupe; agresivno ponašanje):

.....
.....

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice

S T R A T E G I J A
ZA PRIHVAT I INTEGRACIJU
DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE
KOJI SE VRAĆAJU U BOSNU I
HERCEGOVINU PO OSNOVU SPORAZUMA
O READMISIJI

i

Akcioni plan za period 2020-2023. godina

Sarajevo, 2019. godina

S T R A T E G I J A
ZA PRIHVAT I INTEGRACIJU DRŽAVLJANA BOSNE I HERCEGOVINE KOJI SE
VRAĆAJU U BOSNU I HERCEGOVINU PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJU
i

Akциони plan za period 2020-2023. godina

Izdavač:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH

Radna grupa za izradu Strategije:

Abela Pobrić-Poturović, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, predsjedavajuća, te članovi radne grupe: Dijana Delalić, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Šejla Habeš, Ministarstvo sigurnosti BiH, Ševka Palo, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Dejan Mutić, Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije, Petar Vrhovac, Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Brčko distrikta BiH, Ivan Jukić, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, Enver Brkan, Uprava za prognanike i izbjeglice HNK, Elvedin Gadara, Gradska uprava grada Mostara i Džennana Memišević-Panjeta, CRS

U radu Radne grupe za izradu Strategije doprinos dali:

Medžid Lipjankić, šef odsjeka u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH
Vesna Vignjević, konsultantica na izradi Strategije

U izradi Strategije doprinos dali predstavnici institucija i organizacija:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Granična policija BiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije Republike Srpske, Vlada Brčko Distrikta BiH, Udruženje "Vaša prava BiH" i Bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHIŽ)

Izradu Strategije podržali:

Vlada Švicarske Konfederacije i Svjetska banka

Lektor:

Dizajn:

Štampa:

Tiraž:

250 kom. na bosanskom jeziku
100 kom. na hrvatskom jeziku
150 kom. na srpskom jeziku
60 kom. na engleskom jeziku

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE

SAŽETAK	5
I UVOD	7
II PRAVNI OKVIR ZA IZRADU STRATEGIJE	11
1. Međunarodni pravni okvir	11
2. Domaći pravni okvir	14
III ANALIZA STANJA U OBLASTI PRIHVATA I INTEGRACIJE DRŽAVLJANA BiH KOJI SE VRAĆAJU U BiH PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI	17
1. Stanje u oblasti prihvata	17
2. Stanje u oblasti integracije	20
IV INSTITUCIONALNI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE	38
V OČEKIVANI REZULTATI	43
VI CILJEVI	49
VII AKCIONI PLAN	53
VIII PRILOZI	68

Lista korištenih skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
AP	Akcioni plan
AP 2015-2018	Akcioni plan za period 2015-2018. godina
BiH	Bosna i Hercegovina
BD BiH	Brčko distrikt Bosne i Hercegovine
BHWI	Fondacija bosanskohercegovačka inicijativa žena
CRS	Catholic Reliefe Service
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EU	Evropska Unija
ESP	Evropska socijalna povelja
EZ	Evropska zajednica
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMROI	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica
GP BiH	Granična policija Bosne i Hercegovine
IDDEEA	Agencija za identifikacione dokumente, evidencije i razmjenu podataka
LAP	Lokalni akcioni plan
MCP	Ministarstvo civilnih poslova
MIRL	Ministarstvo izbjeglica i raseljenih lica Republike Srpske
MLJPI	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
MS	Ministarstvo sigurnosti
MVP	Ministarstvo vanjskih poslova
NVO	Nevladine organizacije
RSRLM	Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije
SEC	Socio-ekonomski karton
SMART	Metoda za definisanje i testiranje strateških ciljeva - specifičan (S), mjerljiv (M), ostvariv (A), realan (R), vremenski ograničen (T)
SOTAC	Social Sector Technical Assistance Project - Projekat podrške socijalnom sektoru u Bosni i Hercegovini
Strategija 2015-2018	Strategija za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcioni plan za period 2015-2018. godina
Strategija	Strategija za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji
SWOT	Vrsta okvira za analizu snaga (S), slabosti (W), prilika (O) i prijetnja (T)
Ustav BiH	Ustav Bosne i Hercegovine
VM BiH	Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

SAŽETAK

Prvi strateški dokument u oblasti prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji donesen je 24. septembra 2009. godine kada je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (VM BiH) usvojilo dokument „Strategija reintegracije povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji“. Značaj ovog dokumenta ogledao se u tome što je Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: BiH) formalno ispunila obavezu koju ima iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima i što je readmisija obuhvaćena kao dio ukupne migracijske politike BiH. Strategija za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcioni plan za period 2015-2018. godina (u daljem tekstu: Strategija 2015-2018) koju je Parlamentarna skupština BiH usvojila u oktobru 2015. godine je drugi strateški dokument čiji je fokus bio izgradnja novog i jačanje postojećeg institucionalnog okvira za prihvata i integraciju državljana BiH koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji (u daljem tekstu: readmisirane osobe), uključivanje jedinica lokalne samouprave kao ključnih aktera u procesu integracije povratnika i uspostava adekvatne baze podataka o readmisiranim osobama. Ova Strategija za prihvata i integraciju državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcioni plana za period 2020 - 2023. godina (u daljem tekstu: Strategija) predstavlja nastavak ispunjavanja obaveza BiH iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima s ciljem očuvanja bezviznog režima koji joj je odobren odlukom Vijeća Evrope od 14. decembra 2010. godine kao i obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. To podrazumijeva usvajanje djelotvornih politika kojima će se uspostaviti funkcionalan sistem prihvata i integracije readmisiranih osoba u društvo na efikasan, održiv i dugoročan način uz puno uvažavanje njihovih prava i na taj način dati doprinos smanjenju broja sekundarnih migracija državljana Bosne i Hercegovine. Pored strateškog cilja i ciljeva koji proističu iz istog, ovom Strategijom se ide i korak dalje i kao vizija promovira institucionalna organizacija koja će se u budućnosti baviti i drugim aspektima migracijske politike, koja se odnosi na državljane BiH, u skladu sa nadležnostima.

Strateški ciljevi odnosno vizija podrazumijeva da je u BiH uspostavljen funkcionalan, transparentan i održiv sistem prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji i da su sve uključene institucije i ustanove osposobljene da budu funkcionalan dio sistema. S ciljem realizacije ovih strateških ciljeva i nakon sveobuhvatnih konsultacija sa ključnim institucijama o stanju u oblasti socio-ekonomske integracije readmisiranih osoba i prioriternih potreba definisano je pet specifičnih ciljeva čija realizacija treba, kroz srednjoročne periode implementacije definisane akcionim planovima, doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva:

1. Poboljšanje statusa državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji kroz unapređenje zakonodavnog okvira i osiguranje adekvatne podrške i zaštite readmisiranim osobama;

2. Unapređenje sistema koordinacije i ojačavanje kapaciteta u oblasti prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;
3. Osiguranje pune socio-ekonomske uključenosti državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;
4. Uspostavljanje Sistema za upravljanje podacima o readmisiji;
5. Uspostavljanje sistema promocije, praćenja i izvještavanja o implementaciji Strategije.

Prilikom definisanja strateških ciljeva kao i konkretnih aktivnosti za njihovu realizaciju u obzir je uzeta Evropska socijalna povelja (revidirana) koju je BiH ratifikovala, a naročito odredbe koje se odnose na pravo na rad, pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, pravo na medicinsku pomoć, pravo na korištenje službi socijalne zaštite, pravo porodice na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo starih osoba na socijalnu zaštitu itd. Činjenica da je Evropska komisija, koja prati provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju pozvala BiH da u svojim planovima i programima prati Strategiju Evropa 2020 ista je uzeta u obzir prilikom izrade ove Strategije. Ovo se naročito odnosi na dokument "Evropska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti: evropski okvir za socijalnu i teritorijalnu koheziju" koji je dio Strategije Evropa 2020, a čije su ključne aktivnosti, između ostalog: a) poboljšan pristup marginaliziranim i socijalno isključenim grupama zaposlenju, socijalnoj sigurnosti, zdravstvu, stanovanju i obrazovanju i b) definisanje i realizacija mjera koje su usmjerene na posebne grupe među kojima se izdvajaju Romi, porodice s jednim roditeljem, starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici.

Dio ove Strategije je i Akcioni plan (u daljem tekstu: AP) kao provedbeni dokument kojim su definisane 63 aktivnost koje će se realizovati u periodu od 2020 - 2023. godine, uz navođenje odgovornih aktera kao i rokova za njihovu realizaciju. AP će se, po potrebi, revidirati na godišnjem nivou a nakon perioda za koji je donesen i na osnovu eksterne evaluacije izradiće se novi za naredni srednjoročni period.

Strategija je rezultat rada Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljem tekstu: MLJPI) i Radne grupe za izradu Strategije, koju je imenovala Ministrica za ljudska prava i izbjeglice, a u čijem sastavu su sudjelovali predstavnici Ministarstva sigurnosti BiH (u daljem tekstu: MS), Federalnog Ministarstva za raseljene osobe i izbjeglice (u daljem tekstu: FMROI), Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije Republike Srpske (u daljem tekstu: RSRLM), Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Brčko distrikta BiH, Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, Uprave za prognanike i izbjeglice Hercegovačko-neretvanskog kantona, Gradske uprave grada Mostara i Catholic Relieve Service (u daljem tekstu: CRS). Pored predstavnika navedenih institucija koji su činili Radnu grupu za izradu Strategije, doprinos u njoj izradi su dali predstavnici i drugih nadležnih institucija entiteta, kantona i Brčko distrikta BiH, te jedinica lokalne samouprave, u kojima je uspostavljena struktura za prihvata i integraciju readmisiranih osoba.

I UVOD

U okviru svojih nadležnosti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine izradilo je Strategiju za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji sa Akcionim planom za period 2015 - 2018. godine. Strategija je usvojena od strane Parlamentarne skupštine BiH u oktobru 2015. godine a njen osnovni cilj, pored ispunjenja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom odnosno iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima i upotpunjavanja migracione politike Bosne i Hercegovine, bio je uspostavljanje funkcionalnog, efikasnog i održivog sistema prihvata državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji i osiguranje njihove ekonomske i društvene integracije u mjestima nastanjenja. Ovaj se cilj trebao ostvariti kroz izgradnju i jačanje zakonodavne, institucionalne i administrativne strukture neophodne za regulisanje pitanja integracije, pružanje adekvatne asistencije readmisiranim osobama po pitanju pristupa pravima, značajno uključivanje lokalnih zajednica u provođenju mjera i aktivnosti na planu integracije readmisiranih osoba kao i kroz uspostavu efikasnog sistema praćenja i evaluacije. S obzirom da je period implementacije Strategije završen sa krajem 2018. godine, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je u decembru 2018. godine, u skladu sa nadležnostima donijelo odluku o izradi nove strategije i akcionog plana za period 2020 - 2023. godina. S tim ciljem, MLJPI je formiralo Radnu grupu za izradu Strategije¹, koja je, kao savjetodavno i konsultativno tijelo koje utvrđuje strateške ciljeve i prioritete, dala doprinos u svim fazama izrade Strategije: od analize stanja, SWOT analize, obezbjeđivanja relevantnih informacija o dosadašnjoj provedbi Strategije 2015 - 2018 do finalnog definisanja strateških ciljeva i mjera za njihovu realizaciju. Pored članova Radne grupe za izradu Strategije, doprinos u njoj izradi su dali predstavnici i drugih nadležnih institucija entiteta, kantona i Brčko distrikta BiH, te jedinica lokalne samouprave, u kojima je uspostavljena struktura za prihvata i integraciju readmisiranih osoba. Proces izrade Strategije bio je praćen sveobuhvatnim konsultativnim procesom u okviru kojeg su se prikupile relevantne informacije od jedinica lokalne samouprave, nadležnih kantonalnih i entitetskih institucija i ustanova, na osnovu kojih je utvrđen nivo implementacije Akcionog plana 2015 – 2018. godina, što se uzelo u obzir kod definisanja novih strateških ciljeva, prioriteta i mjera za njihovu realizaciju.

Metodologija izrade ove Strategije zasnivala se na principima strateškog planiranja uz poštivanje principa zakonitosti i vladavine prava, poštivanja osnovnih ljudskih prava i sloboda, međuinstitucionalne i međusektorske saradnje, uvažavanja međunarodnih standarda, transparentnosti i javnosti rada a naročito na principima nediskriminacije i održivosti.

Ova Strategija je rađena kao multi-sektorski strateški dokument, kojim su planirane aktivnosti na prihvatu i integraciji readmisiranih osoba, pri čemu su se u obzir uzeli i drugi strateški

¹ Odluka Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice o imenovanju Radne grupe, br. 06-41-2-134-121/17/DD od 28. 5. 2018. godine

dokumenti, postojeće strategije, zakoni i drugi akti koji tretiraju pitanja od važnosti za readmisirane osobe. S obzirom da je pravni okvir kojim su uređena pitanja od značaja za efikasnu i djelotvornu integraciju readmisiranih osoba u nadležnosti institucija na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, od krucijalne je važnosti ovom problemu pristupiti na jedinstven i jednoobrazan način što se ovom Strategijom postiže. Strategijom je izražena državna politika prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, kao obaveza koju BiH ima po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju. Ovo je važno zbog činjenice da su za implementaciju nekih aktivnosti i projekata definisanih Strategijom potrebna velika finansijska sredstva koja se, najvećim dijelom, osiguravaju putem donatora koji svoje donacije uslovljavaju postojanjem jedinstvenog strateškog i pravnog okvira kao preduslova za njihovo finansiranje. Strategijom se, nadalje ojačava ranije uspostavljeni sistem koordinacije između nadležnih institucija na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou, te nivou jedinica lokalne samouprave, uspostavlja sveobuhvatan, efikasan i održiv sistem za upravljanje podacima o readmisiji, koji uključuje procesuiranje podataka o readmisiranim osobama, te definišu aktivnosti usmjerene na socio-ekonomsku integraciju readmisiranih osoba, a naročito posebno ranjivih grupa i pojedinaca.

Struktura Strategije je koncipirana tako da se fokusira, prije svega, na analizu stanja u oblasti prihvata i socio-ekonomske integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, a što podrazumijeva osiguranje socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanje, obrazovanje kao i privremeni smještaj readmisiranih osoba. Stanje u ovim oblastima koje je prikazano na osnovu realnih i ažuriranih podataka nadležnih institucija predstavlja osnovu za realno definisanje ciljeva i aktivnosti neophodnih za njihovu realizaciju. Prije definisanja strateških ciljeva osigurana je usklađenost odluka nadležnih organa entiteta, kantona i Brčko distrikta BiH, a koje se odnose na područja koja su obuhvaćena Strategijom kao i usklađenost sa drugim strateškim dokumentima u BiH koji tretiraju ista ili slična pitanja. Prije definisanja specifičnih ciljeva i aktivnosti za njihovu realizaciju konsultovani su nadležni entitetski, kantonalni i lokalni organi u pogledu situacije, prioriternih potreba i potencijala u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene i socijalne zaštite, pristupa tržištu rada i privremenog smještaja. Ovaj pristup je omogućio da se definišu relevantni ciljevi kojima će se ostvariti identifikovane prioritetne potrebe, način ostvarenja tih ciljeva i efekti koji će se time postići, da se osigura da definisani ciljevi budu u skladu sa ciljevima drugih strateških dokumenata u BiH kao i međunarodnih dokumenata kojima se tretira oblast readmisije te da se definišu jasni indikatori efekata i rezultata što će za posljedicu imati mogućnost analize nivoa realizacije aktivnosti kao i uspostavu efikasnog sistema praćenja i evaluacije ove Strategije. Na ovaj način je postignuto da se svi ciljevi, bez obzira na sadržajnu različitost, definišu u skladu sa SMART metodom prema kojoj svaki cilj treba biti specifičan, mjerljiv, ostvarljiv, relevantan i vremenski definisan.

Značajna promjena koja ovu Strategiju razlikuje od Strategije 2015-2018 odnosi se na institucionalni okvir za implementaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom, koji sada uključuje niže nivoe vlasti, a naročito kantonalne institucije koje imaju isključivu ili podjeljenu nadležnost za oblasti od značaja za integraciju readmisiranih osoba, te jedinice lokalne samouprave, kao ključne aktere za implementaciju definisanih ciljeva i aktivnosti. Pored ovoga, u toku 2018. godine izrađen je dokument pod nazivom *“Pravna i praktična rješenja za integraciju državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu I Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisija- studija održivosti”* koji nudi pregled praktičnih mogućnosti koje su na raspolaganju svakoj readmisiranoj osobi u odnosu na njene potrebe kao i pregled kapaciteta nadležnih institucija. Prijedlozi mjera za unapređenje stanja u oblasti prihvata i integracije readmisiranih osoba, uzeti su u obzir prilikom izrade ove Strategije.

Očekivani rezultati odnose se na daljnje poboljšanje sistema prihvata i integracije readmisiranih osoba tamo gdje je ovaj sistem zaživio kao rezultat implementacije Strategije 2015 - 2018, kao i uspostavljanjem takvog sistema u onim jedinicama lokalne samouprave gdje do sada nije uspostavljen kroz formiranje novih lokalnih readmisionih timova.

Takođe, očekuje se osiguranje veće vidljivosti readmisiranih osoba koja se treba osigurati njihovim uvođenjem u odgovarajući pravni okvir kao posebne kategorije kroz dopune zakona iz oblasti raseljenih osoba i izbjeglica, socijalne i zdravstvene zaštite i stanovanja.

Ovo je važno iz razloga što državljani BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, u smislu ostvarivanja prava koja vode ka integraciji u društvo, nisu prepoznati niti u jednom zakonu u BiH. Utoliko je značajna ova Strategija, koja u nekim svojim segmentima poprima normativnu funkciju, u nedostatku pravnih rješenja koja treba usaglašavati na razini nadležnih institucija.

S ciljem ostvarenja definisanih ciljeva, Strategija je fokusirana na slijedeće oblasti:

1. unaprjeđenje postojećeg pravnog okvira kojim se uređuje prihvata i integracija državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji na državnom, entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou;
2. dalja izgradnja sistema koordinacije i ojačavanje kapaciteta u oblasti prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;
3. jačanje kapaciteta jedinica lokalne samouprave kroz formiranje lokalnih readmisionih timova ili povjerenika i njihove obuke za poduzimanje aktivnosti na integraciji državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;
4. omogućavanje socio-ekonomske integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;
5. uspostavljanje funkcionalnog Sistema za upravljanje podacima o readmisiji;

6. osiguranje promocije Strategije, redovnog monitoringa, izvještavanja i evaluacije.

Nosilac aktivnosti na izradi ove Strategije bio je MLJPI, dok je finansijsku pomoć u njenoj izradi pružila Švicarska vlada.

II PRAVNI OKVIR ZA IZRADU STRATEGIJE

1. Međunarodni pravni okvir

Prilikom izrade ove Strategije uvažavale su se odredbe, kriteriji i principi sadržani u sljedećim međunarodnim dokumentima koji tretiraju pitanja vezana za proces readmisije:

1.1 Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH potpisan je 16. juna 2008. godine² a stupio na snagu 1. juna 2015.god. SSP predstavlja međunarodni ugovor čija je svrha uspostavljanje trajnog odnosa sa EU i formalno pridruživanje BiH Evropskoj uniji. Kroz ispunjavanje obaveza preuzetih ovim Sporazumom BiH je dužna uskladiti svoje nacionalno zakonodavstvo sa pravnom stečevinom EU. U Glavi VII ovog Sporazuma pod nazivom „Pravda, sloboda i sigurnost“, članom 81: „*Sprječavanje i kontrola ilegalne imigracije; ponovni prihvrat (readmisija)*“ utvrđeno je sljedeće:

- *Strane će sarađivati s ciljem sprečavanja i kontrole ilegalne imigracije. U tu svrhu Bosna i Hercegovina i države članice EU slažu se da će ponovo prihvatiti sve svoje državljane koji nelegalno borave na njihovim teritorijama i također se slažu da će sklopiti i u potpunosti provesti Sporazum o readmisiji, uključujući i obavezu ponovnog prihvatanja državljana drugih zemalja i lica bez državljanstva. Države članice Evropske unije i Bosna i Hercegovina osigurat će svojim državljanima odgovarajuće identifikacione dokumente i pružiti im administrativne olakšice potrebne u tu svrhu. Posebni postupci u svrhu ponovnog prihvatanja državljana, državljana trećih zemalja i lica bez državljanstva utvrdit će se Sporazumom o ponovnom prihvatanju.*
- *Bosna i Hercegovina slaže se da će zaključivati sporazume o readmisiji s drugim zemljama. Proces stabilizacije i pridruživanja i obavezuje se da će preduzimati sve neophodne mjere na osiguranju fleksibilnog i brzog provođenja svih sporazuma o readmisiji iz ovog člana.*
- *Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje utvrdit će druge zajedničke mjere koje se mogu preduzeti s ciljem sprečavanja i kontrole ilegalne imigracije, uključujući i trgovinu ljudima i mreže ilegalne migracije“.*

1.2 Sporazum između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji osoba koje borave bez dozvola potpisan je 2007. godine³ a stupio na snagu 1. januara 2008. godine.

² „Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 10/08

³ „Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 13/07

Ovaj sporazum predstavlja osnovni pravni instrument kojim se uređuju pitanja readmisije u kontekstu odnosa sa Evropskom unijom. Ovim Sporazumom BiH se obavezala da će ponovo prihvatiti svoje državljane koji ne ispunjavaju uslove boravka na teritoriji države koja podnosi zahtjev za readmisiju. Značajno je naglasiti da Sporazum poštuje prava, obaveze i odgovornosti koji proističu iz međunarodnog prava a što podrazumijeva da svaki slučaj povratka mora da bude u skladu sa međunarodnom zaštitom i poštovanjem ljudskih prava readmisiranih osoba. Sporazum predviđa zaključivanje protokola o njegovoj primjeni sa svakom zemljom članicom Evropske unije kojima se definišu određena tehnička pitanja kao što su utvrđivanje nadležnih organa, graničnih prelaza za predaju i prihvata lica, modaliteti povratka po ubrzanom postupku i sl. . Države sa kojima BiH ima potpisane provedbene protokole su: R. Estonija (2010), R. Malta (2010), R. Austrija (2011) Bugarska (2011), R. Mađarska (2012), R. Češka (2012), Rumunija (2012), Zemlje Beneluksa (Belgija, Holandija i Luksemburg) (2013), SR Njemačka (2014), R. Francuska (2014), Slovačka Republika (2015), R. Grčka (2015), R. Slovenija (2016) i R. Italija (2017). Sa navedenim državama readmisija se provodi u skladu sa potpisanim provedbenim protokolima dok se sa ostalim državama EU, readmisija provodi direktnom primjenom Sporazuma o readmisiji između EZ i BiH.

1.3 Bilateralni sporazumi o readmisiji su sporazumi koje je BiH potpisala sa državama koje nisu u sastavu EU ili su izuzete iz Sporazuma EZ i BiH i to: Kraljevinom Danskom (2004), Kraljevinom Norveškom (2005), Švicarskom Konfederacijom (2008), Makedonijom (2008), Crnom Gorom (2008), Albanijom (2009), Moldavijom (2012), Turskom (2012), Srbijom (2013) i Ruskom Federacijom (2015).

1.4 Međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava koje je BiH ratifikovala primjenjuju se i kod readmisije što je naglašeno u preambuli Sporazuma o readmisiji sa EZ gdje stoji da taj *“Sporazum neće uticati na prava, obaveze i odgovornosti Zajednice, država članica Evropske unije i Bosne i Hercegovine koje proizilaze iz međunarodnog prava a pogotovo iz Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda od 4. novembra 1950. godine i Konvencije o statusu izbjeglica od 28. jula 1951. godine”*.

Popred navedenih Konvencija, međunarodni dokumenti koji su korišteni pri izradi ove Strategije su:

- Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima (prvi katalog ljudskih prava koji i danas predstavlja izvor međunarodnog običajnog prava gdje se migrantima garantuje pravo na azil odnosno proklamuje da svako ima pravo da traži i uživa utočište od proganjanja u drugim zemljama),
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (obavezuje države da preduzme odgovarajuće mjere do maksimuma raspoloživih resursa kako bi postigla punu

realizaciju prava na socijalno osiguranje, prava na odgovarajući životni standard, prava na zdravlje i prava na obrazovanje),

- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (zabranjuje diskriminaciju među ljudima i zahtjeva od država da preduzmu sve neophodne mjere za prevenciju i ukidanje svih oblika rasne diskriminacije i osigurava pravo na napuštanje i povratak u svoju zemlju, pravo na državljanstvo, pravo na rad, stan, socijalno osiguranje i obrazovanje),
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (odredbe od posebnog značaja za povratnike po sporazumu o readmisiji odnose se na pravo djeteta na registraciju u matičnim knjigama te pravo na pristup javnim službama),
- Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom (garantuje puno i jednako uživanje svih ljudskih prava osoba sa invaliditetom, promovira poštovanje njihovog dostojanstva i obavezuje državu ugovornicu da usvoji odgovarajuće zakonodavne, administrativne i druge mjere neophodne kako bi se obezbijedila ravnopravnost i nediskriminacija osoba sa invaliditetom),
- Konvencija o pravima djeteta (obavezuje državu da preduzme sve zakonske, administrativne, socijalne i obrazovne mjere radi zaštite djeteta od svih oblika fizičkog ili mentalnog nasilja, povreda ili zloupotrebe, zanemarivanja ili nemarnog odnosa, maltretiranja ili eksploatacije kao i da obezbijedi alternativnu brigu za dijete privremeno ili stalno lišeno svog porodičnog okruženja kao i da mu obezbijedi adekvatno obrazovanje),
- Revidirana Evropska socijalna povelja (obavezuje države potpisnice da osiguraju građanima osnovna ekonomska i socijalna prava koja, uz izuzetak onih koje BiH nije ratifikovala, podrazumijevaju pravo djece i mladih na zaštitu, pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, pravo porodice na socijalnu, pravnu i ekonomsku zaštitu, pravo starih osoba na socijalnu zaštitu.

Kao potencijalni kandidat za članstvo u EU BiH je dužna uvažavati i konsultovati i one akte koji se tiču saradnje unutar EU ali koji se direktno ili indirektno odnose na bh državljane koji borave u zemljama EU bez dozvole boravka. To su, između ostalog:

- **Evropski Pakt o imigraciji i azilu** usvojen od strane Vijeća Evrope 15. oktobra 2008. godine kojim se uređuje zajednička imigracijska politika i politika azila i koji se dijelom odnosi i na kontrolu nezakonitog useljavanja kroz omogućavanje nezakonitim useljenicima da se vrate u zemlju porijekla ili u tranzitnu zemlju kao i na uspostavljanje partnerskih odnosa s državama iz kojih imigranti dolaze;
- **Rezolucija Evropskog parlamenta o položaju maloljetnika bez pratnje u EU** od 12. avgusta 2013. godine kojom se Evropska komisija poziva na uspostavljanje strateških smjernica koje bi sadržavale uslove koji se moraju ispuniti prijem povratka maloljetnika, a koji bi poštovali najbolji interes djeteta. U Rezoluciji se naglašava da nikako nije moguće donijeti odluku o vraćanju maloljetnika ako to nije u njegovu korist ili ako predstavlja

prijetnju za njegov život, fizičko i duševno zdravlje, njegovu dobrobit, sigurnost, njegova temeljna prava ili temeljna prava njegove porodice, te da se moraju u potpunosti uzeti u obzir i ocijeniti individualne okolnosti svakog maloljetnika. Takođe, podsjeća da je odluku o vraćanju moguće donijeti samo ako je utvrđeno da će u zemlji povratka za maloljetnika vrijediti sigurne, konkretne i prilagođene odredbe kojima će se poštovati njegova prava i koje će biti povezane s mjerama reintegracije u državi povratka. S tim u vezi, rezolucija potiče države članice da u svrhu osiguranja sigurnog povratka djece uspostave dogovore o saradnji i praćenju sa zemljama porijekla i tranzitnim zemljama, s nevladinim, lokalnim i međunarodnim organizacijama, te da osiguraju zaštitu i reintegraciju maloljetnika nakon njihovog povratka;

- **Direktive** kojima se uređuju pitanja readmisije kao što je **Direktiva 2008/115/EZ** („Direktiva o vraćanju“) Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. decembra 2008. godine kojom su regulisani standardi i postupanja za vraćanje državljana trećih zemalja čiji je boravak nezakonit, **Direktiva Vijeća 2001/40/EZ** od 28. maja 2001. godine o uzajamnom priznavanju odluka o protjerivanju državljana trećih država i **Direktiva Vijeća 2003/110/EZ** od 25. novembra 2003. godine o uzajamnoj pomoći u slučajevima tranzita u svrhe udaljavanja zračnim putem.

Obaveza ministarstava i drugih institucija BiH kao i rukovodioca tijela uprave koja su zakonom ili drugim propisom ovlašteni za donošenje propisa da u postupku izrade nacrtu ili predloga propisa osiguraju njihovu usklađenost sa pravnom stečevinom Evropske unije (acquire EU) proizilazi, između ostalog i iz Odluke Vijeća ministara BiH o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva BiH sa pravnom stečevinom EU⁴.

2. Domaći pravni okvir

Ustavom Bosne i Hercegovine regulisana su pitanja nadležnost i odnosa između institucija BiH i Entiteta pa je tako članom III „Nadležnosti i odnosi između institucija Bosne i Hercegovine i entiteta“ u stavu 1. tačka f) određena nadležnost institucija BiH za politike i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila dok je stavom 2. ovog člana regulisana obaveza Entiteta u pružanju pomoći državnim institucijama po pitanju ispunjavanja međunarodnih obaveza BiH kao i obaveza zaštite građana putem svojih institucija koje trebaju funkcionisati u skladu sa međunarodno priznatim standardima uz poštovanje međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Federacija BiH ima obavezu da, u skladu sa Opštim odredbama poglavlja IIA, člana 2. Ustava Federacije BiH⁵, osigura primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda

⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 23/11

⁵ „Službene novine Federacije BiH“, br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 71/05, 72/05, 88/08

utvrđenih u aktima navedenim u Aneksu Ustava. Prema članu 2. Poglavlja III Ustava, Federacija BiH i kantoni dijele nadležnosti za oblast zdravstva i socijalne politike, dok isključivu nadležnost za utvrđivanje politike obrazovanja i školovanja, stambene politike i provođenje socijalne politike i uspostavljanje službi socijalne zaštite imaju kantoni. Poglavlje II Ustava Republike Srpske⁶ garantuje ljudska prava i slobode koja, između ostalog, obuhvataju i pravo na zaštitu porodica i djece, pravo na obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu kao i pravo na rad. Prema odredbama Glave II člana 13. Statuta Brčko distrikta BiH⁷, sva lica na teritoriji Distrikta uživaju prava i slobode koje su im date Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i ta prava imaju veću pravnu snagu u odnosu na svaki zakon koji je u suprotnosti sa Konvencijom.

Akti Vijeća ministara, nadležnih ministarstava i drugih institucija koji se direktno odnose na pitanja readmisije i kojima se uređuju procedure koje se poduzimaju tokom cijelog postupka readmisije od njene najave do pružanja adekvatne asistencije povratnicima kojima je ona potrebna:

- Uputstvo o načinu privremenog zbrinjavanja državljana BiH po osnovu sporazuma o readmisiji⁸ koje je donijelo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, a kojim se propisuju procedure za prihvrat povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji koji su zatražili asistenciju, način privremenog zbrinjavanja i način postupanja nadležnih organa uključenih u postupak prihvata i zbrinjavanja povratnika;
- Pravilnik o evidenciji državljana BiH koji se vraćaju po sporazumu o readmisiji⁹ koji je donijelo Ministarstvo sigurnosti i kojim se utvrđuje organ nadležan za vođenje službene evidencije, sadržaj, način prikupljanja i način obrade podataka, svrha i način korištenja evidencije, te druga pitanja značajna za vođenje evidencije bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji;
- Odluka o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti¹⁰ koju je donijelo Vijeće ministara a kojom se, između ostalog, utvrđuje vrsta i struktura statističkih podataka koji se odnose na prihvrat osoba u BiH po sporazumima o readmisiji;
- Protokol o saradnji u efikasnijoj realizaciji sporazuma o readmisiji lica koja borave bez dozvola u drugim zemljama potpisan 17. maja 2010. godine između Ministarstva sigurnosti, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalne uprave policije, kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova, Policije Brčko distrikta BiH, Službe za poslove sa strancima i Granične policije BiH kojim je uspostavljen zaštićen kanal za komunikaciju

⁶ „Službeni glasnik RS“, br. 21/92-Prečišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05

⁷ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 2/10

⁸ „Službeni glasnik BiH“, br. 39/13

⁹ „Službeni glasnik BiH“, br. 63/11

¹⁰ „Službeni glasnik BiH“, br. 83/09

između MS i svih ostalih policijskih tijela u BiH i kojim su uređene procedure pri vršenju provjere državljanstva i identiteta lica navedenih u zahtjevima za readmisiju;

- Protokol o saradnji i načinu razmjene informacija za reintegraciju državljana BiH prihvaćenih po sporazumu o readmisiji zaključen između MS i MLJPI 30. decembra 2013. godine kojim se regulišu osnove saradnje i način razmjene informacija između nadležnih sektora ova dva Ministarstva;
- Protokol o saradnji u postupku prijehata, proprata i privremenog zbrinjavanja djece bez pratnje koja se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji koji su, u maju 2016. godine potpisali MLJPI, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Javna ustanova Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo, Kantonalna javna ustanova Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo i Fondacija bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHWI); ovim je Protokolom uređen način saradnje potpisnika u postupcima obavještanja, imenovanja posebnog staratelja, prijehata, proprata i privremenog zbrinjavanja djece bh državljana bez roditeljskog staranja ili bez pratnje odraslih osoba koja se vraćaju po sporazumu o readmisiji;
- Protokol o postupanju nadležnih organa u prijehu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji koji su, u decembru 2018. godine, potpisali MLJPI, FMROI uz prethodnu saglasnost svih kantonalnih vlada, MIRLRS i Odjeljenja za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Brčko distrikta BiH, a kojim se uređuju međusobna prava, obaveze, kordinacija i saradnja između potpisnika s ciljem podrške pojedincima i ranjivim grupama readmisiranih osoba.

Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave¹¹ članom 12., stav (1), tačka 13. određena je nadležnost MLJPI za prihvat i zbrinjavanje readmisiranih osoba na period do 30 dana. S ciljem ispunjavanja ove nadležnosti MLJPI je donijelo niz provedbenih akata kojima se dopunjavaju podzakonski akti koji uređuju pitanja readmisije i omogućava lakši prihvat povratnika kao što su Odluka o osnivanju Readmisionog centra u Mostaru¹², Informator za povratnike po osnovu sporazuma o readmisiji, Informativni list za povratnike po osnovu readmisije, Porodični i Individualni upitnik za povratnike po osnovu readmisije i Pravilnik o načinu rada, funkcionisanju i kućnom redu u Readmisionom centru u Mostaru¹³.

Da bi se ispoštovao princip među-sektorskog pristupa pri izradi Strategije konsultovane su i uvažene postojeće strategije, zakoni i drugi akti koji tretiraju pitanja od važnosti za povratnike po sporazumu o readmisiji. To su, između ostalog, Strategija u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2016-2020.god., Akcioni plan BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020, Okvirni Akcioni plan o obrazovnim potrebama Roma u BiH za period 2018-2022.god., Revidirana Strategija za

¹¹ „Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09, 87/12, 6/13, 19/16

¹² „Službeni glasnik BiH“, br. 39/13

¹³ „Službeni glasnik BiH“, br. 39/13

provedbu Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma, Zakon o zabrani diskriminacije BiH, Zakon o ravnopravnosti spolova u BiH kao i zakoni o pravima pripadnika nacionalnih manjina.

III ANALIZA STANJA U OBLASTI PRIHVATA I INTEGRACIJE READMISIRANIH OSOBA

1. Analiza stanja u oblasti prihvata readmisiranih osoba

Segment prihvata državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji dao je najbolje rezultate u periodu od donošenja prve strategije do danas što je direktna posljedica dobre pravne uređenosti ove oblasti odnosno usvojenih podzakonskih i provedbenih akata koji su doneseni na državnom nivou i koji propisuju način i proceduru prihvata readmisiranih osoba na graničnim prelazima. Takođe, kod prihvata readmisiranih osoba ostvarena je odgovarajuća saradnja sa nevladinim organizacijama sa kojima MLJPI ima potpisane sporazume pa tako nevladina organizacija "Vaša prava" pruža pravnu pomoć readmisiranim osobama koje su smještene u Readmisionom centru u Mostaru sa sjedištem u Salakovcu, što se posebno odnosi na obezbjeđenje identifikacionih dokumenata, dok Fondacija bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHWI) obezbjeđuje prevoz i pratnju posebnog staratelja djetetu čije je prebivalište na području drugog Kantona, Entiteta ili Brčko distrikta BiH, ukoliko roditelji/staratelji ili predstavnici nadležnog centra za socijalni rad iz objektivnih razloga nisu u mogućnosti preuzeti dijete.

Procedure koje se provode kod prihvata povratnika po sporazumu o readmisiji ovise od toga da li je Ministarstvu sigurnosti upućen zahtjev za readmisiju ili je izvršena najava povratka. Zahtjev za readmisiju podnosi se za one osobe koje ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju važeće uslove ulaska, prisustva ili boravka na teritoriji države koja podnosi zahtjev pod uslovom da se dokaže ili da se može valjano pretpostaviti da su oni državljani Bosne i Hercegovine. Ove osobe ne posjeduju valjanu dokumentaciju i najčešće se radi o većem broju osoba jer se uglavnom radi o porodicama gdje, pored nosioca zahtjeva, isti sadrži i supružnike i njihovu djecu. Zahtjev za readmisiju se, nakon zaprimanja, analizira od strane Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti i prosljeđuje ministarstvu unutrašnjih poslova koje je nadležno u mjestu koje je navedeno kao mjesto rođenja ili mjesto prebivališta osobe koja je predmet readmisije. Nadležna organizaciona jedinica ministarstva unutrašnjih poslova vrši provjeru državljanstva u lokalnom matičnom uredu i utvrđuje identitet povratnika. Nakon što nadležna ministarstva unutrašnjih poslova pribave sve relevantne informacije o povratniku po sporazumu o readmisiji one se dostavljaju Ministarstvu sigurnosti, koje ako je potvrđen identitet i državljanstvo BiH, odobrava povratak i svoj odgovor dostavlja zemlji podnositeljici zahtjeva za readmisiju. Ministarstvo sigurnosti obavještava MLJPI da su se stekli uslovi za prihvata povratnika.

Najava povratka vrši se za one državljane Bosne i Hercegovine koji posjeduju valjanu dokumentaciju (pasoš, biometrijska lična karta) u kom slučaju Ministarstvo sigurnosti

obavještava Graničnu policiju kako bi se izvršio prihvata. Po prijemu najave povratka GP BiH vrši graničnu provjeru nad povratnikom u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima i pruža druge vrste asistencije nadležnim ministarstvima koje su neophodne kod prihvata.

Nakon što dobije informaciju o povratku od Sektora za imigraciju, MLJPI vrši dodatne provjere u bazi IDDEEA te u slučaju potrebe organizovanja adekvatnog prihvata obavještava Kantonalnog koordinatara ili jedinicu lokalne samouprave. Rreadmisioni tim ili povjerenik za readmisiju u jedinici lokalne samouprave vrši dodatne provjere na terenu, priprema povratnu informaciju koja sadrži socio-ekonomsku anamnezu readmisiranih osoba i vraća je na isti način kako je zaprimio nalog za postupanje. Ovaj protok informacija, osim što omogućava planiranje aktivnosti na integraciji readmisiranih osoba, od strane nadležnih institucija, omogućava i evidentiranje readmisirane osobe, praćenje njihove integracije u lokalnoj zajednici, redovnu komunikaciju između nadležnih institucija i pripremu izvještaja zasnovanih na realnim podacima i procjenama. Protokolom o saradnji i načinu razmjene informacija za reintegraciju državljana BiH prihvaćenih po sporazumima o readmisiji regulisana su pitanja saradnje i načina razmjene informacija između Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice s ciljem što efikasnije implementacije sporazuma o readmisiji sa posebnim naglaskom na osiguranje adekvatnog prihvata readmisiranih osoba kojima je neophodna posebna asistencija prilikom prihvata i zbrinjavanja. Ovim su Protokolom utvrđeni i rokovi unutar kojih MS i MLJPI moraju preduzeti sve neophodne radnje iz svoje nadležnosti kako bi se readmisiranim osobama u potrebi pružila pravovremena i adekvatna asistencija.

Ukoliko prilikom prihvata na graničnom prelazu readmisirana osoba zatraži asistenciju za smještaj, istoj se omogućava smještaj u Readmisioni centar, na period do 30 dana, kako stoji u Zakonu o Ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine. Readmisioni centar ima osnovne institucionalne, kadrovske, tehničke i finansijske kapacitete za prihvata i privremeno zbrinjavanja readmisiranih osoba i gdje se vrši evidentiranje, trijaža, priprema i konačno, upućivanje u posljednje mjesto prebivališta u BiH ili u drugu lokalnu zajednicu u BiH, u skladu sa Planom teritorijalnog razmještaja readmisiranih osoba, kojeg zajednički donose koordinatori na svim razinama uključenosti. Tokom boravka u Readmisionom centru readmisiranim osobama se pružaju informacije o mogućnostima i načinima dalje integracije u lokalnu zajednicu, uručuju im se Informativni list i Informator za povratnike po osnovu sporazuma o readmisiji kojim su obuhvaćene sve potrebne informacije i kontakti za dalje ostvarivanje prava. Prilikom prihvata, a u skladu sa Pravilnikom o načinu rada, funkcionisanju i kućnom redu u Readmisionom centru, obavlja se detaljan sistematski pregled koji radi nadležna medicinska ustanova sa kojom MLJPI ima potpisan ugovor o pružanju usluga. Readmisirane osobe imaju tretman u skladu sa međunarodnim standardima od strane angažiranog osoblja u centru kao i državnih službenika u sjedištu Ministarstva, koji su prošli specijalističke obuke vezane za provođenje procedura prihvata i osiguranja prava koja proističu iz tog prihvata. Sa posebnom pažnjom osoblje je obučeno za postupanja u situacijama kada readmisirane osobe ispoljavaju nasilničko ponašanje,

psihičku neuravnoteženost ili bilo koji drugi vid društveno neprihvatljivog ponašanja što se nerijetko dešava.

Sistem prihvata bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, iako dobro uređen, nerijetko se susreće sa ozbiljnim problemima kada je u pitanju prihvata djece bez pratnje i drugih posebno ranjivih readmisiranih osoba kojima je potrebna posebna asistencija. Članovima 11. do 16. Uputstva o načinu privremenog zbrinjavanja državljana BiH po osnovu sporazuma o readmisiji¹⁴ uređeno je postupanje nadležnih institucija u slučaju najave povratka maloljetne osobe i osobe sa posebnim potrebama u pogledu obezbjeđenja smještaja i određivanja privremenog staratelja kao i obaveza MLJPI da po pitanju odgovarajuće asistencije ovim osobama saraduje sa nadležnim institucijama i centrima za socijalni rad. Imajući ove obaveze u vidu MLJPI je 2016. godine potpisao *Protokol o saradnji u postupku prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja djece bez pratnje koja se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji* sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, Javnom ustanovom „Kantonalni centar za socijalni rad“, Kantonalom javnom ustanovom „Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo“ i Fondacijom bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHWI). Ovim Protokolom su detaljnije uređena pitanja saradnje sa nadležnim centrom za socijalni rad, postupak obavještanja, imenovanja posebnog staratelja, prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja djece bez pratnje, način finansiranja smještaja i drugih neophodnih troškova kao i obaveze svih potpisnika Protokola po pitanju prihvata djece bez pratnje. Slični protokoli o saradnji u postupku prihvata, proprata i privremenog zbrinjavanja maloljetnih osoba i osoba sa posebnim potrebama koje se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji treba potpisati i sa ostalim kantonalnim centrima za socijalni rad u Federaciji BiH. Slične protokole sa centrima za socijalni rad u RS treba potpisati RSRLM i na taj način u potpunosti i jednoobrazno urediti ova pitanja na području RS.

Pored navedenog Protokola o saradnji MLJPI je, u decembru 2018. godine, sa FMROI, MIRLRS i Odjeljenjem za raseljene osobe, izbjeglice i stambena pitanja Vlade Brčko distrikta BiH potpisalo *Protokol o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih osoba koje se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji*. Što se tiče potpisnika ispred Vlade Republike Srpske, iako je prestalo da postoji Ministarstvo koje je potpisnik Protokola, kontinuitet u postupanju je osiguran izmjenama i dopunama Zakona o republičkoj upravi kojima je definisano da poslove Ministarstva preuzima Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije. Inače, ovim Protokolom su detaljnije uređena međusobna prava, obaveze, kordinacija i saradnja između potpisnika Protokola kod postupanja u prihvatu readmisiranih osoba. Protokolom se osigurava podrška posebno ranjivim kategorijama koje se definišu kao osobe koje su u skladu sa propisima o zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti Brčko distrikta BiH, Federacije BiH, Republike Srpske, kantona gradova i opština definisane kao osobe kojima je potrebna posebna zaštita ovisno od stepena ranjivosti. Svi potpisnici Protokola se obavezuju

¹⁴ „Službeni glasnik BiH“, br. 39/13

da će readmisirane osobe informisati o načinu ostvarivanja prava iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, stvoriti uslove i osigurati podršku za njihovo uključivanje u ove sisteme uključujući i usluge socijalne zaštite posredstvom nadležnih centara za socijalni rad i stvarati uslove i osigurati podršku istima za njihovo uključivanje u sistem tržišta rada. Pored obaveza potpisnika Protokola prvi put se navode i obaveze kantonalnih koordinatora za pitanja readmisije koje osiguravaju punu uključenost kantonalnog nivoa kada je u pitanju prihvata i integracija readmisiranih osoba. Protokolom se kantonalni koordinatori obavezuju da će preuzeti zahtjeve za prihvata, prprat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih osoba, koordinirati sa drugim kantonalnim institucijama u vezi svih pitanja koja se odnose na iste, organizovati trijaže kada je to potrebno, učestvovati u izradi plana potreba, predlagati finansijske planove i programe i pratiti izdvajanje budžetskih sredstava za potrebe readmisije, pratiti proces integracije readmisiranih osoba i o tome izvještavati nadležne institucije na entitetskom i državnom nivou. Sve kantonalne vlade su, prije potpisivanja ovog Protokola, dale saglasnost za njegovo potpisivanje čime se osigurava njegova puna provedba. Sredstva za finansiranje aktivnosti koje proizilaze iz ovog Protokola obezbijavaju se iz budžeta potpisnika, putem različitih projekata, programa i putem donatorskih sredstava.

2. Analiza stanja u oblasti integracije readmisiranih osoba

Sporazumima o readmisiji nije propisana nadležnost države za integraciju readmisiranih osoba niti je predviđeno da se prilikom implementacije sporazuma o readmisiji moraju uvažavati socio-ekonomski aspekti lokalne integracije, s ciljem održivosti readmisiranih osoba. Međutim, prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju BiH je obavezna da svojim državljanima koji se vraćaju po sporazumu o readmisiji osigura odgovarajuće identifikacione dokumente i pruži administrativne olakšice potrebne za tu svrhu, a prema Mapi puta za liberalizaciju viznog režima za BiH, Blok 2: Ilegalna imigracija, uključujući readmisiju, BiH je obavezna usvojiti i implementirati Strategiju za reintegraciju readmisiranih osoba uključujući održivu finansijsku i socijalnu podršku. Nadalje, Strategija Evropa 2020¹⁵ koja predstavlja viziju evropske socijalne tržišne ekonomije 21. vijeka ima za cilj borbu protiv siromaštva kojom se želi obezbijediti ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija i ojačati svijest o osnovnim pravima siromašnih osoba radi ostvarenja mogućnosti za život u dostojanstvu i aktivno učešće u društvu. Ovaj cilj iskazan je kroz dokument “Evropska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti: evropski okvir za socijalnu i teritorijalnu koheziju¹⁶” koja je dio Strategije Evropa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast. Ključne aktivnosti ove platforme uključuju, između ostalog, poboljšani pristup marginaliziranim i socijalno isključenim grupama zaposlenju, socijalnoj sigurnosti, zdravstvu, stanovanju i obrazovanju kao i definisanje i realizacija mjera koje su

¹⁵ Evropska strategija za pametan, održiv i uključiv rast – Evropa 2020, mart 2010. god.

¹⁶ Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – The European Platform against Poverty and Social Exclusion: A European framework for social and territorial cohesion, December 2010.

usmjerene na posebne grupe među kojima se izdvajaju Romi, porodice s jednim roditeljem, starije osobe, osobe s invaliditetom i beskućnici. Iako BiH nema obavezu provođenja Strategije Evropa 2020, Evropska komisija, koja prati provođenje SSP-a pozvala je BiH da u svojim planovima i programima prati ovu Strategiju.

Generalno, svi nivoi vlasti u BiH su uključeni u rješavanje pitanja integracije bh državljana koji se vraćaju po sporazumu o readmisiji kroz svoju odgovornost za izradu i provođenje politika socijalne inkluzije građana kao i kroz nadležnosti definisane pravnim okvirom kojim su uređene oblasti od značaja za integraciju readmisiranih osoba, a tiču se pitanja pristupa socijalnim pravima. Nažalost, znatan broj domaćih institucija u čijoj su nadležnosti oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanja kao i jedinica lokalne samouprave još uvijek nisu adekvatno informisane o procesu readmisije zbog čega često izostaje odgovarajuća asistencija. Tamo gdje postoji adekvatna informisanost često nedostaje dovoljna finansijska, kadrovska i materijalno-tehnička opremljenost nadležnih institucija i službi što je prepreka u sistemskom bavljenju ovim problemima. Nadalje, državljani BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji nisu u domaćem pravnom okviru prepoznati kao posebna kategorija odnosno nisu uvedeni u zakone i druge odgovarajuće pravne akte, što ih stavlja u podređen položaj, kada se zna da se sva socijalna prava u BiH ostvaruju na osnovu priznatog statusa. Razlog za to leži u činjenici da readmisirane osobe ne pripadaju jednoj homogenoj grupi koja bi omogućila da se realno procjene njihove potrebe, vrsta i obim neophodnih intervencija. Državnom strategijom socijalne uključenosti su se trebale definisati socijalno osjetljive grupe stanovništva ali ta strategija još uvijek nije usvojena. Dosadašnja praksa kod prihvata povratnika koji su tražili asistenciju pokazuje da se radi o više različitih grupa koje su posebno pogođene socijalnom isključenošću i siromaštvom kao što su osobe sa invaliditetom, hronični bolesnici i osobe s duševnim smetnjama, maloljetnici i djeca bez roditeljske pratnje, Romi i porodice sa djecom. **Osobe sa invaliditetom** iz kategorije readmisiranih osoba još uvijek ne uživaju prava koja bi im omogućila izjednačavanje mogućnosti u odnosu na ostalu populaciju niti je odnos društva prema ovoj populaciji na odgovarajućem nivou što je čini ugroženom grupom. Ove se osobe tretiraju isključivo kao socijalna kategorija iako to ne moraju biti ako bi dobili odgovarajuću asistenciju. Osobe sa invaliditetom su obuhvaćene odgovarajućim entitetskim zakonima koji uređuju oblast socijalne zaštite prema kojima mogu ostvariti pravo na invalidninu, tuđu njegu i pomoć kao i ortopedski dodatak ali uz uslov da ispunjavaju zakonske kriterije koje državljani BiH sa invaliditetom, koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazumu o readmisiji često ne ispunjavaju. Stanju u kojem državljani BiH, sa invaliditetom, koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazumu o readmisiji ne ostvaruju prava iz oblasti zdravstvene zaštite i ne mogu dobiti pomoć u okviru specijalizovanih ustanova, doprinosi nedostatak koordinacije između sistema zdravstvene zaštite i sistema socijalne pomoći. Nadalje u BiH se vrši otvorena diskriminacija osoba sa invaliditetom prema uzroku nastanka invaliditeta i stepenu invalidnosti što govori u prilog činjenici da se prava ostvaruju na osnovu statusa a ne na osnovu potreba za stvaranjem jednakih mogućnosti za ovu grupu građana. Kako osobe sa invaliditetom koje se vraćaju po

sporazumu o readmisiji često nemaju status na osnovu kojeg bi imali pristup pravima ili su ga izgubili zbog svoje odsutnosti, oni su diskriminirani ne samo u odnosu na ostalu populaciju nego i u odnosu na druge osobe sa invaliditetom. **Hronični bolesnici i osobe sa smetnjama mentalnog zdravlja** su najčešće ovisnici o psihoaktivnim supstancama i njihovo stanje zahtijeva specijalizovanu medicinsku intervenciju koja se može dobiti samo u određenim specijalizovanim ustanovama. Problem predstavlja to što se liječenje koje je započeto u inostranstvu često ne može nastaviti na adekvatan način po povratku u zemlju zbog nedostatka potrebnih lijekova, problema u prenosu medicinske dokumentacije koja daje uvid u zdravstveno stanje readmisirane osobe te promjene ljekara i uslova u kojima se liječio. Kod osoba sa zaraznim i prenosivim bolestima problem je u njihovoj hospitalizaciji, smještaju u prihvatne centre i druge ustanove zbog nemogućnosti provođenja adekvatnog medicinskog tretmana. Pored toga javljaju se i poteškoće u prihvatanju i integraciji takvih osoba u lokalnoj zajednici zbog istih razloga kao i kod hroničnih bolesnika. **Maloljetnici i djeca bez roditeljskog staranja** zahtijevaju posebnu pažnju i preduzimanje odgovarajućih intervencija kao i angažman specijalizovanih službi. U slučajevima kada se podnosi zahtjev za readmisiju maloljetne osobe koja je bez pratnje ili osobe sa posebnim potrebama, nadležne institucije na državnom nivou preduzimaju neophodne mjere putem Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti koji podnosi MLJPI-u zahtjev za obezbjeđenje privremenog zbrinjavanja s ciljem obezbjeđenja specifičnih uslova neophodnih za adekvatan prihvata maloljetnika ili osoba sa posebnim potrebama. Zbog posebne osjetljivosti ove grupe readmisiranih osoba, a ispunjavajući obavezu koordinacije aktivnosti na njihovom prihvatu i zbrinjavanju sa nadležnim centrima za socijalni rad, MLJPI je potpisao Protokol o saradnji sa JU „Kantonalni centar za socijalni rad“ o prihvatu, prpratu i privremenom zbrinjavanju djece bez pratnje kojim je uređen postupak prihvata i privremenog zbrinjavanja maloljetnih osoba bez roditeljskog staranja kroz sufinansiranje njihovog smještaja u Domu za djecu bez roditeljskog staranja „Bjelave“. Ovo je početni korak u zbrinjavanju ove posebno ranjive populacije s tim što bi se trebale nastaviti aktivnosti na sličnom načinu zbrinjavanja maloljetnika i djece bez roditeljskog staranja od strane nadležnih institucija na nižim nivoima vlasti. **Romi** su, zbog slabe obrazovanosti, neuključenosti u formalne oblike rada i specifičnog načina života u većoj ili manjoj mjeri marginalizirani ekonomski, prostorno, kulturološki i politički. Oni se tradicionalno susreću sa socijalnom isključenošću koja je prevashodno uzrokovana sprječavanjem njihovog uključivanja kao i samo nametnutom izolacijom u okvirima vlastitih romskih zajednica što za posljedicu ima diskriminaciju. Sve ovo uzrokuje lošiji kvalitet njihovog života po pitanju obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite i zapošljavanja u odnosu na ostatak populacije. Veoma mali broj Roma ima stalno zaposlenje, najčešći izvori prihoda su prikupljanje i prodaja sekundarnih sirovina i prosjačenje dok je zanemarljiv procenat uključenosti Roma u obrazovni sistem. I pored toga što država, usvajanjem Strategije za rješavanje problema Roma i Akcionih planova iz oblasti obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja, ulaže napore da poboljša život romske populacije i omogući njihovu veću socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva, veliki broj Roma migrira prema zapadnoevropskim zemljama u potrazi za boljim životom. Postojeće baze podataka, statistike i

izvještaji o bh državljanima koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji ne sadrži podatke o nacionalnoj strukturi readisiranih osoba ali je evidentno da se, u najvećem broju, radi o pripadnicima romske populacije. Za **porodice sa djecom** koje se vraćaju po sporazumu o readmisiji odgovorno je Ministarstvo sigurnosti do granice BiH, za one porodice koje su smještene u Readmisionom centru Salakovac nadležan je MLJPI a za porodice koje su smještene van Readmisionog centra nadležne su socijalne službe u lokalnim zajednicama u koje se vraćaju. Rokovi za prihvrat povratnika često su nedovoljni da se pruži adekvatna asistencija članovima porodice koji su u potrebi. Putni list je često jedini identifikacioni dokument koji readmisirane osobe posjeduju i on ima snagu javne isprave, koristi se u postupcima pred državnim organima kao i prilikom ostvarivanja određenih prava iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite. Djeca koja su rođena u zemljama u koje je porodica migrirala često ostaju izvan obrazovnog sistema zbog toga što nemaju rodne listove ili zbog siromaštva. Kako ne postoje posebni programi ekonomske pomoći porodicama sa djecom koje se vrate po sporazumu o readmisiji one ostaju potpuno nezbrinute ukoliko ne ostvare pravo na socijalnu pomoć po drugim kriterijima. Dalju pomoć porodicama koje se vraćaju u svoja prvobitna mjesta prebivališta treba da pruže centri za socijalni rad ali kako djeca sa statusom readmisirane osobe nisu prepoznata u zakonima o socijalnoj zaštiti kao takva, prava na socijalnu zaštitu mogu ostvariti samo po nekoj drugoj osnovi.

Prema posljednjem popisu stanovništva u BiH ima 16% porodica sa jednim roditeljem, oko 10% samačkih staračkih domaćinstava dok je od ukupnog broja stanovnika više od 8% osoba sa invaliditetom. Svaka od ovih ranjivih grupa stanovništva suočava se sa specifičnim problemima ali ono što je svima zajednička karakteristika je visoka stopa siromaštva kao rezultat visoke stope nezaposlenosti, neadekvatne socijalne zaštite i ograničenog pristupa pojedinim uslugama kao što su zdravstvo i obrazovanje. Uspješna integracija državljanina koji je vraćen u BiH po osnovu sporazumu o readmisiji, naročito naprijed navedenih ranjivih grupa, podrazumijeva obezbjeđenje readmisiranim povratnicima lakšeg pristupa tržištu rada, socijalnoj zaštiti, zdravstvenoj zaštiti, obrazovanju i stambenom zbrinjavanju. Sve navedeno vodi ka punoj socijalnoj inkluziji koja treba dovesti do podizanja učešća neaktivnog stanovništva, njihovo uključivanje u društveni život i tržište rada a time i do postepenog smanjenja opterećenja na socijalna davanja što, dugoročno, treba dovesti do uspostave održivog sistema socijalne zaštite u BiH. Puna socijalna uključenost državljanina BiH koji je vraćen u BiH po osnovu sporazumu o readmisiji osigurava učešće readmisirane osobe u svim aspektima života i socijalno-ekonomsku neovisnost što, dugoročno, treba rezultirati smanjenjem sekundarnih migracija. Ciljevi ove Strategije usmjereni na integraciju državljanina BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji predviđaju da se definisane aktivnosti unutar tih ciljeva provode unutar opštih ciljeva i politika koje se odnose i na druge grupe koje su u potrebi za nekom vrstom intevencije od strane nadležnih institucija. Uključivanje pitanja od značaja za readmisirane osobe u politike i strategije lokalnih zajednica otklanja eventualni otpor određenih grupa prema povratnicima i smanjuje njihovu segregaciju.

Ciljevi Strategije 2015-2018 su bili uglavnom usmjereni na uspostavljenje adekvatnih institucionalnih mehanizama za prihvata i integraciju državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, uspostavljanje koordinacije između nadležnih institucija i obezbjeđenje resursa za rad nadležnih institucija. Cilj koji se odnosio na uspostavljanje funkcionalnog sistema integracije readmisiranih osoba uz osiguranje jednakopravnog pristupa pripadajućim pravima je takođe bio usmjeren na osiguranje formalnih pretpostavki za integraciju, a ne na konkretne mjere u pravcu socio-ekonomske uključenosti. Tako su u sklopu realizacije ovog cilja formirani lokalni readmisioni timovi i/ili povjerenici u 30 jedinica lokalne samouprave u BiH, imenovani kantonalni koordinatori za readmisiju od strane kantonalnih ministarstava u čijoj su nadležnosti zdravstvo, socijalna zaštita, rad, raseljeni i povratnici, sanirano i opremljeno 36 stambenih jedinica na području sedam jedinica lokalne samouprave namjenjenih za privremeni smještaj readmisiranih osoba po modelu socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima. Iskustva iz započetog procesa osposobljavanja jedinica lokalne samouprave za integraciju državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji uzeta su u obzir kod definisanja konkretnih aktivnosti na socio-ekonomskoj integraciji readmisiranih osoba s tim što ova Strategija nastavlja sa realizacijom onih aktivnosti koje nisu realizovane ili čija realizacija nije bila u potpunosti provedena u prethodnom period, a koje se odnose na osiguranje adekvatne finansijske podrške za programe integracije readmisiranih osoba, uspostavljanje evidencija sa procjenom potreba readmisiranih osoba od strane centara za socijalni rad, adekvatno učešće nadležnih institucija svih nivoa vlasti u pogledu finansijske, materijalno-tehničke i stručne podrške jedinicama lokalne samouprave i informisanje i podizanje svijesti o značaju održive integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji.

2.1. Tržište rada i zapošljavanje

Tržište rada u BiH karakteriše, pored ostalog, slab ekonomski rast, niska stopa zaposlenosti posebno žena, visoka nezaposlenost mladih i nekvalifikovane radne snage, velika zaposlenost u neformalnoj ekonomiji, neadekvatan razvoj ljudskih resursa, niska obrazovna struktura uz velike razlike među spolovima, veliki raskorak između vještina i zahtjeva tržišta rada. Na osnovu analiza tržišta rada i socijalne isključenosti na tržištu rada koje Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP) obavlja u sklopu svojih nadležnosti, jedan od najvećih problema tržišta rada je strukturna nezaposlenost koju karakteriše visok udio dugoročno nezaposlenih osoba koji ima trend rasta. Mnogi zaposleni, jednom kada postanu nezaposleni ostaju u tom statusu u veoma dugom periodu. Dosadašnje iskustvo pokazuje da se vjerovatnoća nalaženja posla smanjuje proporcionalno dužini nezaposlenosti što može dovesti do trajnog isključivanja sa tržišta rada.

Pravni okvir u oblasti zapošljavanja u **Federaciji BiH** određen je prvenstveno Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba¹⁷ kojim su, između ostalog, uređene prava i obaveze Federacije BiH i kantona u utvrđivanju i provođenju politike i

¹⁷ „Službene novine Federacije BiH” br. 55/00, 41/01, 22/05, 9/08

mjera u oblasti zapošljavanja, osnivanje, organizacija, rad i finansiranje javnih službi za zapošljavanje, osnovni principi u posredovanju u zapošljavanju kao i materijalna i socijalna sigurnost nezaposlenih osoba. Ovim zakonom je uspostavljen Federalni zavod za zapošljavanje čija je nadležnost, između ostalog, praćenje i predlaganje mjera za unapređenje zapošljavanja i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba, pružanje pomoći provođenju programa profesionalne orijentacije, obuka i prekvalifikacija za nezaposlene osobe. Nakon izvršenja svojih zakonom određenih obaveza Federalni zavod za zapošljavanje usmjerava preostala finansijska sredstva u mjere i programe aktivne politike zapošljavanja čije je provođenje u nadležnosti kantonalnih službi za zapošljavanje. Ovo podrazumijeva sufinansiranje zapošljavanja, samozapošljavanja i obuke pri čemu se omogućava poslodavcima i nezaposlenim osobama da učestvuju u realizaciji tih mjera i programa. Često su to programi u koje su uključeni Romi, žene, mladi i osobe bez kvalifikacija a sredstva za njihovo finansiranje se obezbjeđuju iz doprinosa za osiguranje u slučaju nezaposlenosti koje uplaćuju poslodavci i zaposlenici. Iako postojeći programi aktivnih politika zapošljavanja promovišu aktivno učešće i integraciju nezaposlenih osoba među kojima su i osobe sa invaliditetom, nadležne službe za zapošljavanje ne promovišu posebne programe inkluzije osoba sa invaliditetom na tržištu rada. Prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom¹⁸ omogućeno je stručno obučavanje osoba sa invaliditetom kroz programe i projekte njihove profesionalne rehabilitacije čime se omogućava praktično radno osposobljavanje u privrednim društvima koja su osnovana za zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Pored zakonskog okvira Federacija BiH je donijela Strategiju zapošljavanja u Federaciji BiH 2018-2021 koja obuhvata nekoliko sektorskih politika a među njima su i obrazovna politika i socijalna zaštita. Vizija ove Strategije odnosi se na izgradnju funkcionalnog tržišta rada gdje bi se povećalo formalno zapošljavanje građana s naglaskom na građane u nepovoljnom položaju što podrazumijeva promociju zapošljavanja socijalno najranjivijih grupa i poboljšanje efikasnosti i kvalitete službi za zapošljavanje. Što se tiče institucionalnog okvira, nadležnost za oblasti rada i zapošljavanja ima Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Situacija na tržištu rada u **kantonima** dijeli sudbinu opšte situacije u FBiH: visoka stopa nezaposlenosti stanovništva, strukturna nezaposlenost, neformalno zapošljavanje, visoka emigracija radno sposobnog stanovništva, neusklađenost kvalifikacija i stručnih znanja sa potražnjom radne snage, nedostatak programa dugoročnog rješavanja problema nezaposlenosti, veliki broj teško zapošljivih odnosno ranjivih kategorija nezaposlenih na tržištu rada kao što su dugoročno nezaposlene osobe, osobe sa invaliditetom i starije osobe, neusaglašen obrazovni sistem, slab sistem obrazovanja odraslih. Pravni okvir u oblasti zapošljavanja na kantonalnom nivou se naslanja na federalni s tim što su u nekim kantonima donesene strategije zapošljavanja dok su u nekima u pripremi što ukazuje na trend da se pitanja tržišta rada i zapošljavanja detaljnije regulišu na kantonalnom nivou. Kantonalne službe za zapošljavanje nadležne su za prikupljanje i dostavljanje podataka o nezaposlenim osobama Federalnom zavodu za zapošljavanje, informisanje o mogućnosti zapošljavanja, saradnju sa obrazovnim ustanovama radi usklađivanja obrazovnih programa sa kadrovskim potrebama

¹⁸ „Službene novine Federacije BiH” br. 9/10

poslodavaca, provođenje programa profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba i njihovo ponovno zapošljavanje na odgovarajućim poslovima, utvrđivanje prava osobama za slučaj nezaposlenosti, donošenje i provođenje programa mjera za brže zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih osoba čije je zapošljavanje otežano. Pored navedenog, kantonalne službe za zapošljavanje vode, na osnovu Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja¹⁹, evidencije o nezaposlenim osobama, osobama koje traže promjenu zaposlenja i poslodavcima koji koriste usluge javnih službi za zapošljavanje. Nažalost, te evidencije ne obuhvataju podatke o stopi ekonomske aktivnosti, stopi dugoročne nezaposlenosti, osposobljavanja po nivou obrazovanja, polu, starosnoj dobi, nacionalnoj pripadnosti, regionalnim razlikama, vodećim sektorima odnosno djelatnostima gdje se otvara najviše radnih mjesta. Razlog zašto kantonalne službe ne iskazuju podatke o stopi nezaposlenosti je činjenica da su za to izračunavanje potrebni podaci o radnoj snazi i neki drugi podaci kojima kantonalne službe ne raspolažu. Programi zapošljavanja koje kantonalne službe provode u okviru svojih nadležnosti ne daju očekivane efekte jer su kratkotrajni i neefikasni. To se naročito ispoljava kod davanja poticaja poslodavcima za zapošljavanje gdje se postižu kratkotrajna poboljšanja ali čim dođe do ispunjavanja uslova ugovora o poticaju ljudi se vraćaju na evidenciju nezaposlenih što službama uzrokuje dugoročne probleme zbog obaveze isplaćivanja novčanih nadoknada za vrijeme nezaposlenosti. Programi obuka i prekvalifikacija za unaprijed poznatog poslodavca bilo bi bolje rješenje i davalo bi veće efekte u odnosu na sredstva koja se ulažu u te programe. Kantonalne Vlade su u potpunosti svjesne ovih problema pa su među strateškim ciljevima koji se odnose na ekonomski razvoj i poboljšanje socijalne situacije postavljeni očuvanje postojećih radnih mjesta i stvaranje ambijenta za nova zapošljavanja, posebno zapošljavanja mladih osoba. Što se tiče institucionalnog okvira sektora rada i zapošljavanja on je u svim kantonima vrlo sličan onom koji postoji na federalnom nivou jer svi kantoni imaju ministarstva koja su nadležna za rad i zapošljavanje i uspostavljene službe za zapošljavanje koje imaju status javnih ustanova.

Republika Srpska je takođe usvojila Strategiju zapošljavanja 2016-2020²⁰ koja ima dva strateška cilja: povećanje zapošljavanja i ekonomske aktivnosti stanovništva i održavanje postojećih i kreiranje novih radnih mjesta u privredi. Pravni okvir za kreiranje i sprovođenje programa i mjera za podsticanje zapošljavanja u Republici Srpskoj sadržan je u Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti²¹. Radi sprovođenja ovog zakona i bližeg uređenja pojedinih pitanja donijeti su podzakonski akti koji se odnose na način sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, uključivanje nezaposlenih u mjere aktivne politike zapošljavanja, evidencije u oblasti zapošljavanja. Ovim Zakonom je utvrđeno da aktivna politika zapošljavanja predstavlja sistem planova, programa i mjera usmjerenih na povećanje zaposlenosti a da je osnovni instrument ove politike Strategija zapošljavanja koja se provodi kroz realizaciju akcionih planova koje Vlada Republike Srpske donosi na godišnjem nivou.

¹⁹ „Službene novine Federacije BiH” br. 24/06

²⁰ „Službeni glasnik RS“, br. 90/16

²¹ „Službeni glasnik RS“, br. 30/10, 102/12

Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite je institucija koja vrši nadzor nad primjenom ovog Zakona, mjere aktivne politike zapošljavanja provodi Zavod za zapošljavanje RS dok se finansiranje vrši iz budžeta i drugih izvora. Kada su u pitanju osobe sa invaliditetom ne postoje posebno prilagođeni programi obuka za ovu ranjivu grupu što se opravdava činjenicom da tržište rada ne iskazuje potrebu za obukom osoba sa invaliditetom za konkretna zanimanja.

U **Brčko Distriktu BiH** Zakon o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti²² predstavlja osnovni pravni okvir za oblast zapošljavanja. Zavod za zapošljavanje BD BiH utvrđuje program rada Zavoda za svaku godinu uz uvažavanje Strategije razvoja BiH sa Akcionim planom za BD BiH. Ciljevi politike zapošljavanja u BD BiH podrazumijevaju dogradnju pravnog okvira, unapređivanje politike tržišta rada kroz razmjenu informacija o stanju na tržištu rada i zapošljavanja, unapređenje posredovanja u zapošljavanju kroz jačanje savjetodavne funkcije, jačanje funkcije pomoći u profesionalnoj orijentaciji i karijernom usmjeravanju mladih, unapređenje aktivnih mjera zapošljavanja kroz prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i doškolovanje i subvencioniranje poslodavaca koji obezbjeđuju novo zapošljavanje. Jačanje socijalne uključenosti nezaposlenih lica putem specifičnih i tržišno usmjerenih obuka jedan je od osnovnih ciljeva u implementaciji pravnog okvira koji uređuje oblast tržišta rada u BD BiH. Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH izvršavajući Memorandum o implementaciji Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja realizuje javni poziv za zapošljavanja Roma, kao i Planom rada Zavoda kroz sufinansiranje zapošljavanja teže zapošljivih kategorija nezaposlenih lica daje podršku osobama sa invaliditetom kao i civilnim žrtvama rata i djeci civilnih žrtava rata.”

Osjetljive grupe poput Roma, lica sa invaliditetom i osoba bez kvalifikacija suočavaju se sa posebnim izazovima u smislu socio-ekonomske integracije zbog slabih mogućnosti na tržištu rada, što ima značajan uticaj na određeni broj ove populacije da napusti zemlju i potraži bolje prilike i zaposlenje u drugim državama. Osobe sa invaliditetom nisu obuhvaćene posebnim programima aktivnih politika zapošljavanja jer javne službe za zapošljavanje ne promovišu inkluziju osoba sa invaliditetom na tržištu rada. Pojam samozaposlenog radnika ne postoji u entitetskom i kantonalnom radno-pravnom zakonodavstvu ali se samozapošljavanje navodi kao jedan od ciljeva programa zapošljavanja koje provode kantonalne službe za zapošljavanje. Saradnja između kantonalnih ministarstava u čijoj su nadležnosti rad i zapošljavanje i službi za zapošljavanje često nije na odgovarajućem nivou. Loša situacija na tržištu rada koja uzrokuje povećanje broja socijalno ugroženih domaćinstava, velika nezaposlenost i nedovoljno razvijen sistem osiguranja u slučaju nezaposlenosti za posljedicu ima da veliki broj građana vrši pritisak na socijalnu zaštitu i potražuje socijalne naknade ali im strogi kriteriji ne omogućavaju da ih ostvare. Prilikom ratifikacije Evropske socijalne povelje (revidirane)²³ koja predstavlja najvažniji regionalni izvor ekonomskih i socijalnih prava za države koje nisu članice Evropske unije, BiH

²² „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 33/04, 19/07, 25/08

²³ „Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, br. 8/08

nije preuzela obavezu da obezbjedi osiguranje niza prava radnika kao što su pravo na pravičnu naknadu radnicima, prava na stručnu obuku, prava na zaštitu u slučaju prestanka radnog odnosa, prava na dostojanstvo u radu, prava radnika sa porodičnim obavezama na jednake mogućnosti i jednak tretman, prava na informacije i konsultacije u postupku kolektivnog otpuštanja što ne doprinosi rješavanju problema koji postoje u oblasti rada i zapošljavanja. Međutim, i pored navedenih problema pozitivno je to što na svim nivoima vlasti u BiH koji su nadležni za oblast rada i zapošljavanja postoje i pravne pretpostavke i širok konsenzus nadležnih institucija kada su u pitanju programi zapošljavanja osjetljivih grupa u koje spadaju i povratnici po sporazumu o readmisiji. O toj činjenici se vodilo računa kada su se definisali ciljevi i konkretne aktivnosti usmjerene na olakšan pristup povratnika tržištu rada kao jednog od najvažnijih segmenata integracije povratnika u lokalnu zajednicu.

2.2. Socijalna zaštita

Socijalna zaštita u BiH uređena je na nivou entiteta, kantona i Brčko distrikta BiH. U **Federaciji BiH** djelatnost socijalne zaštite uređena je Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom²⁴ a obavljaju je ustanove socijalne zaštite u koje spadaju centri za socijalni rad, ustanove za djecu bez roditeljskog staranja, ustanove za odgojno zanemarenu i zapuštenu djecu, ustanove za djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju, ustanove za odrasla i stara lica, ustanove za socijalno-zdravstveno zbrinjavanje invalidnih i drugih lica, ustanove za dnevni boravak korisnika socijalne zaštite. Djelatnost socijalne zaštite mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja građana, vjerske zajednice i organizacije koje oni osnivaju, građanin pojedinac i strana fizička ili pravna lica. Iako ne postoje definicije ugroženih grupa Federalno ministarstvo rada i socijalne politike koje utvrđuje politike i donosi zakone iz oblasti socijalne zaštite, navodi da su korisnici socijalne zaštite lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe i to djeca bez roditeljskog staranja, odgojno zanemarena djeca, odgojno zapuštena djeca, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, lica sa invaliditetom i lica ometena u fizičkom ili psihičkom razvoju, materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica, stara lica bez porodičnog staranja, lica sa društveno negativnim ponašanjem i lica i porodice u stanju socijalne potrebe kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. S aspekta socijalne zaštite naprijed nabrojani korisnici pripadaju kategoriji ugroženih grupa. Na osnovu federalnih propisa nadležna **kantonalna ministarstva** provode utvrđenu politiku, donose provedbene zakone i podzakonske akte iz oblasti socijalne zaštite i finansiraju djelatnost socijalne zaštite iz kantonalnog budžeta. Implementacija utvrđenih politika iz oblasti socijalne zaštite vrši se putem centara za socijalni rad, službi nadležnih za oblast socijalne zaštite i ustanova za zbrinjavanje korisnika socijalne zaštite. Pored toga kantonalna ministarstva sufinansiraju programe i projekte koji doprinose socijalnoj inkluziji ugroženih grupa i osiguravaju sredstva za podršku u radu organizacija civilnog društva koje djeluju u sistemu socijalne zaštite. Propisima kantona koji su doneseni na osnovu Zakona o osnovama socijalne

²⁴ „Službene novine Federacije BiH” br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18

zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom uglavnom je obezbjeđeno ostvarivanje socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, ali u različitom obimu prava i iznosima novčanih primanja socijalno ugroženih kategorija lica što zavisi od materijalnih mogućnosti kantona čime se ne obezbjeđuje ravnopravnost građana na području cijele FBiH. Ovakvoj situaciji doprinosi i činjenica da Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom obuhvata više odvojenih oblasti tj. socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata, zaštitu lica sa invaliditetom i zaštitu porodica sa djecom i kao takav je nejasno koncipiran i komplikovan za primjenu u praksi. Iz navedenog se može zaključiti da, iako je sistem socijalne zaštite u FBiH decentralizovan a nadležnosti podijeljene između svih novoa vlasti, kantoni nose cijeli sistem dok jedinice lokalne samouprave nemaju nadležnosti u smislu praćenja potreba, donošenja posebnih programa, vršenja nadzora, kontrole, finansiranja i slično. Kako je finansijska situacija po kantonima različita ostvarivanje prava iz socijalne zaštite kao i obim tih prava zavisi od toga gdje osoba u socijalnoj potrebi živi a ne od toga koje su joj potrebe. Nadalje, administrativne procedure koje treba proći osoba koja traži neko pravo iz socijalne zaštite su komplikovane u smislu adrese na koju se obraćaju, broja dolazaka u nadležnu službu, pribavljanja potrebnih dokumenata i putnih troškova. Ovakva situacija, osim što otežava ugroženim grupama građana da ostvare svoja prava, onemogućava adekvatno vođenje evidencija i izradu statistika na osnovu kojih bi se moglo pratiti stanje u sistemu socijalne zaštite po kantonima i jedinicama lokalne samouprave. Ovi problemi su djelimično prevaziđeni uspostavljanjem baze podataka SOTAC (Social Sector Technical Assistance Projekt- Projekat podrške socijalnom sektoru u Bosni i Hercegovini) koja predstavlja jedinstvenu bazu podataka za korisnike socijalne pomoći. Unos podataka vrše centri za socijalni rad za svoja područja dok pristup bazi podataka imaju Ministarstvo rada i socijalne politike, kantonalna ministarstva nadležna za oblast socijalne i dječije zaštite, centri za socijalni rad sa područja federacije i službe nadležne za oblast socijalne i dječije zaštite. Ono što kod ovakvog načina evidentiranja predstavlja problem jeste činjenica da se podaci iz oblasti socijalne zaštite negdje prikupljaju putem SOTAC baze podataka a negdje kroz evidencije koje nisu u elektronskom program. Pored Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom pravni okvir za oblast socijalne zaštite u FBiH je dopunjen Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama²⁵, Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba s invaliditetom²⁶ kao i Strategijom za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom 2016-2021.

Sistem socijalne zaštite u **Republici Srpskoj** je organizovan na nivou entiteta i na nivou jedinica lokalne samouprave. Nosioци socijalne zaštite u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti²⁷ imaju obavezu da podstiču razvoj sistema socijalne zaštite, osiguravaju ostvarivanje prava utvrđenih u zakonu uključujući i finansiranje tih prava, obezbjeđuju sredstva i osnivaju ustanove radi

²⁵ „Službene novine Federacije BiH” br. 37/01, 40/02, 52/11, 14/13

²⁶ „Službene novine Federacije BiH” br. 9/10

²⁷ „Službeni glasnik RS”, br. 37/12, 90/16

realizacije prava. Poslove neposrednog upravljanja sistemom socijalne zaštite na entitetskom nivou vrši Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite u čijem okviru postoji Resor za socijalnu, porodičnu i dječiju zaštitu koji ima nadležnost nad radom ustanova socijalne zaštite. Na nivou lokalnih zajednica poslove socijalne zaštite obavljaju centri za socijalni rad kao osnovne ustanove socijalne zaštite na čijem radu počiva djelovanje cijelog sistema socijalne zaštite u RS. I u sistemu socijalne zaštite u RS je uspostavljena SOTAC baza podataka u koju su svi centri za socijalni rad i službe socijalne zaštite dužne da unose i ažuriraju podatke. Pristup cjelokupnoj bazi podataka imaju službenici Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite. Pored centara za socijalni rad, a u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, u sistemu socijalne zaštite je predviđeno osnivanje zavoda za socijalnu zaštitu, ustanova za smještaj, ustanova za dnevno zbrinjavanje i usluge, centar za pomoć i njegu u kući, gerontološki centar, centar za socijalnu rehabilitaciju lica sa invaliditetom, centar za vaspitanje djece i omladine, centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju. Zakonom o socijalnoj zaštiti je predviđen mješoviti sistem pružanja usluga socijalne zaštite što znači da se poslovi zbrinjavanja korisnika sistema socijalne zaštite mogu obavljati u javnom, privatnom i nevladinom sektoru što je omogućilo osnivanje privatnih ustanova socijalne zaštite i djelovanje nevladinih organizacija u oblasti socijalne zaštite. Zakonom o lokalnoj samoupravi²⁸ utvrđene su nadležnosti jedinica lokalne samouprave u oblasti socijalne zaštite na način da one prate socijalne potrebe građana i ugroženih grupa i na osnovu toga definišu politiku proširene socijalne zaštite na lokalnom nivou. U sistemu socijalne zaštite u RS se takođe navode lica sa invaliditetom, nezaposleni, djeca iz socijalno ugroženih porodica, djeca bez roditeljskog staranja, starija lica, samohrani roditelji i romska populacija kao ugrožene grupe na osnovu njihove materijalne i finansijske neobezbjeđenosti koja uzrokuje siromaštvo. Ove se grupe identifikuju na osnovu neposrednog uvida stanja na terenu, prikupljanja podataka i uvida u dokumentaciju na osnovu čega se vrši izrada socijalne anamneze. Pravni okvir za socijalnu zaštitu, pored Zakona o socijalnoj zaštiti, čine i Zakon o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima²⁹, Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom³⁰ i Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama³¹. Pored navedenog pravnog okvira u RS je donesena Strategija unapređenja socijalne zaštite djece bez roditeljskog staranja 2015-2020, Strategija za unapređenje društvenog položaja lica sa invaliditetom 2017-2026³² i Strategija o starenju.

U **Brčko distriktu BiH** političku odgovornost za razvijanje i provođenje politike socijalne zaštite ima Vlada BD BiH a za provođenje mjera socijalnog uključivanja nadležno je Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge - Pododjeljenje za socijalnu zaštitu. Provođenje mjera socijalne zaštite odvija se primjenom Zakona o socijalnoj zaštiti Brčko distrikta BiH³³ kojim je utvrđeno da se

²⁸ „Službeni glasnik RS“, br. 97/16

²⁹ „Službeni glasnik RS“, br. 46/04

³⁰ „Službeni glasnik RS“, br. 37/12,82/15

³¹ „Službeni glasnik RS“, br. 37/01, 40/02, 52/11

³² „Službeni glasnik RS“, br. 44/17

³³ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 1/03, 4/04, 19/07, 2/08, 21/18

socijalna zaštita osigurava građanima koji su nesposobni za rad, koji nemaju sredstava za život i srodnika koji su zakonom obavezni da im osiguraju izdržavanje kao i građanima i porodicama koji svojim radom i po osnovu rada ne mogu da osiguraju dovoljno sredstava za zadovoljavanje životnih potreba.

Sistem socijalne zaštite u BiH ne osigurava svim građanima socijalnu sigurnost i socijalni minimum, jednake mogućnosti za sve, posebnu zaštitu osobama sa invaliditetom, djeci i starim osobama. Veliki nedostatak sistema socijalne zaštite je loše ciljanje što dovodi do toga da veliki dio siromašnih građana nije pokriven sistemom socijalne zaštite dok budžetska sredstva koja se izdvajaju za socijalnu zaštitu imaju zanemariv uticaj na smanjenje siromaštva. Osobe koje su posebno izložene riziku siromaštva su djeca posebno do pet godina starosti, porodice sa troje i više djece, raseljena lica i povratnici, nazaposleni i osobe bez kvalifikacija i vještina. BiH nije preuzela obavezu iz ESP koja se odnosi na pravo na zaštitu od siromaštva i socijalne isključenosti koja podrazumijeva obavezu države da osobama koje žive ili su izložene riziku života u socijalnoj isključenosti ili siromaštvu omoguće pristup zaposlenju, stanovanju, obrazovanju, kulturi i socijalnoj i medicinskoj pomoći. Osobe sa invaliditetom predstavljaju posebno ranjivu grupu stanovništva i država je donijela dokument „Politika u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini“³⁴ koji je koncipiran na principima socijalne inkluzije i holističkom pristupu potrebama osoba sa invaliditetom te je kao takav poslužio kao osnova za izradu strateških dokumenata i akcionih planova od strane entiteta i kantona. S druge strane BiH nije preuzela obavezu iz ESP da osigura pravo osoba sa onesposobljenjima na neovisnost, socijalnu integraciju i učešće u životu zajednice što ne doprinosi poboljšanju situacije ovih osoba. Pravni okvir kojim je regulisana socijalna zaštita u BiH definiše veliki broj prava ali nisu sva predviđena prava zasnovana na potrebama što negativno utiče na svrhu zakonskih i drugih akata. Centri za socijalni rad kao prva adresa u ostvarivanju prava iz socijalne zaštite imaju problema sa uslovima rada vezanim za prostor i opremljenost, finansiranjem, nedovoljnim brojem stručnih radnika i sa stručnom osposobljenošću radnika. S ciljem prevazilaženja ovih i drugih problema kojima je sistem socijalne zaštite u BiH opterećen potrebno je da nadležne institucije preduzmu niz mjera s ciljem prevazilaženja navedenih problema. Prije svega je potrebno uspostaviti mehanizme za praćenje stanja u sistemu socijalne zaštite i vođenje jedinstvene evidencije kako bi se osigurali relevantni podaci i omogućila analiza funkcionisanja sistema a time i planiranje adekvatnih mjera. S ciljem borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti potrebno je unaprijediti mehanizme za planiranje, praćenje i evaluaciju primjene usvojenih politika, povećati pomoć ugroženim grupama od strane nadležnih institucija i prilagoditi programe aktivnih mjera zapošljavanja ugroženim grupama. Centri za socijalni rad trebaju biti tehnički, informaciono i kadrovski ojačani kako bi odgovorili zahtjevima koje donose izmjene legislative u oblasti socijalne zaštite a naročito u kontekstu novih metoda ciljanja korisnika koje se imaju namjeru uvesti. Nedovoljan broj zaposlenih u centrima za socijalni rad i neadekvatna kadrovska struktura predstavlja jedan od značajnijih problema u oblasti socijalne zaštite Socijalnim anamnezama

³⁴ „Službeni glasnik BiH”, br. 76/08

koje rade socijalni radnici u centrima za socijalni rad ne daje se veća važnost u odnosu na dokumentaciju kao formalnog uslova za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite iako se one zasnivaju na stvarnom stanju utvrđenom na terenu. Ratifikacijom Evropske socijalne povelje BiH se obavezala na osiguranje prava na korištenje službi socijalne zaštite koje podrazumijeva promociju, pružanje usluga i doprinos dobrobiti i razvoju pojedinaca unutar zajednice i njihovo prilagođavanje socijalnom okruženju. Na ovaj način kao i preduzimanjem drugih neophodnih mjera u cilju unapređenja sistema socijalne zaštite u BiH osigurava se jednakost u pristupu socijalnoj zaštiti što se direktno odražava na poboljšanje socijalnog položaja državljana koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji. Postojanje niza strateških dokumenata u BiH kojima su utvrđene politike socijalne zaštite koje su u skladu sa međunarodnim dokumentima i pravnim okvirom EU koji tretira ovu oblast govori u prilog činjenici da u BiH postoji širok konsenzus o načinima rješavanja pitanja iz oblasti socijalne zaštite. Ova je činjenica uzeta u obzir kada su se definisali ciljevi i konkretne aktivnosti usmjerene na olakšanu socijalnu integraciju readisiranih osoba.

2.3. Zdravstvena zaštita

Fragmentirani sistem zdravstvene zaštite u BiH, koji je različito uređen na nivou entiteta, Brčko distrikta BiH i kantona i koji djeluje kroz 13 podsistema, otežava efikasno pružanje zdravstvenih usluga stanovništvu pa tako i readmisija readmisiranim osobama. Nadležnost za utvrđivanje politika u oblasti zdravstvene zaštite u **Federaciji BiH** je podjeljena tako da federalna vlast donosi zakone a kantonalna ih provodi dok jedinice lokalne samouprave osiguravaju uslove za ostvarivanje zdravstvene zaštite na svome području. Dva systemska zakona kojim je regulisana oblast zdravstvene zaštite u FBiH su Zakon o zdravstvenoj zaštiti³⁵ i Zakon o zdravstvenom osiguranju³⁶. Zakon o zdravstvenoj zaštiti počiva na načelima pristupačnosti, pravičnosti, solidarnosti i sveobuhvatnosti zdravstvene zaštite i određuje da su pacijenti sva lica bez obzira da li su osigurana ili ne. Zdravstveno osiguranje je dio socijalnog osiguranja u okviru kojeg građani ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Međutim, da bi se ostvarilo pravo na zdravstveno osiguranje a time i na zdravstvenu zaštitu potrebno je ispuniti zakonom propisane uslove što, kao i u slučaju socijalne zaštite, dovodi do zaključka da samo osobe sa priznatim statusom mogu ostvariti ova prava. Pravo na obavezno zdravstveno osiguranje ostvaruju osobe koje su zaposlene ili obavljaju određene djelatnosti dok nezaposlene osobe to pravo mogu ostvariti ako su prijavljene zavodu za zapošljavanje pod uslovom da su tu prijavu podnijeli u zakonom propisanom roku. Državljeni koju su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji se i ovdje sreću sa diskriminacijom ako se uzme u obzir činjenica da su nakon dužeg odsustvovanja oni vjerovatno izgubili status potreban za ostvarenje ovog prava a nakon povratka nisu u prilici da ga ostvare. Sistem zdravstvene zaštite u FBiH najvećim se dijelom finansira iz doprinosa koje uplaćuju poslodavci i zaposleni a kako između kantona postoje znatne razlike u stopi

³⁵ „Službene novine Federacije BiH” br. 46/10, 75/13

³⁶ „Službene novine Federacije BiH” br. 30/97, 7/02, 70/08., 48/11

zaposlenosti i visini plata na koje se ti doprinosi obračunavaju, tako je i potrošnja za zdravstvo u kantonima različita. Nadalje, sistem finansiranja zdravstvene zaštite koji se oslanja isključivo na doprinose za obavezno zdravstveno osiguranje nije održiv jer svaka promjena koja se odnosi na poslodavce i zaposlene, kao što je broj zaposlenih, visina plata, visina stope doprinosa i slično, se direktno odražava i na ukupna sredstva u zdravstvu od kojih zavisi obim zdravstvenih prava i kvalitet zdravstvene zaštite. Na ovaj način dolazi do neujednačene prakse u obimu prava na zdravstvenu zaštitu na cijeloj teritoriji FBiH a primjena naprijed navedenih principa na kojima počiva Zakon o zdravstvenoj zaštiti ograničava se na nivo kantona. Ovo dalje vodi ka nejednakosti u ostvarivanju prava između osoba koje su ostvarile pravo na zdravstveno osiguranje a koje zavisi od ekonomske situacije svakog kantona kao i od mjesta gdje te osobe žive. Ovi problemi su detektovani od strane nadležnih institucija u FBiH i s ciljem da se amortizuju donešena je Odluka o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava³⁷ koja predviđa uvođenje zdravstvenih prava za neosigurane osobe koji obuhvata obezbjeđenje hitne medicinske pomoći za slučaj ugrožavanja života, liječenja teških zaraznih bolesti, zdravstvenu zaštitu žena u toku trudnoće i poroda, zdravstvenu zaštitu duševnih bolesnika koji zbog prirode i stanja bolesti mogu ugroziti svoj ili tuđi život, zdravstvenu zaštitu u slučaju hroničnih bolesti, zdravstvenu zaštitu oboljelih od progresivnih neuromišićnih oboljenja, paraplegije, epilepsije, zdravstvene usluge vezane za darovanje krvi i doniranje organa u svrhu presađivanja radi liječenja drugog lica. Nažalost, kako Federalno ministarstvo zdravstva nije donijelo provedbene akte neophodne za provođenje ove Odluke, ona nije implementirana na odgovarajući način i nije zaživjela u praksi. Sa istim ciljem je osnovan i Fond solidarnosti FBiH u cilju ostvarivanja jednakih uslova za provođenje obaveznog zdravstvenog osiguranja u svim kantonima, realizacije određenih prioriternih programa zdravstvene zaštite od interesa za FBiH i pružanja prioriternih najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz određenih specijalističkih djelatnosti. Pored ovoga, postoje geografska ograničenja u ostvarivanju zdravstvene zaštite jer je veoma teško ostvariti zdravstvenu zaštitu u drugoj jedinici lokalne samouprave unutar istog kantona ili u drugom kantonu. Postojeći sporazumi potpisani između kantona su prevaziđeni i neprovođivi a pacijenti iz drugih područja moraju platiti zdravstvenu uslugu bez garancije da će troškove moći refundirati.

Republika Srpska ima centralizovan sistem zdravstva u kojem ključnu ulogu ima Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite kao centralna institucija sistema koja kreira politike i strategije u ovoj oblasti. Ustav Republike Srpske ističe da su ljudsko dostojanstvo, tjelesni i duhovni integritet nepovredivi i proklamuje da svako ima pravo na zaštitu zdravlja. Pravni okvir za oblast zdravstva čine Zakon o zdravstvenoj zaštiti³⁸ prema kojem zdravstvena djelatnost predstavlja djelatnost od opšteg interesa i ostvaruje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu i Zakon o zdravstvenom osiguranju³⁹ prema kojem su svi građani obuhvaćeni obaveznim zdravstvenim

³⁷ „Službene novine Federacije BiH” br. 21/09

³⁸ „Službeni glasnik RS“, br. 106/09, 44/15

³⁹ „Službeni glasnik RS“, br. 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 17/08, 1/09, 106/09

osiguranjem uključujući i povratnike ako nisu osigurani po drugom osnovu. Zdravstveno osiguranje finansira zdravstvenu zaštitu samo osiguranih lica dok određene kategorije kao što su djeca, osobe sa mentalnim oboljenjima, lica sa invaliditetom i stare osobe uživaju zdravstvenu zaštitu i ako nisu osigurane. Kako je ocijenjeno da sistem finansiranja zdravstvene zaštite treba unaprijediti i učiniti ga efikasnijim, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite planira unapređenje zdravstvenog sistema kroz: a) smanjenje razlika u zdravstvenom stanju i dostupnosti zdravstvene zaštite stanovništva u odnosu na geografska područje i socijalno-ekonomske grupe, b) unapređenje zdravstvenog stanja i povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite za ranjive grupe stanovništva, c) reorijentacija cjelokupne zdravstvene zaštite na unapređivanje zdravlja i prevenciju bolesti i d) podizanje efikasnosti i kvaliteta zdravstvene zaštite

Kao i u FBiH i RS, organizacija zdravstvene zaštite u **Brčko distriktu BiH** odvija se kroz sistem primarne zdravstvene zaštite, sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite putem specijalističke ambulante, specijalističkog centra, odnosno poliklinike, bolnice i zavoda i aktivnostima javnog zdravstva a pravni okvir kojim je ova oblast regulisana sdržan je u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine⁴⁰ i Zakonu o zdravstvenom osiguranju Brčko distrikta Bosne i Hercegovine⁴¹. Osobe koje imaju prebivalište u BD BiH i koje su uključene u sistem zdravstvenog osiguranja su zaposlene osobe, nezaposlene osobe, korisnici stalne osnovne socijalne pomoći, osobe smještene u ustanovu preko Pododjeljenja za socijalnu zaštitu BD BiH, penzioneri, osobe starije od 65 godina, maloljetne osobe, osobe pod starateljstvom kao i neosigurane osobe pokrivena Odlukom gradonačelnika o zdravstvenom osiguranju neosiguranih lica.

Ciljevi koje BiH želi ostvariti kada je u pitanju zdravstvena zaštita stanovništva naslanjaju se na ciljeve i principe koje su zajednički definisale zemlje EU a odnose se na univerzalnost, mogućnost pristupa zdravstvenoj zaštiti dobrog kvaliteta, solidarnost i jednakost vrijednosti u oblasti zdravstvene zaštite. Univerzalnost znači da nikome nije zabranjen pristup zdravstvenoj zaštiti, solidarnost je povezana sa finansijskim rješenjem sistema i potrebom da se osigura pristup svima a jednakost se odnosi na jednak pristup u skladu sa potrebama bez obzira na pol, starost, socijalni status ili mogućnost plaćanja. Ratifikacijom Evropske socijalne povelje BiH je preuzela obavezu da uspostavi efikasan sistem socijalne zaštite, osigura prava iz zdravstvenog osiguranja i uspostavi dostupan i efikasan sistem primarne zdravstvene zaštite stanovništva sa posebnom pažnjom prema ugroženim grupama stanovništva kao što su beskućnici, ovisnici, nezaposleni i slično. Odgovarajuća socijalna i medicinska pomoć se, prema obavezama BiH iz ESP, osigurava svakoj osobi koja nema odgovarajuća sredstva. Strateški dokumenti u oblasti zdravstve zaštite koje su donijeli entiteti i planirane reforme govore u prilog činjenici da postoji ozbiljna namjera da se ciljevi i principi preuzeti iz dokumenata EU ostvare u praksi i stanovništvu obezbijedi dostupnost zdravstvenih usluga i eliminišu nejednakosti u ostvarivanju

⁴⁰ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, 52/18

⁴¹ „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 27/08

prava na zdravstvenu zaštitu. Prema godišnjem izvještaju Direkcije za ekonomsko planiranje BiH više od 15% stanovništva u BiH je izvan sistema zdravstvene zaštite i nije obuhvaćeno zdravstvenim osiguranjem što govori da pristup zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju nije svima jednako dostupan. Ovo se posebno odnosi na pojedine marginalizovane grupe koje nisu integrisane u društvenu zajednicu kao što su Romi, raseljene osobe i povratnici, starije i nepokretne osobe, hronični bolesnici a može se pretpostaviti da određeni broj readmisiranih osoba spada u neku od navedenih grupa. Eliminisanje diskriminacije ranjivih grupa po pitanju ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu moguće je kroz donošenje novih ili izmjene i dopune postojećih sistemskih zakona kao što su Zakon o zdravstvenoj zaštiti i Zakon o zdravstvenom osiguranju kao i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovih zakona iako i po postojećim zakonskim rješenjima ne bi trebalo da postoji neosigurano stanovništvo. Za ostvarivanje cilja pune pokrivenosti stanovništva zdravstvenim osiguranjem kao i principa preuzetih iz Evropske socijalne povelje postoji puna politička podrška svih relevantnih aktera u BiH i ta se činjenica, kao što je to slučaj i sa socijalnom zaštitom, uzela u obzir kod definisanja specifičnih ciljeva ove Strategije usmjerenih na osiguranje olakšanog pristupa zdravstvenim uslugama readmisiranim osobama.

2.4. Obrazovanje

Sistem obrazovanja u BiH je decentralizovan, a punu i nepodjeljenu nadležnost u obrazovanju imaju Republika Srpska, deset kantona u Federaciji BiH i Brčko distrikt BiH koje tu nadležnost provode kroz 12 institucija odgovornih za obrazovanje. Na nivou BiH, Ministarstvo civilnih poslova ima koordinirajuću ulogu kada je u pitanju definisanje strategija na međunarodnom planu, između ostalih i za oblast obrazovanja. U Republici Srpskoj Ministarstvo prosvjete i kulture i Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj, visoko obrazovanje i informaciono društvo imaju izvornu nadležnost za obrazovanje i obavlja upravne i stručne poslove koji se odnose na oblast obrazovanja i kulture. Odjeljenje za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH obavlja stručne, administrativne i druge poslove koji se odnose na oblast obrazovanja. U FBiH obrazovna politika, donošenje zakona i finansiranje obrazovanja je u nadležnosti deset kantonalnih ministarstava nadležnih za obrazovanje dok su jedinice lokalne samouprave nadležne za organizovanje odgojno-obrazovnog procesa, održavanje školskih objekata, kreiranje dijela nastavnih planova i programa od značaja za lokalnu zajednicu i za sufinansiranje obrazovanja. Okvirnim zakonima na nivou BiH i zakonima nižih nivoa vlasti nadležnih za obrazovanje propisano je pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem obrazovanju bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi. U BiH svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima a osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno i jedini kriterij za upis je starost djeteta.

Međutim, obrazovni sistem u BiH nije prilagođen zahtjevima tržišta i nije u mogućnosti da se brzo prilagođava promjenama u društvu zbog čega je započeto sa reformama usmjerenim na modernizaciju obrazovanja u skladu sa EU standardima. Ono što je bitno za readmisija

readmisirane osobe kada su u pitanju reforme u oblasti obrazovanja je činjenica da je jedan od ciljeva reformi uspostavljanje inkluzivnog obrazovnog sistema koji, između ostalog, podrazumijeva:

- uključivanje djece iz marginaliziranih grupa (djeca s teškoćama u razvoju, djeca iz ruralnih sredina, djeca iz siromašnih porodica i porodica u riziku, djeca nezaposlenih roditelja, djeca bez roditeljskog staranja) u obrazovni sistem;
- omogućavanje djeci sa posebnim obrazovnim potrebama da se mogu školovati u redovnim školama prema programima koji su prilagođeni njihovim potrebama;
- zabranu diskriminacije djece, nastavnika i školskog osoblja na osnovu rase, pola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na osnovu individualnosti ili na bilo kom drugom osnovu.

U BiH se pojam inkluzivnog obrazovanja još uvijek veže za obrazovanje djece sa poteškoćama u razvoju i djece sa posebnim potrebama tako da je veoma važno podići svijest o značaju obrazovne i socijalne uključenosti svih marginaliziranih grupa i promovisati koncept inkluzivnog obrazovanja. U tom pravcu su u strateške dokumente i zakonsku regulativu u obrazovanju u BiH ugrađene odredbe iz međunarodnih dokumenata iz oblasti ljudskih prava. Ovo je dovelo do toga da djeca i mladi sa posebnim potrebama sve češće stižu obrazovanje u redovnim školama i prema programima prilagođenim njihovim individualnim mogućnostima i sposobnostima. Grupe koje su najčešće isključene iz obrazovanja su djeca sa posebnim potrebama, romska djeca, djeca povratnici, socijalno ugrožena djeca, djeca iz ruralnih područja, djeca i mladi ovisnici o drogama, djeca s problemima u učenju i ponašanju, djeca i mladi u sukobu sa zakonom. Kada su u pitanju djeca sa višestrukim smetnjama ona su uglavnom smještena u posebnim i specijalnim socijalnim ustanovama dok ih u redovnim školama nema. Isključenost iz obrazovanja uslovljena je ograničenim finansijskim mogućnostima i fragmentiranom djelatnošću obrazovanja u kojoj je svaki nivo nadležne obrazovne vlasti odgovoran za cjelinu tog sektora na svom području. Započete reforme sistema obrazovanja u BiH traju dugo jer su opterećene problemima koji uključuju nedostatak ljudskih kapaciteta, nepostojanje zajedničkih standarda za sve obrazovne procese, nespremnost obrazovnih struktura na promjene, nedostatak finansijskih sredstava i nedovoljno učešće jedinica lokalne samouprave u radu škola.

Readmisirane osobe dijele probleme sa kojima se suočavaju sve marginalizovane grupe kada je u pitanju obrazovanje. Readmisirana djeca se često susreću sa problemom nastavka obrazovanja nakon povratka. Jedan broj njih loše ili uopšte ne govori maternji jezik jer su rođeni u inostranstvu pa su im potrebni dodatni kursevi kako bi mogli da prate nastavu. Školski program u mjestima povratka je drugačiji od onog koji su pohađali u zemljama iz kojih se vraćaju pa su prinuđeni da se upisuju u niže razrede. Dodatni problem je neprihvatanje sredine u koju se vraćaju, tako da su readmisirana djeca veoma često diskriminisana što je posebno vidljivo kada su u pitanju romska djeca. Nedostatak preciznih podataka o strukturi readmisiranih osoba,

uključujući starosnu i obrazovnu, onemogućava izradu pouzdane procjene obrazovnih potreba djece kao ni odraslih kojima je potrebno dodatno obrazovanje. Slično kao i u slučaju ostvarivanja drugih prava, nedostatak ličnih dokumenata i troškovi nostrifikacije diploma stečenih u inostranstvu predstavljaju dodatni problem kada je u pitanju nastavak obrazovanja u mjestima povratka. Postojeće reforme obrazovnog sistema u BiH, strateški dokumenti sa ugrađenim principima preuzetim iz dokumenata EU i zakonodavni okvir za oblast obrazovanja razvijaju koncept inkluzivnog obrazovanja i punu uključenost marginalizovanih grupa u sistem redovnog školovanja što je uzeto u obzir kod definisanja konkretnih aktivnosti usmjerenih na pristup obrazovanju državljana koji si vraćeni u BiH po sporazumu o readmisiji.

2.5. Privremeni smještaj po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja

Zadovoljavanje stambenih potreba jedan je od osnovnih preduslova za održivu integraciju državljana BiH koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji. Određeni broj readmisiranih osoba nema riješeno pitanje stanovanja što se najčešće odnosi na romsku populaciju i na one readmisirane osobe koje su prije odlaska iz zemlje bile podstanari kao i one koje su izgubile stanska prava zbog propuštanja zakonskih rokova za povrat stambenih jedinica. Zbog činjenice da nisu imali prijavljeno prebivalište u BiH zbog dugog odsustvovanja iz zemlje, readmisirane osobe ne mogu zadovoljiti kriterije javnih poziva za stambeno zbrinjavanje koje objavljuju nadležna ministarstva. U BiH nije dovoljno razvijen sistem socijalnog stanovanja kao dijela ukupne stambene politike putem kojeg bi država preuzela obavezu stambenog zbrinjavanja osoba u potrebi uključujući i državljane BiH koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji. Ova je situacija djelimično amortizovana kroz implementaciju Akcionog plana za stambeno zbrinjavanje Roma kao i putem unaprjeđenja pravnog okvira na lokalnom nivou kojim se uređuje neprofitno socijalno stanovanje. Nažalost, praksa pravnog uređenja oblasti socijalnog stanovanja je u svom začetku s obzirom da je zabilježena samo u nekim kantonima Federacije BiH. Pored ovoga, u BiH se već nekoliko godina provode programi neprofitnog socijalnog stanovanja kroz implementaciju projekata podržanih od strane nevladinih i međunarodnih organizacija i uz učešće jedinica lokalne samouprave koji su usmjereni na stambeno zbrinjavanje socijalno ugroženih osoba. Ovakvi projekti dali su pozitivne rezultate pa je MLJPI u skladu sa svojim nadležnostim osiguralo privremeni smještaj readmisiranih osoba po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja u sklopu čega je sanirano i opremljeno 46 stambenih jedinica. Ove su stambene jedinice date u vlasništvo jedinicama lokalne samouprave koje su donijele odgovarajuće odluke vezane za njihovo korištenje i na taj način ih uvele u postojeći sistem socijalnog stanovanja. Stambene jedinice su namijenjene readmisiranih osobama ali ih jedinice lokalne samouprave mogu koristiti i za smještaj socijalno ugroženih osoba pod uslovom da nema potrebe za smještajem readmisiranih osoba, na šta prethodnu saglasnost daje MLJPI. Sve više jedinica lokalne samouprave teži uspostavi socijalnog stambenog fonda kroz sanaciju i adaptaciju neuslovnih stambenih objekata jer to ima višestruki značaj za zajednicu. Pored sprečavanja daljeg propadanja stanova, povećavanja broja funkcionalnih stambenih jedinica i

boljeg ukupnog izgleda, podržava se i razvoj lokalnih zajednica jer se u radove na sanaciji stambenih objekata uključuju lokalne firme. Nadalje, privremeni smještaj po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja omogućava readmisiranim osobama da dobiju odgovarajuću asistenciju i u pogledu ostvarivanja drugih prava. Odluke o privremenom smještaju readmisiranih osoba po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja koje donose jedinice lokalne samouprave usaglašene su sa postojećim odlukama kojima se uređuju pitanja socijalnog neprofitnog stanovanja čime se sprečava eventualan otpor koji stanovništvo može pružiti u slučaju favorizovanja jedne grupe građana u odnosu na ostale. U tom pravcu sredstva za finansiranje najamnine i drugih troškove stanovanja za korisnike koji samostalno ne privređuju privremeno se obezbjeđuju iz sredstava koje je osiguralo MLJPI, dok se drugi nivoi uključenosti ne počnu i na ovaj način identificirati kao institucije koje su odgovorne za integraciju readmisiranih osoba.

Iako BiH nije preuzela obavezu iz Evropske socijalne povelje da promoviše pristup stanovanju adekvatnog standarda, spriječi i smanji stanje beskućnosti s ciljem njegove postupne eliminacije i učini cijenu stanovanja dostupnom za one koji ne raspolažu adekvatnim resursima, ohrabruje činjenica da se na lokalnom nivou razvija sistem privremenog socijalnog stambenog zbrinjavanja u koji su uključene i readmisirane osobe.

IV INSTITUCIONALNI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE

Funkcionalan mehanizam koordinacije između državnih i entitetskih institucija uključenih u sistem readmisije uspostavljen je putem Koordinacionog vijeća za praćenje realizacije Strategije, Koordinacionog odbora za međuinstitucionalnu saradnju koje djeluje kao stručno i operativno tijelo Koordinacionog vijeća kao i kroz uspostavu kantonalnih koordinatora za readmisiju i lokalnih readmisionih timova na lokalnom nivou čime su postavljene osnove za harmonizovan pristup u prihvatu i integraciji državljana koji su vraćeni u BiH po sporazumu o readmisiji.

Direktnu nadležnost za implementaciju Sporazuma o readmisiji državljana BiH koji koji se nalaze u ilegalnom boravku u zemljama EU i drugim zemljama sa kojim BiH ima potpisane bilateralne sporazume ima **Ministarstvo sigurnosti BiH**. Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti vrši provjere državljanstva i identiteta lica navedenih u zahtjevima za readmisiju putem ministarstava unutrašnjih poslova u BiH a u skladu sa odredbama Protokola o saradnji u efikasnijoj realizaciji sporazuma o readmisiji lica koja borave bez dozvola u drugim zemljama. Protokolom je detaljno regulisana procedura postupanja između potpisnica a njegovom implementacijom znatno se uticalo na poštivanje striktnih rokova predviđenih sporazumima o readmisiji. U slučajevima kada ne postoji zahtjev za readmisiju nego samo najava povratka a što se odnosi na lica koja posjeduju valjanu dokumentaciju (pasoš ili biometrijsku ličnu kartu), Ministarstvo obavještava Graničnu policiju i MLJPI kako bi se izvršio prihvata.

Granična policija BiH je upravna organizacija sa operativnom samostalnošću u sastavu Ministarstva sigurnosti koja, u skladu sa Zakonom o graničnoj policiji⁴², Zakonom o graničnoj kontroli⁴³ i drugim zakonima po kojima je dužna postupati, vrši granične provjere nad svim licima koja prelaze državnu granicu BiH radi odobravanja ulaska ili izlaska sa teritorije BiH, odnosno prelaska državne granice BiH. Po prijemu najave prihvata bh državljana po osnovu sporazuma o readmisiji od strane Ministarstva sigurnosti, GP BiH obavlja graničnu provjeru nad licem i u skladu sa članom 2. Protokola o saradnji u efikasnijoj realizaciji sporazuma o readmisiji osoba koje borave bez dozvole u drugim zemljama, obavještava MS o realizovanom prihvatu lica. Takođe, GP BiH daje podršku Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice na graničnom prelazu prilikom obavljanja intervjua, osigurava prostoriju za obavljanje intervjua, prisustvo službenika Granične policije tokom intervjua i prihvata osoba a, po zahtjevu MLJPI pruža i drugu podršku potrebnu za uspješnu realizaciju prihvata readmisiranih osoba u skladu sa Uputstvom o načinu privremenog zbrinjavanja bh državljana po osnovu sporazuma o readmisiji u okviru svojih nadležnosti.

Ministarstva vanjskih poslova BiH, posredstvom svojih diplomatsko-konzularnih predstavništava izdaje putni dokument potreban za povratak lica koje treba da bude prihvaćeno. U slučajevima kada ne postoje dokazi uslova za readmisiju nadležna diplomatska i konzularna predstavništva BiH, po zahtjevu, omogućavaju razgovor sa licem koje treba biti vraćeno s ciljem utvrđivanja njegovog državljanstva. Takođe, Ministarstvo putem Sektora za međunarodnopravne i konzularne poslove djeluje i kao posrednik između institucija nadležnih za primjenu Sporazuma po pitanju dogovora oko detalja koji se odnose na datum povratka, mjesto ulaska u BiH, moguću pratnju i druge detalje.

Ministarstvo civilnih poslova je do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave BiH⁴⁴, putem Sektora za rad, zapošljavanje, socijalnu zaštitu i penzije, primalo od Ministarstva sigurnosti zahtjeve za prihvata i smještaj lica koja se vraćaju po sporazumu o readmisiji. U slučajevima kada su se ti zahtjevi odnosili na maloljetnike, osobe sa psihičkim smetnjama ili osobe sa invaliditetom Ministarstvo je vršilo koordinaciju aktivnosti na prihvatu i smještaju sa organima entiteta i Brčko distrikta BiH nadležnim za socijalnu zaštitu i centrima za socijalni rad. Prihvata i zbrinjavanje državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisija je stavljeno u nadležnost MLJPI a Ministarstvo civilnih poslova ima nadležnost u oblasti državljanstva, upisa i evidencije građana, prijavljivanje prebivališta i boravišta, ličnih i putnih isprava. Takođe, ovo ministarstvo je nadležno za utvrđivanje osnovnih principa koordinacije aktivnosti, usklađivanje planova entitetskih vlasti i definisanje strategija na međunarodnom planu u područjima zdravstva i socijalne zaštite, nauke i obrazovanja kao i rada i zapošljavanja. MCP takođe koordinira projekte čiji su ciljevi usmjereni

⁴² „Službeni glasnik BiH”, br. 50/04, 27/07, 59/09 i 47/14

⁴³ „Službeni glasnik BiH”, br. 53/09 i 54/10

⁴⁴ „Službeni glasnik BiH”, br. 87/12

na unapređenje socijalne zaštite osjetljivih i socijalno ugroženih grupa i poboljšanje praćenje, izvještavanje i promociju ljudskih prava.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH - Nakon što je dopunom člana 12. Zakona o ministarstvima i drugim tijelima uprave⁴⁵ MLJPI dobio nadležnost za prihvata i zbrinjavanje povratnika po sporazumu o readmisiji stvoreni su uslovi za jačanje kapaciteta Sektora za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku. Unutar Sektora djeluju četiri Odsjeka i to Odsjek za povratak, prihvata i koordinaciju rada centara za zbrinjavanje izbjeglica i povratnika po readmisiji, Odsjek za praćenje ostvarivanja prava izbjeglica, raseljenih osoba i povratnika, Odsjek za stambenu politiku i projekte i Odsjek za podršku rada Komisije za izbjeglice i raseljene osobe BiH.

Što se tiče nadležnosti za rješavanje pitanja readmisije na entitetskom nivou i u Brčko distriktu BiH ona je određena kroz odgovarajuće dopune zakona i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

U **Federaciji BiH** Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica je koordinirajuće tijelo za oblast readmisije. Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica kao koordinirajuća institucija po pitanju readmisije ostvaruje vertikalnu koordinaciju sa MLJPI, kroz saradnju u okviru Koordinacionog vijeća kao i koordinaciju sa jedinicama lokalne samouprave, kroz saradnju sa lokalnim readmisionim timovima i povjerenicima za prihvata i integraciju readmisiranih osoba. Kada je u pitanju horizontalna koordinacija, Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica, ostvaruje saradnju u dva pravca i to kroz saradnju sa nadležnim federalnim ministarstvima kao što su Federalno ministarstvo zdravlja, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke kao i kroz saradnju sa nadležnim kantonalnim institucijama putem imenovanih kantonalnih koordinatora za poslove readmisije.

Što se tiče zakonske regulative još uvijek nije došlo do dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave kako se to predviđalo u vrijeme izrade Akcionog plana 2015-2018. godina, ali je izvršena dopuna Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica. Ovom dopunom popunjeno je nedostajuće radno mjesto stručni saradnik za neprofitno-socijalno stanovanje i readmisiju u Sektoru za izgradnju i obnovu stambenih objekata raseljenih osoba, povratnika i izbjeglica, u Odsjeku za stvaranje uslova za povratak raseljenih osoba, povratnika, izbjeglica i readmisiju. U opisu poslova je između ostalog je i učešće u izradi Strategije za prihvata i integraciju BH državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, izrada podzakonskih akata iz oblasti readmisije, vođenje evidencije o readmisiranim osobama, učešće u izradi programa i planiranju sredstava, izvještaja, analiza i sl.

⁴⁵ „Službeni glasnik BiH”, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 i 103/09, 87/12, 6/13, 19/16

U **Republici Srpskoj** je donesen novi Zakon o republičkoj upravi⁴⁶ kojim je ustanovljen Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije (RSRLM) kao samostalna upravna organizacija koja obavlja upravne i druge stručne poslove koji se, između ostalog, odnose i na praćenje provođenja mjera migracione politike, predlaganje mjera radi postizanja pozitivnih efekata zakonitih migracija i suzbijanje nezakonitih migracija, reintegraciju državljana BiH koji se vraćaju u Republiku Srpsku po osnovu sporazuma o readmisiji, koordinaciju rada sa nadležnim organima i institucijama koje se bave poslovima raseljenih lica i izbjeglica i poslovima migracija, kontrolu ostvarivanja, poštovanja i unapređenja ljudskih prava izbjeglica, raseljenih lica i povratnika. RSRLM je, stupanjem na snagu Zakona o republičkoj upravi, preuzeo sve poslove iz nadležnosti Ministarstva za izbjeglice i raseljena lica koje je time prestalo da radi. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije⁴⁷ ustanovljen je Sektor za migracije i poslove readmisije koji je nadležan za praćenje procesa migracija na prostoru RS, zaštitu ljudskih prava i reintegraciju državljana BiH koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji, organizaciju njihovog primarnog prihvata, saradnju sa jedinicama lokalne samouprave koje prihvataju povratnike po osnovu readmisije kao i za sprovođenje planiranih aktivnosti na terenu radi uspješne reintegracije povratnika. Kada je u pitanju oblast migracija ovaj Sektor uspostavlja saradnju i koordinaciju sa organizacijama iz regiona kao i međunarodnim organizacijama koje se bave poslovima migracija. Sistematizacijom radnih mjesta u ovom Sektoru predviđena su radna mjesta pomoćnika direktora za migracije i poslove readmisije, načelnika odjeljenja za migracije i poslove readmisije, stručnog savjetnika za migracije i poslove readmisije, višeg stručnog saradnika za praćenje migracionih procesa i višeg stručnog saradnika za poslove readmisije. Kada je u pitanju vertikalna saradnja po pitanju readmisije RSRLM sarađuje sa MLJPI u okviru Koordinacionog vijeća. Na nivou horizontalne koordinacije RSRLM ostvaruje saradnju sa drugim entitetskim institucijama u čijoj su nadležnosti pitanja od značaja za povratnike po readmisiji i poslovi migracija i u tim institucionalnim relacijama RSRLM je prepoznat kao entitetski koordinator za pitanje readmisije. Posebno intenzivnu saradnju RSRLM ostvaruje sa Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Ministarstvom uprave i lokalne samouprave, Ministarstvom finansija, Crvenim krstom RS, Savezom opština i gradova RS kao i sa nevladinim organizacijama koje su uključene u rješavanje pitanja od značaja za readmisirane osobe.

Izmjene Zakona o javnoj upravi **Brčko distrikta BiH** kojim bi se zakonski uredila nadležnost za pitanja readmisije nisu izvršene ali je organizacionim planom Odjeljenja za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja u dijelu koji se odnosi na djelokrug rada navedena i readmisija. Tako je navedeno da je Pododjeljenje za rješavanje stambenih potreba raseljenih lica, socijalnih kategorija stanovništva i obnovu stambenih jedinica povratnika, kao jedna od organizacionih

⁴⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 115/18

⁴⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 15/19

jedinica Odjeljenja za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja BD-a, nadležno za *“koordinaciju s nadležnim organima Bosne i Hercegovine i nadležnim organima i institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine po pitanju ponovnog prihvata i zbrinjavanja lica koja borave bez dozvole u drugim državama a koji se vraćaju u Brčko distrikt BiH po osnovu sporazuma o readmisiji”*. BD BiH takođe ostvaruje direktnu koordinaciju sa MLJPI kroz učešće u Koordinacionom vijeću. Na osnovu informacija o osobama koje se vraćaju na područje BD BiH a koje dostavlja MLJPI, lokalni readmisioni tim kojeg imenuje Gradonačelnik vrši terenske provjere i sačinjava socio-ekonomske upitnike na osnovu kojih se formira elektronska baza podataka sa osnovnim informacijama o readmisiranim osobama kao što je adresa prebivališta, da li su korisnici socijalne pomoći i sl. Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade BD ostvaruje saradnju po pitanju readmisije sa drugim odjeljenjima Vlade BD BiH putem nadležnog pododjeljenja.

Strategija za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcioni plan za period 2015-2018. godina nije se bavila uspostavom institucionalnog okvira za pitanja readmisije na kantonalnom nivou ali se u toku njene implementacije javila potreba da se kantoni uključe, s obzirom da se ostvarivanje socio-ekonomskih prava readmisiranih osoba najvećim dijelom realizuje preko kantonalnih institucija što je dovelo do imenovanja koordinatora za poslove readmisije u svim kantonima, koji je ujedno organ na kantonalnom nivou, nadležan za koordinaciju mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u cilju osiguranja uvjeta za prihvata, proprat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih osoba, a svoju koordinirajuću ulogu, u personalnom smislu, ostvaruje putem osobe koja je imenovana za obavljanje poslova koordinacije. U narednom periodu se očekuje da se, u kantonima gdje nadležna institucija ocjeni potrebnim, formiraju kantonalni readmisioni timovi koji će se baviti organizacijom svih potrebnih aktivnosti u vezi sa prihvatom državljana koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji, a u čiji sastav treba da uđu predstavnici kantonalnih ministarstava nadležnih za oblasti unutrašnjih poslova, zdravstva i obrazovanja. **Institucije na kantonalnom nivou** koje su imenovala koordinate za poslove readmisije su:

1. Ministarstva zdravstva, rada i socijalne politike Unsko-sanskog Kantona
2. Ured za povratak raseljenih lica – prognanika i izbjeglica Posavskog kantona
3. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog Kantona
4. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog Kantona
5. Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice Bosansko-podrinjskog Kantona
6. Ministarstvo prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova Srednjobosanskog Kantona
7. Uprava za prognanike i izbjeglice Hercegovačko-neretvanskog kantona
8. Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Zapadnohercegovačkog kantona
9. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i raseljena lica Kantona Sarajevo

10. Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10

U BiH je započeo proces osposobljavanja **jedinica lokalne samouprave** za prihvata i integraciju readmisiranih osoba putem uspostavljanja lokalnih readmisionih timova, organizovanja obuka za izradu lokanih akcionih planova (LAP) iz oblasti readmisije, obuka za izradu projekata integracije readmisiranih osoba, održavanja edukativnih radionica i seminara čime se stvaraju uslovi za uspostavu održivog sistema integracije readmisiranih osoba na lokalnom nivou. Strategijom 2015-2018 započeo je proces uključivanja lokalnih zajednica u rješavanje problema readmisiranih osoba kroz uspostavljanje readmisionih timova koje vode predstavnici lokalne administracije dok članove timova delegiraju lokalne institucije i ustanove kao što su centri za socijalni rad, biro za zapošljavanje, domovi zdravlja i policijske uprave. Na ovaj način se uspostavlja horizontalna koordinacija između različitih službi na lokalnom nivou i osigurava adekvatna podrška i asistencija readmisiranim osobama. U Loklanim zajednicama u kojima još uvijek nema potrebe za uspostavom lokalnih readmisionih timova, zbog malog broja readmisiranih osoba, imaju se povjerenici za readmisiju, kako bi na taj način lokalna zajednica mogla barem načelno da odgovori na izaove lokalne integracije readmisiranih osoba.

V OČEKIVANI REZULTATI

Polazeći od analize trenutnog stanja u oblasti prihvata i integracije državljana koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji kao i rezultata koji su na tom polju postignuti kroz implementaciju Strategije 2015-2018, ustanovljena su strateška pitanja na koja je potrebno odgovoriti definisanjem jasnih specifičnih ciljeva i konkretnih aktivnosti za njihovu realizaciju. Rezultati ove Strategije će se pratiti na srednjoročnom i dugoročnom nivou.

Očekivani rezultati na **srednjoročnom planu** su određeni Akcionim planom za period 2020.-2023. godina, čija implementacija treba:

- omogućiti readmisiranim osobama odgovarajući pristup postojećem pravnom okviru, u cilju ostvarivanja pripadajućih prava;
- poboljša ranije uspostavljen sistem koordinacije između nadležnih institucija na državnom, entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou;
- ojača kapacitete nadležnih službi u jedinicama lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih institucija kroz uspostavljanje radnih mjesta, obuke i redovno finansiranje;
- rezultirati uspostavom sistema za upravljanje podacima o readmisiji koji će biti u vlasništvu MLJPI, a omogućemo korištenje od strane svih uključenih aktera;
- da rezultira uspostavom readmisionih timova ili povjerenika za readmisiju u svim jedinicama lokalne samouprave u BiH;
- pruži adekvatnu i kontinuiranu obuku lokalnih readmisionih timova i povjerenika;

- osigura resurse u smislu kadrovske i materijalno-tehničke opremljenosti nadležnih službi u jedinicama lokalne samouprave kao i centara za socijalni rad;
- uspostavi evidenciju potreba readmisiranih osoba, sa njihovim socijalnim anamnezama od strane centara za socijalni rad kako bi se osigurale ciljane intervencije;
- osigura adekvatnu finansijsku podršku za posebne programe namijenjene readmisiranim osobama od strane jedinica lokalne samouprave (privremeni smještaj, samozapošljavanje, finansijsko-materijalna pomoć, itd.);
- da osigura adekvatno učešće nadležnih institucija svih nivoa vlasti u pogledu finansijske, materijalno-tehničke i stručne podrške jedinicama lokalne samouprave;
- da osigura objektivno informisanje i podizanje svijesti o značaju integracije readmisiranih osoba u jedinicama lokalne samouprave, kroz organizovanje sastanaka, konferencija, savjetovanja i promotivnih kampanja;
- da osigura pravovremeno informisanje readmisiranih osoba o njihovim pravima i načinima za ostvarivanje istih.

Od institucija na **državnom nivou**, koje su uključene u postupak readmisije, očekuje se da, uz finansijsku i stručnu pomoć, uspostavi sistem za upravljanje podacima o readmisiji, čiji je cilj podrška radu svim učesnicima koji su uključeni u poslove readmisije a naročito donosiocima odluka od značaja za readmisirane osobe. Sistem će omogućiti evidentiranje readmisiranih osoba, monitoring realizacije aktivnosti, bržu komunikaciju između ključnih aktera, kao i podršku projektima usmjerenim na rješavanje potreba readmisiranih osoba. Korisnici ovog sistema biće akteri svih nivoa vlasti u BiH s tim da će MLJPI kreirati informacije o državljanima koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji nakon provjere sa IDDEEA, entitetske i kantonalne institucije će imati mogućnost uvida u informacije dok će jedinice lokalne samouprave, nakon provjere dobijenih informacija na terenu, imati mogućnost da ih dopune ukoliko je potrebno. Očekuje se da će uspostava ovog informacionog sistema unaprijediti i olakšati protok informacija o readmisiranim osobama od momenta prijema informacija od strane MS i GP, preko odgovarajućih provjera od strane entitetskih i lokalnih institucija do lokalnih readmisionih timova zaduženih za sprovođenje i praćenje aktivnosti na integraciji readmisiranih osoba. Pored navedenog, MLJPI će nastaviti sa aktivnostima vezanim za provođenje programa obuka i edukacija iz oblasti readmisije, jačati međunarodnu i regionalnu saradnju i razviti komunikacionu strategiju s ciljem promocije Strategije i Akcionog plana.

Kako se integracija readmisiranih osoba odvija na lokalnom nivou, neophodno je na **višim nivoima** upotpuniti postojeći pravni okvir koji tretira pitanje readmisije na način da se zakonski uredi jasna nadležnost za ovu oblast. Ovo se odnosi na dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave kada su u pitanju odredbe o nadležnosti federalnih ministarstava i Zakona o javnoj upravi Brčko distrikta BiH kada su u pitanju odredbe o nadležnosti odgovarajućeg Odjeljenja Vlade Brčko distrikta BiH. Nadalje, potrebno je, u skladu sa nadležnostima, dopuniti entitetske zakone i zakon BD BiH o raseljenim osobama i

povratnicima kako bi u tim zakonima readmisirane osobe dobile status povratnika, a time i pripadajuća prava koja proističu iz tog statusa.

Od **kantonalnog nivoa**, u narednom periodu, se očekuje da se nadležne kantonalne institucije aktivno uključe u provedbu programa i mjera usmjerenih na prihvata i integraciju državljana BiH koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji. Ovaj proces je započeo u periodu implementacije Strategije 2015-2018 imenovanjem kantonalnih koordinatora, koji su ujedno organi na kantonalmom nivou, nadležni za koordinaciju mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti u cilju osiguranja uvjeta za prihvat, prat i privremeno zbrinjavanje readmisiranih osoba, a svoju koordinirajuću ulogu, u personalnom smislu, ostvaruju putem osoba koje su imenovane za obavljanje poslova koordinacije, što između ostalog, podrazumijeva preuzimanje zahtjeva za prihvat državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, koji se vraćaju na teritoriju kantona, uspostavljanje komunikacije i koordinacije sa kantonalnim institucijama u čijoj su nadležnosti pitanja od značaja za readmisirane osobe, saradnju sa nadležnim ustanovama i službama po pitanju utvrđivanja plana potreba readmisiranih osoba, predlaganje planova potreba sa prijedlogom programa i mjera za odgovarajuću socio-ekonomsku asistenciju, priprema izvještaja o procesu integracije readmisiranih osoba i niza drugih mjera i aktivnosti. Očekuje se da, u kantonima gdje nadležne kantonalne institucije odluče da je to neophodno, kantonalni koordinatori budu nosioci aktivnosti na formiranju kantonalnih readmisionih timova u čiji sastav bi trebali ući predstavnici kantonalnih ministarstava nadležnih za oblasti unutrašnjih poslova, socijalne i zdravstvene zaštite, rada i zapošljavanja i obrazovanja.

Ova Strategija treba da stvori pretpostavku da se u **jedinicama lokalne samouprave**, na kvalitetan i organiziran način rješavaju problemi sa kojima se readmisirane osobe suočavaju. Lokalne zajednice treba da su osposobljene za aktivno uključivanje u sistem prihvata i integracije, a dugoročno i osposobljene da, u saradnji sa nadležnim institucijama na lokalnom, kantonalmom, entitetskom i državnom nivou, efikasno rješavaju sve aspekte integracije readmisiranih osoba. Prvi korak u tom smjeru je puna informisanost nadležnih službi na lokalnom nivou o procesu readmisije i migracionim kretanjima u BiH i organizacija adekvatnih obuka službenika. Takođe, u periodu implementacije Akcionog plana 2020-2023, inicirat će se uspostava lokalnih readmisionih timova ili povjerenika za readmisiju u svim jedinicama lokalne samouprave u BiH u kojima to nije učinjeno. Postojeći lokalni readmisioni timovi trebaju redovno revidirati svoje akcione planove a novouspostavljeni donijeti nove uz izradu akata kojima će biti uređena pitanja privremenog smještaja readmisiranih osoba po principima neprofitnog socijalnog stanovanja i izrađeni projekti socijalne i ekonomske integracije readmisiranih osoba.

Iako su **nevladine organizacije** uključene u osiguranje pristupa pravima readmisiranih osoba očekuje se dalje razvijanje saradnje na lokalnom nivou, s ciljem snažnijeg angažovanja nevladinog sektora u nastojanja da se unaprijedi stepen socijalne uključenosti. Ovo se planira postići kroz konkretne programe i projekte pomoći koje provodi nevladin sektor kao i kroz

aktivnosti posredovanja između jedinica lokalne samouprave i potencijalnih donatora kako bi se identifikovali i pripremili projekti integracije readmisiranih osoba i obezbijedili finansijski izvori za njihovu realizaciju. Nevladin sektor se treba značajnije uključiti u proces donošenja odluka na svim nivoima vlasti i dati doprinos u pripremi propisa i strateških dokumenata kroz uspostavljanje mehanizama komunikacije i saradnje državnih, entitetskih i kantonalnih organa uprave i nevladinog sektora. Takođe, nevladin sektor može doprinijeti amortizaciji negativnih efekata fragmentiranog pravnog i institucionalnog okvira u BiH kroz posredovanje između lokalne zajednice i viših nivoa vlasti. Segmenti integracije readmisiranih osoba u kojima se očekuje uključenost nevladinog sektora su psihosocijalna pomoć, besplatna pravna pomoć i zastupanje. Dosadašnja iskustva nevladinog sektora u radu sa readmisiranim osobama a posebno sa ranjivim grupama, njihova mobilnost i fleksibilnost kao i pravovremeno djelovanje na potrebe ugroženih grupa mogu djelovati kao produžena ruka centrima za socijalni rad a široka lepeza usluga koje pruža nevladin sektor mogu olakšati proces integracije readmisiranih osoba u lokalne zajednice. S obzirom da određeni broj readmisiranih osoba nema informacije o procedurama u zemljama u kojima su tražili azil kao ni o pravima i obavezama koje ih čekaju nakon povratka u BiH, nevladine organizacije mogu doprinijeti adekvatnom informisanju i na taj način smanjiti rizik od dodatne diskriminacije i kršenja ljudskih prava. Takođe, angažman nevladinih organizacija treba proširiti i na podizanje znanja i kapaciteta institucija i službi na lokalnom nivou što podrazumijeva i razmjenu najboljih iskustava iz prakse jedinica lokalne samouprave koje su već obezbjedile neke uslove i kapacitete za integraciju readmisiranih osoba. Posebno značajna uloga nevladinog sektora se očekuje kroz njihovo sistemsko uključivanje u proces donošenja odluka kroz uspostavljene mehanizme komunikacije i saradnje sa nadležnim institucijama, učešćem u različitim tijelima, učešćem u pripremi propisa i strateških dokumenata.

Strateškim projektima će se olakšati, unaprijediti i dalje ojačati svi aspekti vezani za uspostavljanje funkcionalnog sistema integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, a oni obuhvataju sljedeće:

1. **Ekonomsko osnaživanje državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji** - Ekonomsko osnaživanje readmisiranih osoba osnovni je preduslov za smanjenje sekundarnih migracija i uslov za ostvarivanje socijalnih i drugih prava. Uzimajući u obzir nepovoljno stanje na tržištima rada u BiH kao i činjenicu da readmisirane osobe uglavnom spadaju u kategoriju teško zapošljivih osoba, projekti ekonomskog osnaživanja dobijaju na svom značaju. U skladu sa svojim nadležnostima MLJPI je započelo pilot projekat ekonomskog osnaživanja readmisiranih osoba u 25 jedinica lokalne samouprave u kojima su uspostavljeni lokalni readmisioni timovi kojim se želi promovisati održivost na individualnom i lokalnom nivou. Održivost na individualnom nivou podrazumijeva dostavu inicijalne pomoći posebno ugroženim domaćinstvima kao i pomoć pri zapošljavanju ili samozapošljavanju. Ove vrste interventnih pomoći za cilj imaju da kod korisnika razviju kapacitete za kontinuirano ostvarivanje prihoda a za ostvarivanje tog cilja ključnu ulogu

imaju jedinice lokalne samouprave od kojih se očekuje da, putem lokalnih readmisionih timova, aktivno učestvuju u ekonomskom osnaživanju readmisiranih osoba kroz pružanje socijalno-ekonomske podrške. Socio-ekonomska integracija readmisiranih osoba ne može biti uspješna bez izgradnje kapaciteta na lokalnom nivou tako da postojeći projekat ekonomskog osnaživanja obuhvata obuke lokalnih readmisionih timova kako bi bili osposobljeni da efikasno vode aktivnosti na socio-ekonomskoj integraciji. Ovakav pristup osigurava održivost na lokalnom nivou.

Posebna vrijednost projekta ekonomskog osnaživanja readmisiranih osoba leži u činjenici da se za sve readmisirane osobe izrađuju socio-ekonomski kartoni (SEC) koji sadrže podatke o broju i strukturi readmisiranih osoba, stepenu njihove ugroženosti, imovinskom, obrazovnom i zdravstvenom statusu, spolnoj strukturi kao i podaci o pripadnosti radno sposobnim kategorijama. Podaci koji se prikupe putem navedenih kartona predstavljaju osnovu za utvrđivanje kriterija koji će olakšati socio-ekonomsku podršku povratnicima što je MLJPI uzeo u obzir pri izradi Pravilnika o načinima podrške državljanima BiH koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji. Ovaj je Pravilnik namijenjen lokalnim administracijama kako bi kod procjene i dodjele ekonomske pomoći postupali na jednoobrazan način. Očekuje se da iskustva stečena implementacijom ovog projekta budu iskorištena pri uspostavi istog ili sličnog sistema ekonomskog osnaživanja i u drugim jedinicama lokalne samouprave kako bi se osigurao standardizovan, usklađen i efikasan sistem integracije readmisiranih osoba. Najveći broj potencijalnih korisnika projekta socio-ekonomskog osnaživanja pripada romskoj populaciji koja spada u grupu „teško zapošljivih osoba“. Rješenje problema ove populacije prevazilazi okvire ovog projekta i zahtijeva uključivanje nadležnih institucija svih nivoa a naročito onih jedinica lokalne samouprave sa velikim brojem Roma koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji.

2. Sistem za upravljanje podacima o readmisiji

Funkcionalan, efikasan i održiv informacioni sistem uključuje sve one podatke koji su od važnosti za adekvatnu asistenciju readmisiranim osobama a naročito za planiranje aktivnosti na socio-ekonomskoj integraciji istih od strane jedinica lokalne samouprave. Upotreba informacionog sistema predstavlja strateški cilj u srednjoročnom planskom periodu obuhvaćenom Akcionim planom 2020-2023. godina, a koji je u funkciji jačanja sistema koordinacije između nadležnih institucija i službi svih nivoa vlasti. Podaci iz informacionog sistema su vlasništvo MLJPI, a sadrži osnovne lične podatke o readmisiranim licima koje Ministarstvo sigurnosti BiH dostavlja Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH. Podaci se nadalje ustupaju na korištenje ključnim institucijama i lokalnim zajednicama. Pristup samim podacima se osigurava kroz nesmetan pristup sistemu putem web preglednika sa pripadajućim korisničkim imenima i pristupnim lozinkama. Entitetski i kantonalni organi uprave imaju pristup ovom sistemu radi sagledavanja stanja iz ove oblasti, kreiranja izvještaja, analiza i programa pomoći, kao i redovnih statističkih pregleda za vlastite potrebe, dok lokalne zajednice unose podatke o socio-ekonomskoj anamnezi readmisiranih lica. Za korištenje sistema za upravljanje podacima o readmisiji Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH izradilo je Uputstvo o načinu korištenja. Uspostava sistema za

upravljanje podacima o readmisiji predstavlja dodatnu vrijednost cijelog procesa readmisije u svrhu socio-ekonomskog osnaživanja državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji.

3. Privremeni smještaj po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja

Readmisirane osobe koje nemaju rješeno stambeno pitanje smještaju se u stambene jedinice koje je MLJPI, iz aktivnih projekata pomoći od strane Vlada prijateljskih zemalja i međunarodnih osiguralo za ove potrebe. Analiza podataka iz socio-ekonomskih kartona koji su izrađeni kroz projekat ekonomskog osnaživanja readmisiranih osoba govori da je mali broj onih kojima je potrebna pomoć u privremenom smještaju ali da određen broj njih živi u stambeno neuslovnim objektima. Ovaj bi se problem trebao rješavati kroz sanaciju i opremanje neuslovnih stambenih jedinica ali i kroz ekonomsko osnaživanje readmisiranih osoba čime bi se, kroz sinergiju dva projekta, postigli bolji rezultati.

4. Tematske edukacije

Prihvat i socio-ekonomska integracija readmisiranih osoba nije moguća bez adekvatnih kapaciteta, prije svega na lokalnom nivou ali i svih institucija koje su uključene u proces readmisije. Očekuje se nastavak obuka lokalnih readmisionih timova započetih u prethodnom periodu što podrazumijeva izradu novih lokalnih akcionih planova usklađenih sa Akcionim planom 2020-2023. godina, kao i reviziju postojećih. Informisanost o procesu readmisije kao i upoznavanje sa izazovima u oblasti migracija koji su po svom obimu takvi da zahtjevaju aktivno uključivanje svih nivoa vlasti u njihovo rješavanje zahtijevaju posebne edukacije svih aktera uključenih u ove procese a posebno kantonalnih i lokalnih administracija. U tom smislu se očekuje organizacija tematskih edukacija kroz koje će se kantonalni readmisioni timovi, lokalni readmisioni timovi i povjerenici adekvatno osposobljavati da, putem horizontalne i vertikalne koordinacije, efikasno i pravovremeno odgovore na sve potrebe readmisiranih osoba.

VI CILJEVI

Na osnovu analize stanja u oblastima prihvata i integracije readmisija readmisiranih osoba, utvrđenog nivoa implementacije Strategije 2015-2018, konsultacija izvršenih sa nadležnim institucijama svih nivoa vlasti koje su učestvovala u izradi ove Strategije i uzimajući u obzir obaveze koje je BiH preuzela iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, utvrđeni su i definisani slijedeći strateški ciljevi Strategije o prihvatu i integraciji državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji:

- 1. U Bosni i Hercegovini je uspostavljen funkcionalan, transparentan i održiv sistem prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji;**
- 2. Jedinice lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini su osposobljene da efikasno odgovore na izazove socio-ekonomske integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji i daju doprinos jačanju sistema.**

U toku implementacije Strategije 2015-2018 je započeo proces osposobljavanja jedinica lokalne samouprave za prihvata i integraciju državljana koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji putem organizovanja obuka za izradu lokanih akcionih planova (LAP) iz oblasti readmisije, obuka za izradu projekata integracije readmisiranih osoba, održavanja edukativnih radionica i seminara čime su stvoreni uslovi za uspostavu održivog sistema prihvata na lokalnom nivou. Sa ovom praksom će se nastaviti i kroz implementaciju ove Strategije odnosno Akcionog plana za period 2020-2023. godina

Definisani strateški ciljevi će se realizovati kroz dugoročne i srednjoročne planske periode, a specifični ciljevi čija je implementacija planirana za srednjoročno razdoblje od 2020. do 2023. godine su sljedeći:

- 1. Poboljšanje statusa državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji kroz unapređenje zakonodavnog okvira i osiguranje pravne podrške i zaštite prava readmisiranih osoba**

Pravni okvir u BiH ne prepoznaje readmisirane osobe kao posebnu kategoriju osoba koja je u potrebi. Kako se u BiH sva prava ostvaruju isključivo po osnovu pripadnosti kategoriji koja je zakonom utvrđena i na osnovu koje osoba koja ispunjava kriterije dobija određeni status, državljani koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji se često susreću sa problemima koje ne mogu riješiti na adekvatan način, a tiču se pristupa određenim socio-ekonomskim pravima. Prema Zakonu o raseljenim licima, povratnicima i izbjeglicama u Republici Srpskoj⁴⁸ povratnik je *“državljanin BiH, koji se kao izbjeglica iz inostranstva, odnosno raseljeno lice u BiH, vratio na teritoriju RS, u svoje ranije prebivalište, kao i raseljeno lice koje je nadležnom organu izrazilo volju za povratak i u procesu je povratka”* a prema Zakonu o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji BiH i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine⁴⁹ povratnik je *“izbjeglica iz Bosne i Hercegovine ili raseljeno lice koje je nadležnom organu izrazilo volju za povratak u ranije prebivalište i koje je u procesu tog povratka, kao i izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i raseljeno lice koje se vratilo u svoje ranije prebivalište”*. Readmisirane osobe se nalaze u istom položaju kao i povratnici definisani

⁴⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 42/05, 52/12

⁴⁹ „Službene novine Federacije BiH” br. 15/05

navedenim zakonima, imaju iste obaveze po pitanju prijave povratka i pribavljanja odgovarajućih dokumenata pa bi bilo logično da im se dodijele i ista prava koja imaju povratnici definisani ovim zakonima. Dok se ne izvrše dopune navedenih zakona kao i zakona kojima su regulisane oblasti socijalne i zdravstvene zaštite i osiguranja, odredbe kojima su regulisana prava povratnika i način njihovog ostvarivanja se trebaju primjenjivati i na readmisirane osobe *mutatis mutandis*.

2. Unapređenje sistema koordinacije i jačanje kapaciteta u oblasti prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji

Kao rezultat realizacije ciljeva Strategije 2015-2018 koji su se odnosili na uspostavu sistema koordinacije između institucija s ciljem harmonizovanog pristupa u oblasti prihvata i integracije readmisiranih osoba i uspostavu i jačanje institucionalnih kapaciteta u BiH s ciljem pružanja adekvatne asistencije readmisiranim osobama uspostavljeno je Koordinaciono vijeće za praćenje realizacije Strategije. Institucije državnog i entitetskog nivoa nadležne za prihvata državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazumu o readmisiji, kao članovi Vijeća, na ovaj način ostvaruju koordinaciju po pitanju prihvata readmisiranih osoba ali je u taj sistem koordinacije neophodno uvesti i druge institucije od posebne važnosti, kao što su nadležne institucije za ostvarivanje prava na entitetskom nivou. Nakon prihvata readmisirane osobe fokus je na njihovoj punoj integraciji u lokalnu zajednicu, a uzimajući u obzir činjenicu da su za pitanja od značaja za integraciju readmisiranih osoba nadležni niži nivoi vlasti kao i činjenicu da integraciju mogu garantovati samo institucije koje za to imaju kapacitete, preduslov za realizaciju svih ciljeva ove Strategije je jačanje postojećih kapaciteta svih nadležnih institucija i drugih ključnih aktera. Jačanje kapaciteta nadležnih institucija podrazumijeva, između ostalog, dopunu postojećeg zakonodavnog okvira kako bi se jasno utvrdile obaveze nadležnih institucija u oblasti prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji i uspostavili odgovarajući mehanizmi za zaštitu ljudskih prava. Pored ovoga, neophodno je osigurati redovnu edukaciju i informisanje zaposlenih u nadležnim institucijama i obezbijediti odgovarajuću materijalno-tehničku opremljenost nadležnih institucija i službi. Aktivnosti predviđene u okviru ovog cilja usmjerene su na dogradnju sistema koordinacije koji je uspostavljen u prethodnom periodu, kao i na jačanje kapaciteta za prihvata i integraciju readmisiranih osoba na nižim nivoima vlasti.

3. Osiguranje pune socio-ekonomske uključenosti državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji

Adekvatan sistem socijalne zaštite koji je usmjeren na pružanje pomoći najugroženijem dijelu stanovništva doprinosi je stabilnosti svake države. Kao potencijalni kandidat za članstvo u EU, BiH treba svoje socijalne politike fokusirati na proces socijalnog uključivanja kako bi se domaće prakse uskladile s politikama Evropske unije. Strateški ciljevi u oblasti socijalnog uključivanja

podrazumijevaju da socijalne politike u BiH budu u funkciji zapošljavanja, poboljšanja položaja porodica s djecom, poboljšanja obrazovanja i zdravstvene zaštite, poboljšanja položaja osoba s invaliditetom i poboljšanja penzione politike. Sve navedene oblasti trenutno su pod nekom vrstom reformi koje se sprovode sa više ili manje uspjeha. Realizacijom ovog specifičnog cilja, pored osiguranja socio-ekonomske uključenosti readmisiranih osoba, daje se doprinos ukupnim politikama usmjerenim na razvoj sistema socijalne uključenosti u BiH. Sve aktivnosti koje su definisane u okviru ovog cilja trebaju doprinijeti implementaciji postojećih reformi u oblastima obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite tako da je ovaj cilj u funkciji opštih reformskih procesa koji se odvijaju u BiH.

4. Uspostavljanje Sistema za upravljanje podacima o readmisiji

Cilj uspostavljanja Sistema za upravljanje podacima o readmisiji je podrška svim učesnicima koji rade na poslovima prihvata i zbrinjavanja državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji. Ovaj se cilj logično naslanja na prethodni jer je u funkciji, prije svega, unapređenja sistema koordinacije između svih aktera u oblasti readmisije. Sistem je širi pojam od baze podataka o readmisiranim osobama jer obuhvata evidentiranje državljana BiH koji se vraćaju u BiH po sporazumu o readmisiji, monitoring njihovog uključivanja u lokalnu zajednicu, komunikaciju i notifikaciju između korisnika sistema i izvještavanje. Korisnici ovog sistema trebaju biti sve institucije i službe od državnog do lokalnog nivoa koje su uključene u poslove prihvata i integracije readmisiranih osoba. Vlasnik nad sistemom će biti MLJPI, a isti će u korisničkom smislu biti dostupan putem veb aplikacije svim uključenim institucijama i ustanovama. Jedinicama lokalne samouprave će biti omogućeno da kontrolišu podatke i iste dopunjavaju, u skladu sa nalazima sa terena. Korištenje informacija o broju državljana BiH koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, kao i o njihovom statusu uslov je za pravovremeno angažovanje nadležnih službi i pružanje adekvatne asistencije, dok precizni i sistematizovani podaci o socio-ekonomskom statusu, omogućava izradu analiza, planiranje potreba, s ciljem pune integrisanosti readmisiranih osoba u lokalne zajednice.

5. Uspostavljanje sistema promocije, praćenja i izvještavanja o implementaciji Strategije

Neinformisanost i nedostatak znanja o obavezama koje je BiH preuzela potpisivanjem SSP, a koje se odnose na readmisiju, predstavljali su neke od razloga za sporu realizaciju određenih ciljeva definisanih Strategijom 2015-2018. Kako bi se izbjegli isti ili slični propusti kada je u pitanju implementacija ove Strategije, MLJPI će, u sradnji sa entitetskim i drugim partnerima razviti komunikacionu strategiju s ciljem promocije ove Strategije. Aktivnosti koje će se poduzimati u okviru komunikacione strategije biće usmjerene na informisanje lokalnih aktera i readmisiranih osoba o ciljevima Strategije a naročito o projektima koji se provode u okviru Akcionog plana a od velikog su značaja readmisiranim osobama kao što je ekonomsko osnaživanje i privremeni smještaj po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja. Praćenje i

izvještavanje o realizaciji aktivnosti definisanih Akcionim planom uključuje analizu stanja u oblastima od značaja za državljane BiH koji su vraćeni u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji i utvrđivanje stepena realizacije aktivnosti koje su definisane u okviru specifičnih ciljeva kako bi se izrada narednih akcionih planova zasnivala na realnim osnovama. Izvještaji zasnovani na kriterijima monitoringa kao što su relevantnost, efikasnost, efektivnost, uspjeh i održivost dovest će do bolje procjene potreba readmisiranih osoba. Praćenje realizacije ciljeva definisanih Strategijom vršiće MLJPI kontinuirano a izvještaji o realizaciji pripremaće se na godišnjem nivou i prezentirati Vijeću ministara radi usvajanja. Na osnovu realnih izvještaja stvorit će se uslovi da se Strategija, ako je to potrebno, prilagodi novim kvalitetnijim rješenjima koje zahtijeva promjenjena situacija na terenu.

VII VIZIJA

Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u suradnji sa nadležnim entitetskim, kantonalnim i lokalnim organima vlasti teži uspostavi funkcionalnog, transparentnog i održivog sistema prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji. Uspostavljeni mehanizam insitucionalne koordinacije koji se proteže od državnog do lokalnog nivoa uključenosti biće zaokružena uključenjem lokalnih zajednica na čitavom prostoru BiH. Neke lokalne zajednice će imati punu razinu uključenosti, to jest, u tim lokalnim zajednicama će biti imenovani Lokalni readmisioni timovi i usvojeni Lokalni akcioni planovi za oblast readmisije, a neke lokalne zajednice će biti uključene na razini imenovanja povjerenika za pitanje readmisije. Ova različita organizaciona struktura u lokalnim zajednicama ovisi od broja readmisiranih osoba koje su registrirane u konkretnoj lokalnoj zajednici.

Već sada je primijećeno da se u nekim lokalnim zajednicama, organizacione strukture, koje su uspostavljene za potrebe readmisije, bave i nekim drugim migracijskim tokovima i trendovima koji se odnose na državljane Bosne i Hercegovine:

1. Obaveza prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji proističe iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima sa zemljama Šengena;
2. Osiguranje pripadajućih prava za izbjeglice iz BiH i raseljene osobe proističe iz Aneksa VII Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, u okviru kojeg se realiziraju kapitalni projekti i programi;
3. Urbanizacija Roma, kao najdominatnije nacionalne manjine u BiH, proističe iz „Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite“, u okviru kojeg se realiziraju kapitalni projekti iz najvažnijih oblasti, koje doprinose unaprjeđenju sveukupnog položaja Roma u BiH;

4. Intenziviranje saradnje s dijasporom BiH, a s ciljem njihovog doprinosa razvoju BiH na različitim poljima, te sistematsko jačanje komunikacije i kapaciteta institucija BiH, proističe iz Strategije vanjske politike BiH 2018 - 2023. U tom smislu, posebno je važno otvoriti prostor za brzu i efikasnu razmjenu informacija o potencijalima dijaspore te o obostranoj koristi i mogućnostima saradnje u različitim oblastima razvoja Bosne i Hercegovine;
5. Obaveza definisanja integracijskih olakšica za strance kojima je u azilantskom postupku priznat status izbjeglice ili status supsidijarne zaštite u BiH, proističe iz Zakona o azilu, a koji podrazumijeva obavezu institucija na svim razinama, da za ovu kategoriju, osigura sva ekonomska i socijalna prava pod istim uvjetima kao i za državljane BiH.

U cilju pune profesionalizacije kadrova, tehničke osposobljenosti, te opće racionalizacije resursa, uspostavljenih u okviru procesa prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, nije izvan realnih okvira i očekivanja da se u najskorijoj budućnosti, ti resursi stave u funkciju otklanjanja uzroka i posljedica kako prisilnih, tako i dobrovoljnih migracija državljana BiH.

AKCIONI PLAN

2020 - 2023

STRATEŠKI CILJEVI:

1. U BOSNI I HERCEGOVINI JE USPOSTAVLJEN FUNKCIONALAN, TRANSPARENTAN I ODRŽIV SISTEM PRIHVATA I INTEGRACIJE DRŽAVLJANA BiH KOJI SE VRAĆAJU U BiH PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI
2. JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE U BOSNI I HERCEGOVINI SU OSPOSOBLJENE DA EFIKASNO ODGOVORE NA IZAZOVE SOCIO-EKONOMSKE INTEGRACIJE DRŽAVLJANA BiH KOJI SE VRAĆAJU U BiH PO OSNOVU SPORAZUMA O READMISIJI I DAJU DOPRINOS JAČANJU SISTEMA

SPECIFIČNI CILJ 1		Poboljšan status državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji kroz unapređenje zakonodavnog okvira i osiguranje pravne podrške i zaštite prava readmisiranih osoba																		
Br.	Aktivnost	Nositelj aktivnosti	Saradnja	Rok za realizaciju												Indikator	Izvor finansiranja			
				2020			2021			2022			2023							
1.	Pripremiti nacрте zakona o dopunama entitetskih i kantonalnih zakona o raseljenim osobama i povratnicima	Entitetske i kantonalne Vlade	FMROI, RSRLM i nadležna kantonalna ministarstva						x										Bh državljani koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji obuhvaćeni odredbama zakona	Budžeti entiteta i kantona
2.	Usvojiti dopune entitetskih i kantonalnih zakona o raseljenim osobama i povratnicima	Parlament FBiH, NS RS i kantonalne skupštine	Entitetske i kantonalne Vlade																Usvojene dopune entitetskih i kantonalnih zakona	Budžeti entiteta i kantona
3.	Usvojiti izmjene i dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave	FMROI	Vlada FBiH																Usvojene dopune Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave	Budžet FBiH
4.	Pripremiti dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji kroz unošenje	kantonalne institucije nadležne za pitanje	FMROI i ostale kantonalne institucije				x	x	x										Pripremljene izmjene i dopune Pravilnika o	Budžeti kantona i Donatorska sredstva

	readmisije kao pojma kantonalnih koordinatora i njihove poslove i zadatke unutar postojećih Pravilnika i postojećih sistematiziranih radnih mjesta u institucijama kantona nadležnim za pitanje readmisije	readmisije																		unutrašnjoj organizaciji nadležnih kantonalnih institucija	
5.	Usvojiti izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji nakon unošenja readmisije kao pojma i poslova i zadataka kantonalnih koordinatora unutar postojećih Pravilnika i postojećih sistematiziranih radnih mjesta u kantonalnim institucijama nadležnim za pitanje readmisije	Vlade kantona				x	x	x	x											Usvojene izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji	Budžeti kantona i Donatorska sredstva
6.	Usvojiti izmjene i dopune Zakona o javnoj upravi Brčko distrikta BiH	Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja BD BiH	Vlada BD BiH						x											Usvojene dopune Zakona o javnoj upravi BD BiH	Budžet BD BiH
7.	Imenovati članove Koordinacionog vijeća za praćenje realizacije Strategije i AP za period 2019-2022	Savjet ministara BiH	MLJPI, MoS; GP BiH, FMROI, RSRLM, BD BiH				x													Imenovano koordinaciono vijeće	Budžet institucija BiH
8.	Izvršiti izmjene i dopune Poslovnika o radu Koordinacionog vijeća	MLJPI	MoS; GP BiH, FMROI, RSRLM, BD BiH				x													Poslovnik o radu Koordinacionog vijeća izmjenjen i dopunjen	Budžet institucija BiH
9.	Pripremiti dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MLJPI s ciljem jačanja kapaciteta Sektora za izbjeglice,	MLJPI	Sektor za izbjeglice, raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku					x												Dopunjen Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MLJPI	Budžet institucija BiH

	raseljene osobe, readmisiju i stambenu politiku																																																							
10.	Usvojiti dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MLJPI	Vijeće ministara BiH											x																																				Usvojen dopunjeni Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji MLJPI	Budžet institucija BiH						
11.	Realizovati Protokol o saradnji i načinu razmjene informacija za reintegraciju državljana Bosne i Hercegovine prihvaćenih po sporazumima o readmisiji	MLJPI	MoS, GP BiH										x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x																			Kontinuirane konsultacije sa nadležnim institucijama; Godišnji izvještaj o readmisiji za Vijeće ministara BiH sadrži informacije o realizaciji Protokola	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva						
12.	Unaprijediti pravni okvir za vođenje i korištenje Sistema za upravljanje podacima o readmisiji	MLJPI	FMROI, BD, RSRLM											x	x																																			Doneseno Uputstvo o uspostavi, vođenju i korištenju sistema	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva					
13.	Informisati državljane BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji o njihovim pravima prilikom prihvata	MLJPI	MS, MVP, GP											x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x																					Materijali sa informacijama pripremljen i distribuiran na graničnim prelazima i u jedinicama lokalne samouprave	Budžet institucija BiH					
14.	Primjenjivati olakšice za izdavanje identifikacionih dokumenata za readmisirane osobe	Nadležne policijske uprave, matični uredi	NVO, Lokalni readmisioni timovi i povjerenici za readmisiju u lokalnim zajednicama											x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x																								Urađena Instrukcija o postupanju nadležnih organa prilikom izdavanja lične karte, upisa JMB i upisa u matične knjige	Budžeti nadležnih službi		
15.	Lokalni readmisioni timovi daju podršku državljanima BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji da se prijave	Nadležna kantonalna ministarstva	Nadležne službe za zapošljavanje											x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x																											Broj readmisiranih osoba prijavljenih na zavod za zapošljavanje	Budžet FBiH Budžeti kantona

SPECIFIČNI CILJ 3		Osigurana puna socio-ekonomska uključenost državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji																						
Br.	Aktivnost	Nositelj aktivnosti	Saradnja	Rok za realizaciju												Indikator	Izvor finansiranja							
				2020			2021			2022			2023											
1.	Uključiti državljane BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji u strategije zapošljavanja, u okviru postojećih ili planiranih strategija i programa	Nadležna entitetska ministarstva za pitanja rada i zapošljavanja i nadležan organ BD BiH	Kantonalna ministarstva nadležna za rad i zapošljavanje, jedinice lokalne samouprave							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Usvojeni Akcioni planovi za provođenje strategija zapošljavanja - sadrže aktivnosti usmjerene na zapošljavanje readmisiranih osoba	Budžeti entiteta Budžet BD BiH Budžeti kantona
2.	Podržati zapošljavanje i samozapošljavanje državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji	Nadležna entitetska ministarstva za pitanja rada i zapošljavanja i nadležan organ BD BiH	Zavodi i službe za zapošljavanje							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Osigurana finansijska sredstva za programe zapošljavanja; identifikovan broj programa za podršku zapošljavanju i broj korisnika tih programa	Budžeti entiteta Budžet BD BiH Budžeti kantona Budžeti jedinica lokalne samouprave
3.	Kreirati mjere ekonomskog osnaživanja državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji	Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva i ustanove; nadležni organi BD BiH i lokalne zajednice	NVO, međunarodne organizacije							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Broj porodica kojima je osigurana ekonomska neovisnost	Budžeti entiteta Budžet BD BiH Budžeti kantona Budžeti jedinica lokalne samouprave Donatorska sredstva
4.	Organizovati odgovarajuće obuke za korisnike obuhvaćene mjerama socio-ekonomskog osnaživanja	Jedinice lokalne samouprave	Nevladin sektor u BiH, međunarodne organizacije							x													Broj obuka za korisnike programa socio-ekonomskog osnaživanja	Donatorska sredstva
5.	Olakšati readmisiranim	Nadležni organi na	Nevladin sektor u BiH,							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Korištenje	Budžeti

	osobama pribavljanje diploma i svjedočanstava stečenih izvan BiH radi nostrifikacije istih	državnom, entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou	međunarodne organizacije																	uspostavljenog mehanizma koordinacije; izvještaj o broju održanih koordinirajućih sastanaka i broj osoba kojima je pružena podrška	institucija BiH, entiteta, BD BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, Donatorska sredstva
6.	Olakšati readmisiranim osobama nostrifikaciju diploma stečenih van BiH kroz adekvatno informisanje i po potrebi finansijsku podršku	Nadležna entitetska ministarstva i nadležni organi BD BiH	NVO					x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Broj bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji sa nostrificiranim diplomama i svjedočanstvima	Budžet entiteta, kantona i jedinica lokalne samouprave, Donatorska sredstva
7.	Osigurati upis u školu djeci readmisiranih osoba	Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva i nadležni organi BD BiH	Jedinice lokalne samouprave					x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Broj djece koja su upisana u škole i koja su nastavila školovanje u BiH, uključivanjem u nastavne procese	Budžet entiteta, kantona i jedinica lokalne samouprave
8.	Osigurati udžbenike i druga učila za djecu readmisiranih osoba	Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva i nadležni organi BD BiH	Jedinice lokalne samouprave, Školske ustanove i NVO							x				x					x	Djeci povratnicima osigurana osnovna učila	Budžeti entiteta i kantona Budžeti jedinica lokalne samouprave Donatorska sredstva
9.	Provoditi programe prevencije prijevremenog napuštanja školovanja djece readmisiranih osoba	Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva i nadležni organi BD BiH	Školske ustanove NVO								x	x	x	x	x	x	x	x	x	Nastavni kadar educiran da odgovori na specifične potrebe djece povratnika; provedeni programi vršnjačke podrške	Budžeti entiteta i kantona Budžeti jedinica lokalne samouprave Donatorska sredstva
10.	Obezbijediti obavezno zdravstveno osiguranje	Ministarstvo zdravlja i socijalne	Jedinice lokalne samouprave					x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Broj bh državljana koji su zdravstveno	Budžeti entiteta Budžet BD BiH

	državljanima BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji, u skladu sa važećim zakonima o zdravstvenom osiguranju	zaštite RS, nadležna kantonalna ministarstva, odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge Vlade BD																	osigurani	Budžeti kantona
11.	Osigurati privremeni smještaj po modelu neprofitnog socijalnog stanovanja za sve readmisirane osobe koje su u stanju potrebe za ovim vidom asistencije	MLJPI Nadležna entitetska ministarstva Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade BD BiH Nadležna kantonalna ministarstva	Jedinice lokalne samouprave				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Broj privremeno zbrinutih bh državljana	Budžet institucija BiH Budžeti entiteta Budžet BD BiH Budžeti kantona Donatorska sredstva
12.	Identifikovati potrebe i vršiti procjene stepena ugroženosti readmisiranih osoba	Centri za socijalni rad	RSRLM, kantonalni koordinatori, LRT					x			x							x	Uspostavljene evidencije sa procjenom potreba i stepena ugroženosti povratnika	Budžeti osnivača centara za socijalni rad
13.	Pratiti položaj porodica sa djecom koje su u ili pod rizikom od socijalne isključenosti	Centri za socijalni rad	Osnivači centara za socijalni rad				x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Uspostavljene evidencije i pružena podrška porodicama sa djecom koja su u riziku od socijalne isključenosti	Budžeti osnivača centara za socijalni rad
14.	Razvijanje projekata u cilju socio-ekonomskog uključivanja readmisiranih osoba, na osnovu preporuka iz Studije održivosti	MLJPI	FMROI; RSRLM, Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade BD BiH Kantonalni koordinatori					x											Broj realiziranih preporuka i kandidovanih projekata za socijalno uključivanje kroz korištenje IPA i drugih fondova	Budžet institucija BiH
15.	Vršiti redovne analize stanja u oblasti socio-ekonomske integracije	MLJPI	FMROI; RSRLM, Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena				x											x	Borj organizovanih okruglih stolova i radionica s ciljem	Budžet institucija BiH

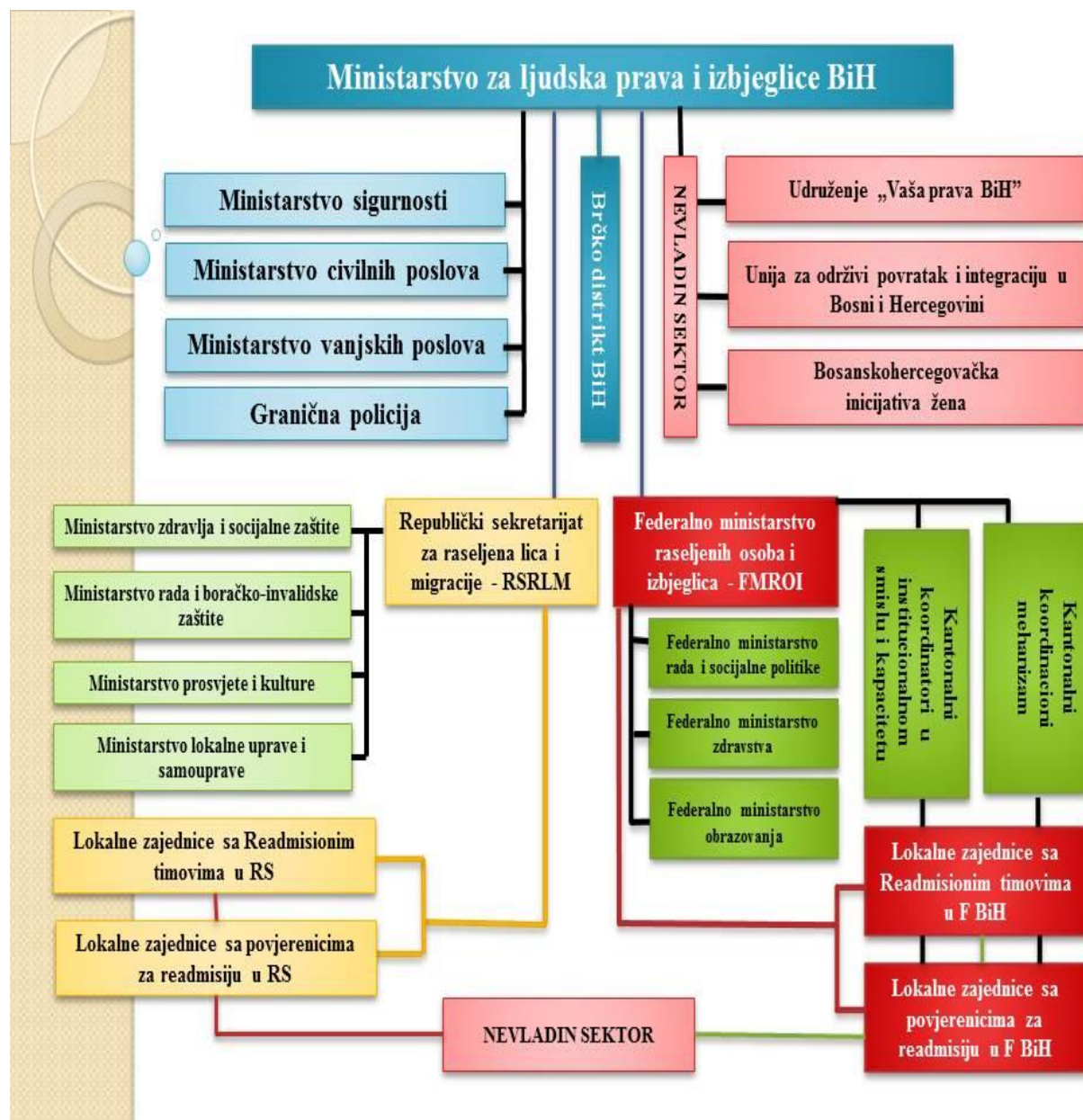
državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovu sporazuma o readmisiji		pitanja Vlade BD BiH Kantonalni koordinatori																			usaglašavanja mjera za otklanjanje identifikovanih problema u oblasti socio-ekonomske integracije
---	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

SPECIFIČNI CILJ 4		Uspostavljen Sistem za upravljanje podacima o readmisiji																				
Br.	Aktivnost	Nositelj aktivnosti	Saradnja	Rok za realizaciju																Indikator	Izvor finansiranja	
				2020		2021				2022				2023								
1.	Izraditi softver za upravljanje podacima o readmisiji	MLJPI	Koordinatori na svim nivoima uključenosti, jedinice lokalne samouprave		x																Uspostavljen funkcionalan sistem za upravljanje podacima o readmisiji	Donatorska sredstva Budžet institucija BiH
2.	Osigurati materijalno - tehnička sredstva za rad na ažuriranju Sistema za upravljanje podacima o readmisiji	MLJPI						x	x	x	x										Osigurana materijalno-tehnička sredstva za rad na ažuriranju sistema	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
3.	Provesti obuke osoblje MLJPI, imenovano za vođenje i korištenje Sistema za upravljanje podacima o readmisiji	MLJPI						x	x	x											Broj obuka za vođenje i korištenje baze podataka; broj obučenog osoblja	Donatorska sredstva Budžet MLJPI
4.	Provesti obuke za korištenje baze podataka za korisnike na entitetskom i kantonalnom nivou	MLJPI	FMROI, BD BiH, RSRLM, kantonalni koordinatori							x	x			x	x						Broj obuka za vođenje i korištenje baze podataka; broj obučenog osoblja	Donatorska sredstva Budžet institucija BiH
5.	Provesti obuke za vođenje i korištenje baze podataka za korisnike na lokalnom nivou	MLJPI	Jedinice lokalne samouprave							x		x			x	x	x				Broj obuka za vođenje i korištenje baze podataka; broj obučenog osoblja	Donatorska sredstva Budžet institucija BiH
6.	Unaprijediti sistem prikupljanja, analize i razmjene podataka iz oblasti readmisije	MLJPI	MoS, GP BiH					x					x				x			x	Izrađena metodologija prikupljanja, analize i razmjene	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva

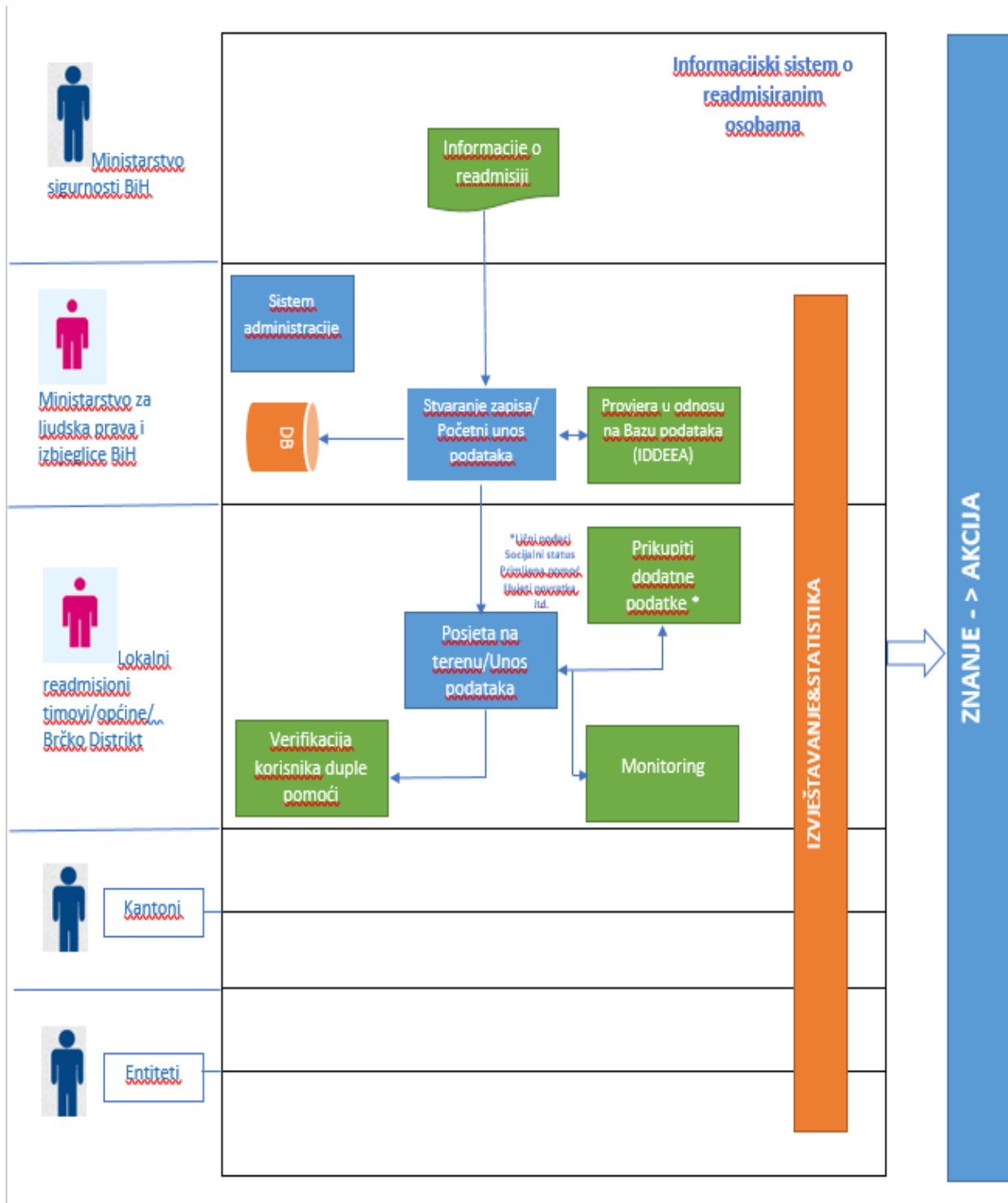
7.	Promovirati strateške ciljeve iz Strategije	MLJPI	FMROI; BD BiH, RSRLM, NVO							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Konferencije za medije, saopštenja, publikacije i dr.	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
8.	Sprovesti redovan monitoring implementacije aktivnosti iz Akcionog plana	MLJPI	FMROI; BD BiH, RSRLM, kantonalni koordinatori, NVO							x												Izrađeni godišnji monitoring izvještaji	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
9.	Sprovesti eksternu evaluaciju implementacije Strategije i Akcionog plana	MLJPI	Vanjski saradnici																			Provedena evaluacija implementacije Strategije i AP-a	Donatorska sredstva
10.	Razvijati sistem praćenja trendova u oblasti readmisije	MLJPI	RSRLM, FMROI, Odjelenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja Vlade BD BiH, NVO							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	Urađene analize sveukupnih migracionih kretanja	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
11.	Osigurati adekvatno informisanje readmisiranih osoba o projektima i programima zapošljavanja, samozapošljavanja i ekonomskog osnaživanja	Nadležni organi entiteta, kantona i BD BiH za pitanje rada i socijalne politike, RSRLM	Zavodi za zapošljavanje							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	VEB stranice, društvene mreže, informativni materijali i drugo	Budžeti svih nivoa vlasti
12.	Osigurati relevantne podatke o readmisiranim osobama kao doprinos definisanju tokova migracija državljana BiH	MLJPI	MoS, GP BiH																			Urađena analiza tokova migracija državljana BiH; podaci uneseni u sistem	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
13.	Izraditi nacrt Akcionog plana za period 2023-2026	MLJPI	FMROI, BD, RSRLM, LRT, kantonalni koordinatori																			Nacrt Akcionog plana za period 2023-2026 izrađen	Budžet institucija BiH Donatorska sredstva
14.	Usvojiti Akcioni plan za period 2023-2026	Savjet ministara BiH	MLJPI																			Akcioni plan za period 2023-2026 usvojen	Budžet institucija BiH

VIII PRILOZI

PRILOG 1. Organigram vertikalne i horizontalne koordinacije institucija, ustanova i organizacija, uključenih u sistem prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji

PRILOG 2. Grafički prikaz komunikacije u Sistemu za upravljanje podacima o readmisiji

PRILOG 3. Pregled dokumenata i legislative korištene pri izradi Strategije

Zakoni i podzakonski akti

1. Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16)
2. Zakon o ravnopravnosti spolova (“Službeni glasnik BiH”, br. 32/10)
3. Zakon o zabrani diskriminacije (“Službeni glasnik BiH”, br. 59/09, 66/16)
4. Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine („Službene novine BiH“, br. 12/03, 76/05)
5. Zakonom o graničnoj policiji (“Službeni glasnik BiH”, br. 50/04, 27/07, 59/09 i 47/14)
6. Zakonom o graničnoj kontroli (“Službeni glasnik BiH”, br. 53/09 i 54/10)
7. Odluka o instrumentima za usklađivanje zakonodavstva BiH sa pravnom stečevinom Evropske unije (“Službeni glasnik BiH”, br. 23/11)
8. Odluka o obavezi dostavljanja statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti Ministarstvu sigurnosti (“Službeni glasnik BiH”, br. 83/09)
9. Odluku o imenovanju članova Koordinacionog vijeća za praćenje realizacije Strategije za prihvata i integraciju bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji i Akcionog plana za period 2015-2018 (“Službeni glasnik BiH”, br. 52/16)
10. Pravilnik o evidenciji državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po sporazumu o readmisiji (“Službeni glasnik BiH”, br. 63/11)
11. Protokol o saradnji i načinu razmjene informacija za reintegraciju državljana BiH prihvaćenih po sporazumu o readmisiji zaključen između Ministarstva sigurnosti i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice (30. decembar 2013. godine)
12. Protokol o saradnji u efikasnijoj realizaciji sporazuma o readmisiji lica koja borave bez dozvola u drugim zemljama zaključen između Ministarstva sigurnosti, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalne uprave policije, kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova, Policije Brčko distrikta BiH, Službe za poslove sa strancima i Granične policije BiH (17. maj 2010. godine)
13. Uputstvo o načinu privremenog zbrinjavanja državljana Bosne i Hercegovine po osnovu sporazuma o readmisiji („Službeni glasnik BiH“, br. 39/13)
14. Odluka o osnivanju readmisionog centra u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, br. 39/13)
15. Odluka o osnivanju readmisionog centra u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, br. 39/13)
16. Pravilnik o načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u readmisionom centru u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, br. 39/13)
17. Pravilnik o načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u readmisionom centru u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, br. 39/13)
18. Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 49/06, 51/09)
19. Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, br. 56/08)

20. Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine FBiH” br. 55/00, 41/01, 22/05, 9/08)
21. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službene novine FBiH” br. 9/10)
22. Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja („Službene novine FBiH” br. 24/06)
23. Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom („Službene novine FBiH” br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 45/16, 40/18)
24. Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama („Službene novine FBiH” br. 37/01, 40/02, 52/11, 14/13)
25. Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službene novine FBiH” br. 46/10, 75/13)
26. Zakon o zdravstvenom osiguranju („Službene novine FBiH” br. 30/97, 7/02, 70/08,, 48/11)
27. Odluka o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava („Službene novine FBiH” br. 21/09)
28. Zakonu o raseljenim licima i povratnicima u Federaciji BiH i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH” br. 15/05)
29. Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina („Službeni glasnik RS“ br. 2/05)
30. Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, br. 97/16)
31. Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“, br. 30/10, 102/12)
32. Zakon o socijalnoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, br. 37/12, 90/16)
33. Zakon o zaštiti lica sa mentalnim poremećajima („Službeni glasnik RS“, br. 46/04)
34. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS“, br. 37/12, 82/15)
35. Zakon o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama („Službeni glasnik RS“, br. 37/01, 40/02, 52/11)
36. Zakon o zdravstvenom osiguranju „Službeni glasnik RS“, br. 18/99, 51/01, 70/01, 51/03, 17/08, 1/09, 106/09)
37. Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, br. 106/09, 44/15)
38. Zakon o republičkoj upravi („Službeni glasnik RS”, br. 115/18)
39. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije („Službeni glasnik RS”, br. 15/19)
40. Zakonu o raseljenim licima, povratnicima i izbjeglicama u Republici Srpskoj („Službeni glasnik RS”, br. 42/05, 52/12)
41. Zakon o posredovanju u zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 33/04, 19/07, 25/08,,)
42. Zakon o socijalnoj zaštiti Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 1/03, 4/04, 19/07, 2/08)
43. Zakonu o zdravstvenoj zaštiti „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 38/11, 9/13, 27/14, 3/15)
44. Zakonu o zdravstvenom osiguranju („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, br. 1/02, 7/02)

Strateški dokumenti:

1. Strategija u oblasti migracija i azila i Akcioni plan za period 2016-2020.god.
2. Akcioni plan BiH za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020
3. Okvirni Akcioni plan o obrazovnim potrebama Roma u BiH za period 2018-2022.god.
4. Revidirana Strategija za provedbu Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma
5. Politika u oblasti invalidnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH”, br. 76/08)
6. Strategija zapošljavanja 2016-2020 („Službeni glasnik RS“, br. 90/16)
7. Strategija za unapređenje društvenog položaja lica sa invaliditetom 2017-2026 („Službeni glasnik RS“, br. 44/17)
8. Strategija za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom 2016-2021 (FBiH)
9. Uvrštavanje koncepta migracija i razvoja relevantne politike, planova i aktivnosti u BiH: Dijaspورا za razvoj (Projekat MLJPI, 2016-2020)

Međunarodni dokumenti

1. Mapa puta prema ukidanju viznog režima za Bosnu i Hercegovinu, Blok 2: Ilegalna imigracija uključujući readmisiju (dokument Evropske komisije predstavljen 5. juna 2008. godine)
2. Sporazum između Evropske zajednice i Bosne i Hercegovine o readmisiji lica koja borave bez dozvola (“Službeni glasnik BiH-međunarodni ugovori”, br. 13/07)
3. Revidirana Evropska socijalna povelja („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori”, br. 8/08)
4. Evropska strategija za pametan, održiv i uključiv rast - Evropa 2020, mart 2010. godina
5. Evropska platforma protiv siromaštva i socijalne isključenosti: evropski okvir za socijalnu i teritorijalnu koheziju (decembar 2010. godina)
6. Univerzalna Deklaracija o ljudskim pravima (1948)
7. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966)
8. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966)
9. Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (1965)
10. Konvencija o pravima djeteta (1989)
11. Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom (2006)
12. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950)

PREDMET: Zapisnik sa 1. Regionalnog okruglog stola u sklopu projekta: „Podrška sistemu prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (MLJPI), uz tehničku i administrativnu podršku implementing partnera na projektu Hilfswerk International (HWI) i podršku Savezne Republike Njemačke provodi projekat "Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji" koji ima za cilj nastavak uspostave funkcionalnog i održivog sistema prihvata i integracije državljana BiH koji se vraćaju u BiH temeljem sporazuma o readmisiji na čitavom prostoru Bosne i Hercegovine.

Prvi Regionalni okrugli stol održan je u Banji Vrućici – Teslić, u periodu od 24. do 26. maja 2021. godine. Rad okruglog stola bio je podijeljen u dvije grupe kao bi se ispoštovale preporučene mjere zaštite u vezi sa epidemiološkom situacijom uzrokovanom pandemijom COVID-19.

Prvom Regionalnom okruglom stolu prisustovali su predstavnici:

- Ministarstva sigurnosti BiH;
- Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica;
- Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije;
- Zeničko-dobojskog kantona - Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice;
- Tuzlanskog kantona - Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak;
- Kantona Sarajevo - Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice;
- Posavske županije - Ureda za povratak raseljenih lica-prognanika i izbjeglica;
- Hercegovačko-neretvanska županija - Uprave za prognanike i izbjeglice;
- Bosansko-podrinjskog kantona - Ministarstva za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice;
- Srednjobosanskog kantona - Ministarstva prostornog uređenja, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova;
- Kantona 10 - Ministarstva rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih;
- Gradiške
- Prnjavora
- Broda
- Dervente
- Teslića
- Višegrada
- Trebinja
- Ilidže
- Novog Grada Sarajevo
- Ilijaša
- Sanskog Mosta
- Bosanske Krupe
- Kaknja
- Maglaja
- JU CSR Maglaja
- Konjica
- Domaljevca-Šamca
- Orašja

- Odžaka
- Prijedora
- Vaša prava BiH
- BHWI

Nisu prisustvovali predstavnici:

- Banja Luke
- Vlasenice
- Srebrenice
- Travnika
- Tuzle
- Unsko - sanskog kantona
- Zapadnohercegovačkog kantona

Lista učesnika je sastavni dio ovog zapisnika.

Dnevni red - 25. maja 2021. godine

- 1. Otvaranje 1. Regionalnog okruglog stola i prezentacija dnevnog reda**
Predstavnici MLJPI-a
- 2. Prezentacija o stanju iz oblasti readmisije iz ugla Ministarstva sigurnosti BiH**
Predstavnic Ministarstva sigurnosti BiH
- 3. Prezentacija o stanju u oblasti readmisije iz ugla Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH**
Predstavnici MLJPI-a
- 4. Prezentacija o stanju u oblasti readmisije iz ugla:**
 - *entitetskih koordinatora*
 - *kantonálnih koordinatora*
 - *lokalne zajednice (iskustva) i*
 - *nevladinih organizacija*
- 5. Prezentacija projekta „Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“**
Predstavnici MLJPI-a BiH
Predstavnik implementing partnera Hilfswerk International

Dnevni red - 26. maja 2021. godine

- 6. „Grant sredstva za podršku općinama uključenim u sistem prihvata i integracije bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“ i ekonomsko osnaživanje readmisiranih osoba**
Predstavnik MLJPI-a BiH
- 7. Upoznavanje sa informacionim sistemom i osnovna edukacija**
Predstavnik MLJPI-a BiH
- 8. Sumiranje rezultata, dogovor oko narednih aktivnosti i zaključci sa 1. Regionalnog okruglog stola**

1. Otvaranje 1. Regionalnog okruglog stola i prezentacija dnevnog reda

Gosp. Adnan Mehanija, menadžer projekta, otvorio je rad 1. Plenarnog okruglog stola, pozdravio prisutne i poželio dobodošlicu svim učesnicima.

Gosp. Mladen Božović, šef Kabineta ministra za ljudska prava i izbjeglice i kopredsjedavajući Upravnog odbora projekta i gđa. Željka Marković Sekulić, pomoćnica ministra za ljudska prava i izbjeglice i članica Upravnog odbora projekta, su pozdravili sve učesnike okruglog stola ispred Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Gosp. Muris Kodžaga se obratio ispred Hilfswerk International kao implementing partnera. Zahvalio se prisutnima na učešću i dao neophodne servisne informacije.

Nakon što su se i ostali učesnici predstavili, gđa. Dijana Delalić, ispred MLJPI-a, je prisutnima prezentirala Dnevni red 1. Regionalnog okruglog stola. Najavila je aktuelne teme i upoznavanje novih predstavnika lokalnih zajednica sa projektom i pozvala sve učesnike da se obrate sa eventualnim pitanjima tokom svih prezentacija.

2. Prezentacija o stanju iz oblasti readmisije iz ugla Ministarstva sigurnosti BiH

Gđa. Šejla Ramović, predstavica Ministarstva sigurnosti BiH, održala je prezentaciju o stanju iz oblasti readmisije iz ugla Ministarstva sigurnosti BiH u kojoj je istakla značaj Sporazuma o readmisiji za Bosnu i Hercegovinu, a zatim je detaljno izložila sam proces, nadležnosti i saradnju organa tokom postupka readmisije i predstavila relevantne statističke podatke.

3. Prezentacija o stanju u oblasti readmisije iz ugla Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH

Prezentaciju o stanju u oblasti readmisije iz ugla Ministarstva za ljudska prava i izbjeglica BiH su održali predstavnici MLJPI-a BiH, gosp. Adnan Mehanija, menadžer projekta i gđa Dijana Delalić.

4. Prezentacija o stanju u oblasti readmisije iz ugla:

- entitetskih koordinatora
- kantonalnih koordinatora
- lokalne zajednice (iskustva) i
- nevladinih organizacija

Usljedila je prezentacija iz ugla učesnika Regionalnog okruglog stola, sa konkretnim primjerima iz njihovih sredina i uz konstruktivnu diskusiju.

5. Prezentacija projekta „Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“

Prezentaciju su održali predstavnici MLJPI-a BiH. Gosp. Adnan Mehanija je prezentirao projekat koji MLJPI BiH realizuje u suradnji sa Saveznim uredom za migracije Republike Njemačke i upoznao prisutne sa poduzetim dosadašnjim aktivnostima, ciljevima, vrijednosti i trajanjem projekta. Predstavnik implementing partnera Hilfswerk International, gosp. Muris Kodžaga je predstavio HWI, njegove dosadašnje aktivnosti i polja djelovanja u BiH, kao i pojasnio njegovu ulogu implementing partnera na ovom projektu.

6. „Grant sredstva za podršku općinama uključenim u sistem prihvata i integracije bh državljana koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“ i ekonomsko osnaživanje readmisiranih osoba

Gđa Dijana Delalić je prezentirala upotrebu Grant sredstava za podršku općinama i ekonomsko osnaživanje readmisiranih osoba. Objasnila je upotrebu ovih sredstava kroz različite aktivnosti, s ciljem daljnjeg jačanja uspostavljenih mehanizama pomoći prilikom integracije u lokalnu zajednicu. Prezentacija je u prilogu ovog Zapisnika.

7. Upoznavanje sa informacionim sistemom i osnovna edukacija

Usljedila je prezentacija upotrebe Informacionog sistema o readmisiranim osobama, u okviru koje je gosp. Adnan Mehanija, na konkretnom primjeru, dao upute o načinu pristupa ovom sistemu i informisao učesnike o predstojećoj detaljnoj obuci za predstavnike novouključenih lokalnih readmisionih timova i povjerenika kao i za predstavnike lokalnih zajednica koji su od prije uključeni u sistem readmisije.

9. Sumiranje rezultata, dogovor oko narednih aktivnosti i zaključci sa 1. Regionalnog okruglog stola

Nakon konstruktivne diskusije i prezentacije rada učesnika okruglog stola, u okviru posljednje tačke dnevnog reda, sumirani su rezultati i postignut je dogovor oko narednih aktivnosti.

Na kraju 1. Regionalnog okruglog stola doneseni su sljedeći

ZAKLJUČCI

- 1. Sudionici 1. Regionalnog okruglog stola u okviru projektu „Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“ potvrđuju činjenicu da je readmisija dio sveukupne migratorne politike Bosne i Hercegovine, kao proces čiji nosilac je država, entiteti, kantoni, Brčko Distrikt BiH i uključene lokalne zajednice;**
- 2. Sudionici 1. Regionalnog okruglog stola potvrđuju potrebu nadogradnje mehanizma koordinacije u svojim lokalnim zajednicama, u okviru uspostave transparentnog i funkcionalnog sistema prihvata i integracija readmisiranih osoba;**
- 3. Obavezuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da dostavi učesnicima 1. Regionalnog okruglog stola potpisan „Protokol o saradnji u postupku prihvata, prprata i privremenog zbrinjavanja djece bez pratnje“ i „Protokol o postupanju nadležnih organa u prihvatu, propratu i privremenom zbrinjavanju ranjivih readmisiranih osoba koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“;**
- 4. Obavezuju se šefovi Lokalnih readmisionih timova da održe sastanak sa svojim članovima Lokalnog readmisionog tima, prezentuju stečena znanja o sistemu readmisije, informišu članove o aktivnostima koje slijede u sklopu projekta i obavezu učešća u istim;**
- 5. Obavezuju se članovi Lokalnih readmisionih timova da prisustvuju obukama za izradu Lokalnih akcionih planova i pisanju projekata;**
- 6. Pozivaju se lokalne zajednice da nominuju stambene jedinice u svom vlasništvu koje bi mogle biti predmet obnove u sklopu projekta „Podrška sistemu prihvata i integracije državljana Bosne Hercegovine koji se vraćaju po osnovu sporazuma o readmisiji“, rok za dostavu najkasnije do 30. 6. 2021. godine;**
- 7. Obavezuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da dostavi učesnicima 1. Regionalnog okruglog stola Zapisnik sa zaključcima.**

Zapisnik sastavio: HWI

PROJEKT MENADŽER
Adnan Mehanija